

NOUL LITERATOR

Revistă trimestrială de cultură

Nr. 61, martie 2026

**APARE SUB EGIDA UNIUNII SCRITORILOR DIN
ROMÂNIA – FILIALA CRAIOVA**

Asociația Culturală „Noul Literator”

Director fondator: NICOLAE PETRE VRÂNCEANU

Președinte de onoare GHEORGHE DĂNIȘOR

Președinte CONSTANTIN PĂDUREANU

Vicepreședinte ȘTEFAN VLĂDUȚESCU

Secretar GEORGE GEAFIR

CONSILIUL REDACȚIONAL

Aurel Maria Baros

Ștefan Borbely

Florian Copcea

Dan Ionescu

Ioan Lascu

Gelu Negrea

Tudor Nedelcea

Florentin Popescu

REDACTORI ASOCIAȚI

Pr. Theodor Damian

Mihaela Albu

Mihai Antonescu

Marian Barbu

Daniel Corbu

Mihai Firică

Spiridon Popescu

Camelia Zăbavă

REDAȚIA

Constantin Pădureanu - Redactor-șef

Mircea Pospai - Redactor-șef adjunct

Virgil Dumitrescu - Secretar general de redacție

Ion R. Popa - Redactor

George Geafir - Redactor

Ion Dulugeac - Redactor

ADRESA REDACȚIEI

Craiova, Dolj, Str. V. Alecsandri, nr.22

Constantin Pădureanu, Tel.: 0723.172.217

Constantin Pădureanu: constantinpadureanu@yahoo.com

ADMINISTRAȚIA ASOCIAȚIEI:

Florin Danciu, Tel.: 0744.699.152

Ilustrațiile copertelor:

Picturi de Aurora Speranța Cernitu

Prezentare grafică & DTP

edituragrafix@gmail.com

Mulțumim susținătorilor revistei NOUL LITERATOR, un proiect cultural craiovean al Asociației Culturale NOUL LITERATOR Craiova (ACNL).

Opiniile exprimate în materialele publicate aparțin exclusiv autorilor.

© Asociația Culturală „Noul Literator”

Revista poate fi citită pe site-ul www.revistanoulliterator.ro

ISSN 2069-339

Gelu Negrea

IREZISTIBILA FASCINAȚIE A TENEBRELOR

În urmă cu niște ani, reflectam la o chestiune mai mult decât abstractă – de-a dreptul utopică: de ce urâm utopiile? Revăzute, majoritatea răspunsurilor de atunci mi se par încă apte să stea în picioare – motiv pentru care le reiau, cu oarecări modificări, în articolul care urmează.

Un prim motiv pentru care detestăm utopiile este acela că, oameni fiind – deci, nimic altceva decât eșecul utopiei primordiale – supraviețuim confuz în granițele unui blestem ontologic implacabil. Creația, Geneza, a reprezentat un proiect utopic – ideal, idealist și idealizant. Numai că Dumnezeu a ratat în tentativa de a crea o lume perfectă, ceea ce este deosebit de ciudat pentru că omul – elementul fundamental al Genezei – a fost conceput ca o utopie mimetică. Creat „după chipul și asemănarea” Demiurgului, proiectul omului adamic a eșuat aproape în opusul modelului mental inițial. Eșecul Pantocratorului s-a transmis ființei umane, astfel încât damnațiunea ratării utopice este genetică și definitivă.

Al doilea motiv, oarecum derivat din primul, îl reprezintă împrejurarea că utopiile ne fac în chip dramatic pe noi, oamenii, conștiinți de propriile fundamentale limite: imperfecțiunea și finitudinea. Dacă n-ar fi corupt și muritor, omul ar putea deveni contemporan cu durată utopică. Păcatul originar îl face contemporan doar cu fluturii și cu Dumnezeu, cum postulează liric Lucian Blaga.

În fine, subzistă și un al treilea motiv pentru care urâm utopiile: pentru că înaintea noastră, pe versanții Timpului, două creaturi infernale, pe numele lor Protagoras și Einstein, ne-au smuls din iluzie și ne-au instalat cu picioarele pe pământ, unde am rămas cantonați pentru eternitate. Primul ne-a băgat în cap că omul este măsura tuturor lucrurilor, iar al doilea ne-a scos din cap ideea că există absolut. Azvârliți de-a berbeleacul în această ecuație diabolică, nouă nu ne-a mai rămas decât

șansa de a cultiva nostalgia după vârsta de aur a umanității și certitudinea că din raportarea la absolut, nimeni nu iese bine.

Nici măcar viu, de cele mai multe ori, pentru că utopia este expresia umană a absolutului, iar absolutul este intangibil și, prin urmare, letal.

Sinonimă cu absolutul, utopia stârnește oroare pentru că este immanentă sieși, autarhică și supraumană, iar individul nu dispune, genetic, de resursele necesare inventării mijloacelor prin care să și-o poată apropria. Omul este singurul animal capabil de utopii, singurul care imaginează proiecte în care este el însuși inclus. Toate cuceririle fundamentale ale omului și omenirii au debutat în chip de utopii, de statui ale idealității, dar au sfârșit în coșmaruri. Când Alexandru Philippiide scrie: „Mi-e sufletul o năruire de statui”, formulează o definiție a eternei distopii care este lumea reală.

Dacă omenirea este o utopie eșuată, iar omul, la rândul lui, este eșecul unei utopii, faptul nu e de natură să deprecieze, principial, utopia. Nevoia de utopie este mai puternică decât nevoia de progres, de rezultat al demersului, indiferent de natura lui, pentru că succesul, făptuitul ucide aspirația. Pe cale de consecință, omul nu de utopie trebuie să se ferească, ci de rezultate, de satisfacții, de realizări.

Ion Barbu are dreptate:

„Vinovat e tot făcutul/

Și sfânt doar nunta, începutul”...

Nu există mai multe utopii, ci o unică utopie, în mai multe variante circumstanțiale. Toate au ca numitor comun două axiome: un om = un om, respectiv, fericirea este pentru toți. Inerția gândirii ne spune că niciodată și nicăieri ele n-au dobândit și nu pot dobândi corporalitate pe acest tărâm. Existența, chiar în zilele noastre, a kibutz-urilor de pe teritoriul Israelului ne contrazice însă...

Omul are cu utopia o relație psihanalizabilă. Triada platoniciană adevăr – bine – frumos desenează punctele de referință ale unei imaginare hărți utopice a existenței și existențialității umane, în ipostazele lor ontologică, dar și culturală. Cum ne raportăm, ca oameni, la acest triunghi echilateral al idealității? Să vedem...

Ține de evidență observația că răul și urâtul sunt mai pregnante și memorabile (literar, dar nu numai), iar partea bună a lucrurilor o resimțim ca artificială, nesemnificativă și dimenticabilă, ba chiar suspectă de fals, literaturizantă,

mai puțin credibilă din perspectiva adevărului. De ce, în general, retorica negativă surclasează pozitivitatea sub orice formă s-ar manifesta ea? Nimeni nu poate să explice, cu subiect și predicat, de ce, în *Divina commedia*, partea cu infernul i-a ieșit lui Dante Aligheri genială, iar aceea cu paradisul palidă și fără nici un chichirez...

Percepția umanist-emoțională a ecuației cu trei necunoscute inventată de filosoful atenian așează elementele sale nu doar într-o relație de armonie reciprocă, ci și în una de implicată complementaritate. Ceea ce este inexact. Și în viață, și în literatură adevărului îi sunt asociate mai degrabă răul și urâtul decât binele și frumosul. Sentimentele majore sunt ura, invidia, frica de moarte, arivismul, nu iubirea, altruismul, bucuria de a trăi sau generozitatea. Capodoperele literare sunt predilect tragice. Cu un singur mare roman comic, *Don Quijote* de Miguel Cervantes (și acela foarte aproape de farsa tragică), balanța nu se echilibrează cine știe ce, chiar dacă mai adăugăm aici, cu bunăvoință, și *Idiotul* dostoevskian care nu este tragic, dar dramatic e cu siguranță.

Pentru a fi validată ca sentiment major, iubirea trebuie să fie nefericită și să sfârșească prost. Viața încărcată de bine și de frumos este percepută ca anostă, lipsită de profunzime, de relevanță și, în ultimă instanță, de adevăr. Dacă predici prea mult binele sfârșești ca idiot, a spus cândva Gustave Flaubert. La fel, dacă încerci să faci din fericire o stare durabilă ești tratat de bucolic și superficial. În schimb, dacă te afunzi în nefericire ești verosimil, adânc și definitiv pentru condiția umană. „Toate familiile fericite seamănă între ele; fiecare familie nefericită este nefericită în felul ei”, proclama Lev Nikolaevici Tolstoi și enunțul poate fi extrapolat infinit. A trăi senin și neconflictual, a te împlini într-o dragoste fără sincope, prelungită pe traseul unei vieți întregi, a fi bun cu semenii tăi și a-i iubi ca pe tine însuși sunt semne de indigență existențială, pastoralism ieftin sau idealism christic. Marea literatură se cantonează în dramă și tragedie. Inclusiv în comediile lui Shakespeare, Jan Kott descoperă o „amară Arcadie” – crudă, brutală, violentă. Faust, Richard al III-lea, Macbeth sau Raskolnikov sunt superiori literar prințului Mîșkin, chiar dacă cel din urmă le este tuturor superior moral. Basmele se sfârșesc inexorabil cu o nuntă, după care ni se co-

munică stereotip că eroii „au trăit fericiți până la adânci bătrânețe”. Despre etapa ulterioară marilor încercări, chinuri, blesteme, trădări și nedreptăți nu se mai povestește, însă, niciodată pentru că este anostă, plată, neinteresantă. Adică, la fel ca istoria popoarelor fericite și ca viața oamenilor senini și împliniți în ordine seculară.

Este răul mai „artistic” decât binele? Este înfrângerea mai consubstanțială ființei umane decât triumful? S-ar părea că da, cu toate că nimeni nu poate oferi o explicație rațională faptului. Există o măreție a învinșilor; învingătorilor le este rezervată doar meschina satisfacție a atingerii scopului. Ne regăsim predilect în dramă, în suferință, în durere. Plângem de zece ori la o tragedie, dar de o glumă râdem o singură dată, ceea ce înseamnă că angrenajele noastre interioare sunt setate asimetric și tendențios. Declarăm pe toate drumurile că iubim lumina, dar suntem atrași irezistibil de umbră, de întuneric. Fascinația tenebrelor este mai puternică decât aspirația spre solaritate. Are dreptate Novalis: suntem făcuți mai mult din noapte...

Răul și urâtul sunt nu doar mai frecvente și mai semnificative în realitate, ci și mai expresive în artă decât binele și frumosul. Oricare actor mediocru va fi întotdeauna mai convingător în rolul diavolului decât oricare interpret genial în rolul lui Dumnezeu. Pentru că diavolul este ingenios, pitoresc, dinamic, imprevizibil și, pe deasupra, are umor, pe când Dumnezeu este epuizat sub raportul inventivității, hieratic, previzibil, plictisitor și fără umor. Cât privește adevărul, s-ar părea că el va continua să reprezinte pentru eternitate rezultatul clipelor de neatenție ale minciunii. Sau să rămână o minciună care nu se confirmă. De altfel, tare mă tem că o lume întemeiată exclusiv pe adevăr ar face viața oamenilor imposibilă. Nu este întâmplător faptul că umanitatea sălășluiește dintotdeauna într-un univers guvernat de legea jumătăților de adevăr, iar ea, această lege infamă, în aparență, îi asigură supraviețuirea. Cei care nu se abat niciodată de la adevăr devin treptat suspecti, dacă nu de-a dreptul necredibili. Probabil că dacă toți am spune tot timpul adevărul, doar adevărul și nu mai adevărul am sfârși omorându-ne între noi. Sau am muri de plictiseală pentru că adevărul este mediocru, conformist și constrângător, pe când minciuna este mult mai colorată, mai ingenioasă, mai liberă. Și mai creatoare. În fond, ceea ce numim minciună, nu este altceva decât

un mod subiectiv de a forța limitele realului minciună enormă și sublimă. Ca și o mare parte a viselor și visurilor ei. Adevărul generează simple satisfacții intelectuale, nu emoții. Or, în artă, dacă emoție nu e, nimic nu e...

În chip natural, omul înclină balanța operațională a practicii și percepției binelui, adevărului și frumosului către contrariile lor. Binele s-a demonetizat sub călcătura grea a pragmatismului înfrățit cu indiferența cinică a individualismului împins până la ultimele sale consecințe care sunt crima și genocidul; adevărul a fost lăsat în grija filozofilor și a fizicienilor relați-

Metaforic și nu prea, întreaga artă a lumii este o viști, iar frumosul nu mai e demult o categorie estetică fundamentală. Mai mult: umanismul a ajuns să fie dezavuat și pus sub semnul întrebării pentru că, între altele, doctrina marxistă își află aci rădăcinile conceptuale. (Creștinismul încă rezistă. Deocamdată...).

Toate acestea, împreună cu altele ejusdem farinae, explică de ce, atât în mentalul fiecărui om cât și în cultura umanității, regăsim atât de puține utopii și – comparativ – atât de multe distopii și ucronii.

**O POZĂ CÂT
O MIE DE CUVINTE**

Mihai Firică, Spiridon Popescu și Robert Șerban

Lidia Zadeh

CANDELABRE DE CRISTAL

Adeseori privirea mi-e amară
Când pașii prinși în cerc sunt temători
Și silueta-mi ziduri înconjoară
Într-un altar ferit de prădători

Cu sufletul sătul de amăgiri
Pe buze-mi stă un zâmbet ce mă minte
Și-n stolul meu de triste amintiri
Mă împletesc cu aripi de cuvinte

Mi-am construit în gând o catedrală
Cu candelabre grele, de cristal
Azi candelă arzând pe verticală
Lumină ca o rază pe metal

Într-un altar cu aur pe vitralii
Și lumânări de doliu în pocal
Cu mucegaiul ultimelor dalii
În dulcea sfâșiere de final

Iar în oglinzi golite-n mod bizar
Ocean evaporat dintr-o poruncă
Năluca unei plaje de cleștar
De veacuri eșuată sub o stâncă

O mare aurită-n jurul ei
De când veneau la țarm zeii să-noate
Pe plajele vândute de atei
Acum se-aud doar valuri repetate

Dar uneori bat clopote de ceară
Într-un ecou trec cioburi de fereastră
Și văd din turla gândului de seară
Doar aripi dintr-o pasăre măiastră

ANOTIMPUL POEZIEI

Eu te-am iubit pân-am albit pe frunze
Cu verdele ucis de întristare
Și-am tresărit în visele confuze
Înmugurind la fiecă ninsoare

Târzie iarnă cu ninsori sleite
Ca frământarea mea nemărginită
A trebuit să strâng zăpezi topite
În inima ce îmi bătea cumplită

Te-am căutat buimacă printre ierni
Ce stau de strajă peste oseminte
Fără să știu că fulgi de ger, eterni
Sunt tot ce am pe trup și pe veșminte

Te-am căutat pe pietre de morminte
Pe cruci și prin icoane pe noptiere
Când tot ce sunt e-o zbatere-n cuvinte
Căci ele-mi sunt un fel de mângâiere

Te-am așteptat prin clipe destrămate
Prin amintiri păstrate-n repertoriu
Prin templul meu cu ziduri demolate
Iluminat de-un far pe promontoriu

Eu te-am iubit în versuri nevorbite
Cu brațe ridicate către zboruri
Și-n urma ta rămân cu mâini rănite
Și-n inimă cu ploii și vânt și doruri

În ziua-n care tu mă vei găsi
Voi fi un pumn de lut sub buturugă
Sau manuscrisul plin de poezii
Lângă o candelă ce arde fără rugă

Și poate într-o zi fără risipă
Doar tu îmi vei aduce izbăvirea
Și-ai să-nțelegi că-n fiecare clipă
Te căutam sfidând nemărginirea

OSPĂȚUL

Din capul mesei, nimeni nu ne-a vrut
Paharele păreau demult golite
Iar vinul vechi cu gustul de stătut
Mucegăia în cupele sleite

Mai vechi ca noi era pământul slut
Și lemnul ros de ani și de ospete
Pe chip aveam tristețile de lut
Și-un zâmbet strâmb cu aer de noblețe

Ne-au adunat, ca noaptea prin taverne
Tristețile și-un murmur de vioară
În noi creșteau ca negura-n caverne
Bețiile în fibra capilară

Simțeau cum vinul mușcă din privire
Cum face-n sânge valuri de furtună
Ciocneam pahare, fără o menire
Ca niște orbi lovindu-se de lună

Ospăț funest sub măștile de ceară
Învăluți în fum de amăgire
Curând, pe masă, liniștea amară
Va curge lent, ca o mărturisire

Pe scaune, pe haine și pe vatră
Se va prelinge roșul lui blestem
Iar câinii vor lătra la porți de piatră
Cât Bachus ne îmbie să mai bem

Pe mese-n lumânări bolnăvicioase
Mai pâlpaia lumina ca un chin
Iar printre noi, cu mâinile osoase
Doar moartea se plimba ca la festin

Și poate-atunci, cu glasul de pelin
Îți voi șopti, în toiul nedormirii
Iubite, rupe vraja din destin
Nu da beției cheia amăgirii

Dar vezi cum mâna tremură-nainte
Cum focul cere jarul să-l dezlege
Și mesele cu luciul de morminte
Sunt pline de povești fărădelege

În ele dorm, în taină, foste neamuri
Cu buze reci și pleoapele sub voaluri
Și ne privesc prin aburii de geamuri
Ca pe urmașii fără idealuri

Iar noi, oglindă-n ochii lor de gheață
Gustăm același vin de înhumare
Purtând pe buze setea lor de viață
Și-n sânge moartea lor ca o chemare

Și de-aș avea iar glas să povestim
Ți-aș spune-n șoptă, fără ezitare
Iubite, nu-i ospăț și ne mințim
E un priveghi dar fără lumânare

Dar tu iubite, cu privirea moartă
Îmi spui că viața este o beție
Când buza ta, de vinuri descărnată
Rostește rugăciuni în agonie

Nu vezi cum viața merge înainte
Cum mâna știe gândul să-l asculte
Privește mese pline dinainte
Ce-așteaptă parastasele mărunte

Trecute generații prin calvar
Sub ele dorm cu buzele uscate

Iar noi, ne îmbătăm din vin amar
Cu gustul putred de eternitate

Când zorii vor cădea pe cruci de piatră
Vom fi doar umbre fără căpătâi
Iar vinul curs pe mese și pe vatră
Va fi povestea noastră și-a oricui

SEVRAJ

fiecare dimineată mușcă din mine
ca un animal flămând
pe chipul meu
stă o mască de porțelan crăpat

în oglindă
mama se privește în locul meu
iar vocea ei
îmi numără greșelile

înghit pastile de lumină
dar soarele are gust de spital
pereții respiră tot mai bolnavi
sufocați de straturile de var

inima mea este
un borcan plin cu viespi
care se zbat fără martori

am învățat să zâmbesc corect
să port rochiile de doliu
să țin cuțitele în sertar
și să număr zilele

uneori mă sufoc
și parcă albul pereților
îmi intră în plămâni

alteori deschid fereastra salonului
și mă apropiu de lumină
ca de o sentință
în timp ce
ard fără flacără
ard meticulos pe dinăuntru
ca o carte
pe care n-am avut timp
să o termin
și am aruncat-o
în foc

Laurențiu Drăgușin

TERAPIE ȘOC

Am fost la doctorul de inimă și vise,
un interzis al timpului de azi
ca un canar zburând cu aripile-nchise
peste un cer din care nu mai cazi.

Nu știu ce granițe mai port în mine
dar mă simt încă viu și fără glas.
Din trupul meu mai mușcă încă bine
această iarnă din care am ars.

Am fost la doctorul iubirii crude.
De-atâta bine nu mai m-am întors,
dar jinduiesc la o pădure unde
nici firul ierbii încă nu s-a tors.

O terapie șoc mi-ar trebui și mie
prescrisă încă de la început
din farmacia asta poate încă vie
în care cerul nu s-a mai cernut.

UN BOLNAV RĂTĂCIT

În spitalul acesta de nebuni
nimeni nu ne cunoaște,
și nimeni nu spune
câtă iubire se pune
și câtă se pierde
ori cât se mai naște
din începutul acesta de drum.
O terapie de șoc e acum
pentru toți și nici unul. E fum.
Ce straniu o spun
fără să scad
și nici să adun
restul de zi și de scrum
din atâta nimic.
Am mai fost pe aici să ridic
câte-o zi dintr-o linie dreaptă
începută și coaptă
în acest spital nevopsit
în care se suferă
și se minte cumplit
când se vorbește în șoaptă.

NEVINOVAT

Bate în noi o urmă de-nceput
când ziua cară fără nici o plată
în locul nopții peste cerul mut
zidirea ce ne este încă dată.

Pământ și cer se împrumută des.
În muguri se frământă cu lumină.
Din jocul ăsta parcă nu mai ies,
când bate-n noi o urmă fără vină.

Nevinovat, deopotrivă strig
și leg în cai o altă disperare.
Pierdut în iarbă mi se face frig
și ochiul leagă pragul de visare.

TIMP SĂLBATIC

Se taie iar lumina grea
în stâlpii porților de fum
cum prin grădini de vreme rea
ne mai ascundem și acum.

Și cerem din păduri de foc
să ni se dea pe mai departe
aceleași drumuri la un loc
rămase din oglinzi nesparte.

Ce timp sălbatic ne așteaptă
încărunțind pe culmi de stea
aceiași linie mai dreaptă
într-o lumină ce se vrea.

Și trec zăpezile prin noi
de parcă nu am fi de gheață.
Un timp sălbatic dinapoi
ne cheamă iar din nou la viață.

DOR DE CÂMPIE

Demult n-am mai mers prin această câmpie
fără un mâine legat pentru azi,
într-o adâncă bună-vestire vie
cu sufletul în care mai arzi.

Nici ninsoarea nu mă mai cunoaște bine.
Am îmbătrânit de-atâta viață.
Dar o simt, câmpia cum coboară-n mine.
Peste tot și-n toate este ceață.

Ce adânci și grele drumuri o străbat,
și ea tot pierdută prin salcâmi rămâne.
Între cer și mine, clopotele bat,
zidul dintre noi să îl dărâme.

N-a rămas nimic fără un rost,
doar salcâmi de argint mă știu,
zbatere și zborul care-am fost
dintr-o parte-n alta peste un pustiu.

Zamfir Urdăreanu

MORI

Măciniș ce suntem,
toți avem o moară,
chiar și boabele de grâu.

Sunt mori care zdrobesc
de întuneric stele
care au fost odată sori.

Diamantele sunt mori
fecioare de lumină.

Morile de gânduri
nu prea umplu sacii.

Morile de visuri,
nici pe departe.

Morile sentimentale
macină dulcetu
acrișoare sau amare.

Sunt mori înspăimântate
chiar de roata lor
care nu îndrăznesc făină.

Sunt mori de fum înecăcios
și mori care așteaptă
vremurile bune.

Mai sunt și mori ascunse
care nu dau în vileag rețeta.

E plin de mori

chiar la mansardă
și-n cătune, mori
pitite prin sertare
sau pierdute-n buruieni.

Păcat
că făina nu e pe măsură
și cu cinste,
nu mai face față.

AFIȘE DE CONCERTE

Nu am semnat în cartea
de onoare, doar
am amprentat caietele dictando
cu neglijența personală
și am rupt stihuri bucățele.

Nu am clădit eu zgârâie
norii, la bordei doar
am propus o parte din fundație
și am reparat lăntețul
de la cotețul cu sfială.

Nu eu am pictat sfinții
prin biserici, doar am amestecat
nuanțe pentru cei mai îndrăzneți.

Nu am cântat niciodată
la vioară, doar am privit
afișe de concerte
și am scârțâit la balamale.

Nu am condus automobile
arogante, doar m-am dat
în lături când se obrăznicia
viteza.

Personal, nu am bătut monede,
dar le-am apreciat
vânzoleala și înverșunarea.

LUT PROASPĂT

Mi s-a spus
că am dreptate și am ajuns
balon umplut cu heliu
predispus la perforat.

Mi s-a sugerat extensie
la privire
și mi-am protezat balcon

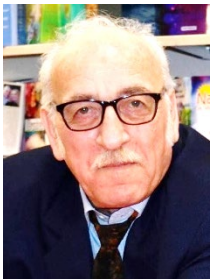
cu vedere nesătulă.

PĂSĂRI

Mi s-a acordat un credit
și m-am sufocat cu inventar
de obiecte inutile
și cu sirene la vapor.

Mi s-a spus
că n-am dreptate
și mi-am fortificat greșeala.

Când, în sfârșit,
m-au lăsat în pace,
era prea târziu
ca să mai rămân eu însumi
și le-am cerut să mă ajute
cu-n boț de lut proaspăt
hidratat. Aștept
o frământare mai bine gestionată
și o coacere mai fără năbădăi.

Marin Rada

POARTA DE FIER

Uneori îndoiala ține în cumpănă
liniștea și neliniștea,
ca o presimțire a furtunii
până în miezul cuvintelor.

Tot ce a rămas nerostit
se întoarce asupra ta în tăceri care dor,
ca și cum cineva ar sta la pândă,
pregătit să anunțe schimbarea.

Uneori, nici nu ne putem explica
de ce liniștea doare mai tare,
de ce flacăra se închide în ceară
și arde după alte legi,
neatinse niciodată cu mâna.

Numai îndoiala,
ca o prelungire a nopții,
stăpânește peste toată lumina,
cum peste poarta cu zăbrele de fier,
se întinde rugina...

Nu e deloc greșit să visezi,
uneori și cuvintele au nevoie
de îndrăzneală,
ele își întind înțelesurile
până unde simt că ating
cu umerii lor,
lumina devenită furtună .

Acolo începe să doară
furia, deznădejdea, iubirea,
acolo moartea e la fel de dulce
ca mierea glasului adormit,
gândurile trec dintr-o lume în alta
și ți se pare că drumul
se oprește odată cu tine
acolo unde freamătul ploilor
a ademenit luna.

Nu, nu e deloc greșit să visezi,
din când în când, acolo vin păsări
pe care le cioplești în piatră,
cu mâna...

DESPRE MINE

N-am mai vorbit de mult
despre mine,
doar atunci când sunt prins în vârtoare,
nu mai sunt eu,
cuvântul e doar umbra visului,
o chemare,
pe care o-nțelegi mult mai greu.

Azi simt că mă cutremur
și nu mai am putere,
liniștea e o lavă fierbinte-n adânc,
propria-mi umbră se retrage
și-mi cere,
s-o sădesc ca pe-o floare
într-un pumn dr pământ.

N-am mai vorbit de mult despre mine,
nici cămașa nu se mai lipește de trup,
totul s-a schimbat și, știi bine,
că acolo în suflet, e un urlet de lup...

POEMUL DE NOAPTE

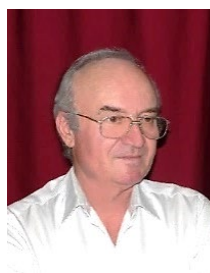
Deopotrivă cu zeii,
poetii își aprind pe masa de scris
câte o stea neînvățată să cânte,
își aleg cuvintele după rădăcinile
care seamănă cu brațele zeilor,
după felul în care știu
să limpezească apa izvoarelor
și nu cer nimic, doar îți șoptesc
că nu mai este decât un singur pas
de la iubire la ură,
că lacrimile nu rodesc în pustiuri ,
că aerul ce sărută culorile
încapă în umbra unui fluture,
înainte de asfințit.

Deopotrivă cu zeii,
poetii își scriu poemul de noapte
cu o floare roșie, pe un zid de granit...

TEMERI

Am pus la îndoială
cuvintele nerostite în somn,
întrebările nedesluite
până la capăt,
frigul alb ca o cenușă,
aburii ce răsar din pământ
și îmi umplu palmele
cu iarba răsfirată de vânt .

Primăvara și toamna
ceața se topește în somnul furat,
până unde ne zidim trupurile
unul în celălalt, pană unde tac,
din adânc în adânc, întrebările
ce ni s-au dat...

Teodor Preda

**FĂRĂ HOTAR ȘI
VÂRSTĂ**

Va veni ziua în care vei învăța
cum să-ți descrii Moartea
culoarea ei gustul ei misterios
dar mai ales proverbiala sa răbdare
ce a făcut din tine-un răsfățat
sub talpa piciorului
ce te va face să luneci
peste timpul său în veci
Privește cu atenție
la cei ce mai întârzie în jurul tău
la mâinile și fața lor
ce-au învățat cum să trădeze
și așează-le cuvintele pe frunte
ce singure au consimțit
cum să le fie pași
spre moartea lor
din orologiu-ndepărtării
Prin tine trec mărunte anotimpuri
ca să-nțelegi
ce este un destin de-al lor
și chiar al tău
fără hotar și vârstă

CE NU PRICEPEM

liniștea
uneori ne umple urechile
de voci ce visează ecouri
în noaptea răpusă de sens
fără martori și fără iubire

de jos învățăm
să urcăm
pas cu pas
balustrada eternității

părășiți
pe-acoperiș
cineva
și-ascute cuțitele rațiunii
iubindu-ne
să prindem sfârșitul
a ceea ce nu pricepem

ȚIPĂȚ ETERAT ÎNTR-O IUBIRE

am simțit cum țâșneau zorile
dintre pietrele negre ale dimineții
peste plăpânda-nfăptuire

eram martorul arborelui golit
de vara grea
și nimicită de fulgere

pentru mine totul era o transparență
sau ceva ce trebuia să fie
esența vieții

jumătatea rece
revendică
cealaltă jumătate de foc
să mă-nvețe cum
deodată
să devin o amintire

sau țipăt eterat într-o iubire

UN PAT IMENS DE FRIG

un punct de vedere
în pagina albă
și nesfârșită
a sufletului

de pe marginea umbrei lui
câmpiile pornesc înlănțuite
cu privirile îndrăgostite de-ntinderile
sudului
unde bălesc imense amintiri umede

o flacăra spre seară intră
printr-o ușă întredeschisă

un prilej al cenușii
de-a se descrie pe sine

pulberea peste câmpii

sau patul imens de frig
pe care stai întins
fără complexe

MI-ADUCE-AMINTE

de pe un răsărit mă sfătuia apusul
vibrația Luminii s-o accept neconținut

cineva răbdător călărea peste noapte vântul
să prindă Timpul de mine-ndrăgostit

trupul se năruia într-un gol obosit
esențe cunoscute salvându-l fără nume
sub caișii dragostei din marginea de lume
adăugam frisonând același vis retrăit

orașul din vis sub umbre de privitori
devenea etern prin privirile mele în zori
lăsând să lunece peste timp ca o roată
picătura de rouă în suflet nemângâiată

flamura Timpului tremura sub fereastră conținuturi
deșarte
pentru oricine dorea să mă cunoască mărturisit
și de atunci mă rog să trec cu rană cu tot mai
departe
în libertatea păsării ce mă apropie de zenit

singurătatea ca un gând de pumnal căzut în apă
mi-aduce-aminte de mine și de sfânta stare
de rădăcinile cu seve ce se botează-n mare
de muzica unui pian ce îi lipsește-o clapă

Valentin Talpalaru

ATĂȚA DOAR...

setea cu care
încerc această invocație
croită din vorbe infidele
pentru cei dreți și chemați
în vecie.

Atăta doar
cât timp
nimic nu-mi mai e de folos
nici trupul nici
sufletul frate cu nisipul
în care
s-au amestecat semnele zodiilor .

Cândva
va arde din nou Biblioteca din Alexandria
iar eu nu pot salva
decât un cuvânt,
vai, singurul,
în care să mă adăpostesc.

Dar voi?
Atâta doar va rămâne.
Și rugăciunea cu care mă învelesc.
Și cântarea
în care mă culc.

RUNE

Pe treapta casei aprind degetul felinar
pentru cei care rătăcesc
drumul spre mine.
Asta în prima zi. În a doua
Mai aprind unul. Pentru ispite
pentru cei care
trăiesc în altă parte dar și-au amintit de mine.
În cer sunt alte semne deci
fiecare trebuie să schimbe ceva:
unul carnea
altul jertfa umilă pentru El pentru Ea
și încă și încă lacrima potrivită
și
uimirea că
unul pe altul nu ne mai vrem
că ne-am rătăcit în somn ori în uimirea că
unul sau altul nu mai suntem...
Păsările aduc întuneric în gheare
cu care sting lumânarea.
Eu dimpotrivă
întunerec adaog
până-n ochi
până-n vis
până-n zarea...

Și fluturii în insectar aplaudând
Ultima notă din Mam'zelle Nitouche...

EPISTOLĂ

Îți scriu pe colțul dulcii lacrimi
despre povestea
stolurilor de păsări
care se grăbesc
să ducă răvașul acesta pe care
nu mai am timp să-l iscălesc
iar ele
se grăbesc așa că
una va
rămâne mereu în urmă
la taclale cu luna
întrebând disperată
cum mă numesc în ce limbă
se scrie numele meu

și în care alta
se schimbă și
se șoptește
se cântă
se zboară
și cum mai sună
pe limba lor a păsărilor.
Mereu mai în mine
mereu mai în urmă

DANS GALANT

Salonul gata pentru zaiafet
Se-ncurcă în beteală în bibiluri
Și-n reverențe. Coana La Fayette
Zâmbește dintr-un rai de gobelinuri.
Arcușul lunecă pe strune de fistic
Noi, tolăniți în calda narghilea,
Iviți din nicăieri și din nimic
Privim trecutul printr-o peruzea.
Din orologiul lui Baptiste de Poquelin
Fior de răs se scurge pe parchet
Improvizând cu grații fără gen
Un ultim și nostalgic menuet.
Amestec tandru de lumini vernil,
Șanteuze în exil de chihlimbar
Și îngerăși de cafea, umili,
Trudind să țină acul minutar
Pe fruntea nopții până când
Se culcă filomele-n cuib de plu

MELANHOLIE

Eu vin să-ți înfloresc ivărul ușii
Și să invit prigorii la fereastră
Cu glasul tău în concurență îngerească
De pică în extaz toți corcodușii.

În noaptea peticită cu pelin
Cărările se – îmbată și încurcă
Un menuet din ceruri cu-o mazurcă -
Pân' răgușesc puțin câte puțin

De nu mai știu spre ce nadir apucă
Firul destinului pătat de ceară
De luna care iarăși îmi coboară
Sufletul în genunchi pe coji de nucă...

Marian Daniel

**CHIAR DE
SĂRBĂTORILE NU MĂ
MAI ÎNSOȚESC UȘOR**

în pasul de defilare al fluturului indiferent
la strâmbătura din rama autosuficienței
s-au dus vremurile când de Crăciun găseam un
almanah viu educativ și glumeț sub pom
îl aștept și anul acesta să colinde pe poetul
Andrei Caucar dacă își ia liber din tărâmul
unde scrie în ruptul stelelor despre
motorul magnetic cu inducție continuă
de vise neretezate încă și niciodată
cu securea din dotarea proastelor reguli
ale conturului și substanței mereu incerte
pentru care sar sfinții din calendare coți
să ne repete amănuntele lui nu se poate
ca să urle sângele în inimile bolnave
am vorbit de curând cu el este bine și posibil
să vină o primăvară a poeziilor necorupți
de minciunile unui timp aleatoriu Doamne
dă timpul acesta cât mai aproape de Paște

**ÎNTOTDEAUNA CÂND DĂDEAU
ZĂPEZILE**

ghetele mele deveneau blestemate
începeau să mă roadă îmi rămâneau
peste noapte prea mici sau brusc
trăgeau apă așa încât iernile fericite
ca și copiii fericiți de pe pârție
se amânau pentru la anul iar răceala
era o stare de spirit obișnuită
cu cât îmi intră mai tare
pe sub piele îmbătrânirea
cu ghetetele mele clăpăuge
ca pe cai pierduți prin
povestea copilăriei mele
îmi caut urmele prin zăpadă

ȘI DACĂ

moartea este existența
ascunsă după vase
zugerăvite de cânepă
și viața vacanță din flori
nepieptănată nemernică
nesuferită pătimașă

netemeinică și nevrednică
făcută a înșela amarnic
coropișniță rășniță
precum din găurile negre
explodează lumina
întrebați-l pe hawking
partea întâia blondă
fără buline amare
partea din născare
odată de două ori
până seucid între ele
amărățele flori
uită învierea!
ia-ți moartea și umblă!

AZI DIMINEAȚĂ

salteaua cu memorie

a răbufnit la mine
dar ridică-te omule
că nu mai am
spațiu de stocare
sculați gazde nu
dormiți, vremea e
să vă treziți
ridică-te Ștefane
și vezi-ți fii că viața
în lume e grea
sculați cei oropsiți
ai vieții cei osândiți
la foame sus

E TIMPUL SĂ FAC BANI

ofer seriozitate golesc mări și oceane
le desființez ca pe barajele gândirii
să o ia totul cu veselie la vale
mut munții din loc și crocodilii
îi mișc de la un pol la altul
ca pe grisine în oțet de du-te-vino
lacrima din ochiul stâng în cel drept
cel mai drept ce mi l-a dat Dumnezeu
în fruntea ascuțită de arc
pe unde roiesc fluturii electrici
acolo stă să crape vinovăția
pentru sinceritatea clipei exponențiale
berze înțepenite pe semafoare
și ochi rămași prinși prin spelunci
visând același neam de guguștiuci

Victoria Milescu

CUM SĂ FII DE FOLOS

Nimeni nu m-a ocrotit
m-au abandonat în natură, singură
am crescut lângă iarbă
am învățat limba frunzei
animalele au venit să ia din mine
câte ceva pentru supraviețuire
dar n-au găsit nimic în afară de poezie
ele nu pot trăi cu așa ceva
m-au părăsit nefiindu-le de folos
am mers pe urma unui iepure, prin pădure
am observat că la umbra unui copac
cineva meșterea la forma de aur a merelor
la mireasma narciselor, le pune polen în corole
fluturilor le monta aripi în culorile curcubeului
iar luminii îi picura câteva lacrimi
de-ale mele când mă uitam în ochii ei...

SĂ-ȚI FIE ZBORUL LIN

Îți iau din drum câțiva bolovani de aur
și câteva râuri de argint
câteva mări cu corăbii grele de perle
o insulă a piraților
îți iau din cale și soarele
să nu te orbească
și să nu mă vezi așa cum sunt
nici bun, nici rău, doar drept
iar ca să-ți fie mai ușor
și mai la-ndemână
îți iau și trupul
care oricum te încurcă la detentă
ba aici, ba aiurea
cum o specie de fluture turmentat
ivit nu se știe cum, într-o
noapte de insomnie a mea.

SÂNGELE MEU STRIGĂ

Vreau să ies la lumină
m-am săturat
de închisoarea trupului tău
vreau să văd lumea, să respir
să colind pe străzi
să-mi fac prieteni

știu, fără mine ți-ar fi cam greu
dar îmi doresc și eu un city-break,
o aventură, o călătorie în deșert, o croazieră
pe oceanul din creierul unui om de știință
vreau să respir alt aer
decât cel pe care mi-l livrezi tu
încărcat de angoase, de zgomote, praf
vreau dacă nu te superi
alt trup, unul mai tânăr
și dacă se poate, îndrăgostit...

CINE ÎMI ȘOPTEȘTE

Îți mulțumesc pentru poezia
dăruită azi
mi-a șoptit-o la ureche un nor trecător
n-aveam nimic de scris, de înregistrat
m-am chinuit să o țin minte până acasă
repetam, repetam cu glas tare în vacarm
alergam printre oameni, mașini
am uitat să cumpăr pâine
dar tu ești pâinea mea de fiecare zi
să nu mor de foame, de dor
tu ești paharul cu vin roșu ca sângele meu
sau ca al păsărilor ciudate
care m-au luat în zbor de pe capota
mașinii venite brusc în întâmpinarea mea
prinsă și ea de o melodie, un vers...

POETUL ADEVĂRAT

Poetul adevărat vine pe ploaie
la întâlnirea cu poezia
o ascultă nemișcat chiar dacă
îi mai scapă câte o silabă
din auditoriu, o voce:
poezia nu e pentru oricine
poetul adevărat pleacă ultimul
de la întâlnirea cu poezia
ajuns acasă, scrie febril până când
încheagă o realitate miraculoasă
în care adoarme fericit
a doua zi citește rândurile scrise
pe bucate de hârtie căzută sub masă
dezamăgit, rupe realitatea în zeci de bucățele
le aruncă în vânt, pe fereastră
păsările cerului le prind, le duc departe, acolo
unde poetul nu va ajunge niciodată
ci doar acea realitate ce se va întregi perfect
după legile secrete ale poeziei.

Constantin Pădureanu

A FUGIT DE SÂNZIENE

Soarele se înălțase la jumătatea cerului,
Vestind amiaza unei zile însorite și tăcute,
Încât murmurul câmpiei se auzea
În Rudarii Olteniei ca bocetul
Înfundat al unei bătrâne răgușite,
Iar clocotul Jiului părea un plâns tânguitor.
În timp ce, din când în când,
Adieri scurte de vânt veneau de la sud
Și se pierdeau în umbra
Limpede și rece a caselor.
Zora Albiș se afla peste tot,
Repezea vorbele acolo unde
trebuiau repezite,

Mângâia și lăuda acolo unde
I se părea că se cuvine.
Era ca o suveică cu multe
și mărunte ițe,

Cu multă urzeală
Și cu mai multă îndrăzneală.
Muierea asta a lui Nicușor Albiș
Avea trup de nevăstuică
Lunecoasă de baltă,
Cu perii lucioși
Și cu ochii ca licuricii.
Zora spunea vecinelor ei
Că nu înțelegea deloc
Cum de pot unii să permită
Nevestelor să-i joace pe sprâncene
După cum le năvălesc pe ele poftele.

Nicușor Albiș, bărbatu-său,
butucul cu mustăți,
Măgar închiriat în averea muierei,
Moldoveanul cu pumnul ca un baros,
Care vorbea o dată în zi,

Îți frângea degetele,
Dacă dădeai noroc cu el
Și te spăla cu lumini de
fulgere albastre
Dacă încercai să-i întorci vorba.
Dar, cu toate astea, ei doi
Nu prea aveau multe în comun.
Vasile Zgaibă, văru-său, a glumit cu el
Despre nevastă-sa, că le luase

lumea seama
Și Butucul l-a repezit cât ai zice pește:
- Bă, Vasile, nu-mi zici mie ție
Și nevastei mele fă, ai auzit ?!
- Bine, vericule, dar vezi să nu
pierzi căruța,
Că se dă ea toată ziua huța.

Zora își simțea sufletul deschis
Ca un câmp primăvara la amiază,
Iar ea era marginea livezii
din preajma izvorului,

Plină de iarbă și smălțuită cu maci.

Pentru o muiere tânără ca ea
Viața pe care o ducea se izânisese
Și nu mai avea nici un chichirez
Fără un tânăr și frumos amarez.
Îi sfârâiau călcâiele după alții.
Trupul femeii fremăta și aștepta
Pe cineva care s-o înțeleagă.

Zora, muierea asta pe care
Numai o herghelie de armăsari,
Năvăliți la iepe împărătești,
O mai sătura,
A fugit de Sânziene
Cu un hândrălău de electrician,
Un dănac din Balta Verde
Mai mic decât ea cu cinci ani.
Și a rămas Nicușor Albiș
Fără muiere
Și cu buzele umflate.

George Geafir

**RAȚĂ ȘCHIOAPĂ.
LAUDĂ
ÎMPIEDICAȚILOR
ȚĂRII**

Strâmtorată materialicește, madam Georgescu, de altfel persoană de extracție intelectuală, cu un venit modest, dar constant, așa cum colegile bugetare își cumpărau hanțe de second-hand de la târgul de săptămână, pentru a face economie la economii, își duse pantofii la reparat, la un meșter cu autorizație de persoană fizică, eliberată de primărie și, pe de altă parte, plătitor onest de taxe și impozite.

Pantofii erau aproape noi, numai că unul din tocuri, la o călcătură strâmbă, se rupsese. Reparația gata la termen, iar madama încântată de promptitudine, își propuse a-i lăsa meșterului bacșiș. La probă, însă, simți că ceva nu e în regulă și își exprimă nemulțumirea în fața cizmarului:

- Tocul. Nu calcă bine, parcă ar fi înclinat.

- Nu-i nimic, cucoană. Ca orice lucru nou, tocul trebuie rodat. Până acasă se dă după picior. Fire neîncrezătoare, poate și pățită, când ajunse la plată, se răzgândi în ce privește bacșișul și ceru restul până la ultimul bănuț, ceea ce stârni mișcarea din buze aproape imperceptibilă a specialistului.

Afară din atelier, doamna Georgescu făcu doi-trei pași, cu milă, parcă să nu strivească pământul; înaintă cu mare atenție: piciorul stâng îl simțea frânt din genunchi și fugi spre înainte.

Doi trecători, curioși și în risc de a-și suci gâtul iremediabil, își ziseră compătimitor:

- Păcat de ea, că e tânără

- zise unul.

- Altfel, e o femeie frumoasă - completă celălalt.

La traversarea străzii, o mașină opri în dreptul nefericitei:

- Bună ziua!, i se adresă duduia de la volan, cu capul scos pe geam. Sunt de la Asociația pentru Protejarea și Ajutorarea Persoanelor Vulnerabile la Abuzurile Sistemului. Adică de la APAPVAS

- rosti ea, cu dicție de profesionist.

- Bine, și?, i-o reteză madam Georgescu, în mod necaracteristic sieși.

- Vă așteptăm la noi, la sediu. Să vă înscrieți în asociația noastră. Veți beneficia de multe facilități. Și-au scos certificate de vulnerabili aproape toți parlamentarii, pentru a fi scutiți de impozite pe salarii. Dumneavoastră de ce nu, doar sunteți legal îndreptățită!

- Regret, stimată doamnă, dar eu sunt întreagă, sănătoasă la trup și la cap. Tocul e de vină.

Străina răsuci cheia în contact și, înainte de a demara puternic, mai apucă să zică:

- Și totuși, vă așteptăm!

Madam Georgescu se căzni să meargă cât mai departe, ca într-o misiune primejdioasă, a pușcașilor marini.

- Săru' mâna, nu vă fie cu supărare, i se adresă mai apoi un bărbat bine înțolit. Sunt patronul firmei „Talpa țării”, care, cu mine în frunte, ne-am gândit să facem o sponsorizare de ajutorare. Văzându-vă, mi-am zis că ați fi persoana potrivită. Ați primi un important ajutor bănesc iar noi ne-am face publicitate.

- Domnule, nu sunt ceea ce par a fi. Nici șchioapă, nici oarbă, se zborși doamna Georgescu, a cărei opinie personală era că defectele fizice reflectă tot timpul infirmitățile morale, și supărată că ea, persoană compatibilă cu principiile eticii, ar putea fi percepută altfel. Merg așa din cauza tocului prost reparat, lămuri ea. Apoi către sine: „Îl reclam la protecția consumatorului pe ciubucar!”

- Dacă-i așa, mă iertați, se scuză patronul, și își văzu de drumul său. Dar cum, oamenilor de acest gen, le stă capul numai la afaceri și câștiguri mari, întreprinzătorului îi veni o idee cel puțin năstrușnică: un model de pantofi, cu tocuri în „X”, ambisex, adică să poată fi purtați, deopotrivă, de bărbați și de femei și, se subânțelege, și de aceia care sunt, în același timp, bărbați și femei.

Proiectul se materializă repede și, în timp record, o serie mică de încălțăminte, marca „Talpa țării”, apăru pe piață, cu publicitatea de rigoare: „Ia-ți pantofi cu toc în „X”, care-ți vin tocmai la fix!”

Cei mai receptivi la noutate fuseră tocmai parlamentarii și membrii guvernului, la început doamnele, apoi domni, cu scopul nemărturisit de a-și atrage capital politic, dar și pentru că patronul era unul din sponsorii deloc de neglijat ai partidului de guvernământ.

- Să arătăm lumii că, ceea ce vorbim, musai punem în aplicare, argumentă o doamnă minis-

tru, într-o pauză a ședinței de guvern, iar la prima deplasare pe teren în Moldova, grav afectată de inundații, merse prin nisip în pantofi cu tocuri în „X”, așa încât, vrând-nevrând, își plecă fruntea până la pământ ca semn de respect pentru împiedicării țării. Mai mult chiar, oamenii rămași fără acoperiș primară pantofi cu tocuri în „X”, alături de haine uscate, pături și hrană...

„Avem și pantofi frumoși”, zise doamna ministresă în timp ce oamenii se înghesuiau să primească ajutoarele. „Pantofi noi-nouți, nu ca aceia găuriți în talpă, pe care îi purta Jeffrey Franks, bossul F.M.I. în România”, mai glumi dânsa.

Fără a uita episodul cu președintele Băncii Mondiale, Paul Wolfowitz, care umbla pe mapamond cu ciorapii ruși, parlamentarii români nu se lăsă mai prejos: în sală puteau fi văzute atât ilustre fețe vârstnice, ajutate de cârje, bastoane, chiar și de cărucioare, cât și mai tinere fețe cu mers de veritabili echilibriști și, chiar mai mult de atât, cu șosete rupte, pantaloni bazonați, chiloți, la dame, zdrențuiți, sacou tocit în coate, cămașă uzată la guler, maieu ciuruit ca o țintă în poligon, sutien subțiat la cupe, fular deșirat, haină jerpelită, de piele, pălărie roasă de molii, pantofi tip bărcuțe, cizme scâlciate...

Zice prietenul meu, Nimeni:

- În momentul de față, România nu e o țară coruptă, România e o țară jefuită, e o țară prădată de o haită de lupi, și dinăuntru țării și din afară, care, în complicitate, fură tot ce se poate...

Firma „Talpa țării” ajunsese renumită pentru produsele sale de încălțăminte, căroră, în termenul cel mai scurt, le asigură o largă diversificare, iar cifra de afaceri atinse cote greu de imaginat, spre satisfacția patronului, dar și a partidului de la guvernare, ghiftuit financiar în vederea apropiatelor alegeri. Cu toate că multe lucruri, cum ar fi democrația, adevărul, ideile, legislația, economia, după unele păreri șchioapătă rău, iar, după altele, doar pe alocuri, viața merge înainte.

- Șchiopi-șchiopi om fi noi, dar șchiopi cu pretenții europene!, exclamă personajul meu cel hâtru, Nimeni.

Șchiopătatul deveni, curând, sport național; chiar și Guvernul șchioapătă. Și a spus-o o voce competentă și cât se poate de colocvial, ambasadorul SUA la București, Mark Gitenstein:

„Guvernul din România care arată ca o rață șchioapă, pledează pentru indulgență din nou”, a afirmat Domnia Sa cu referire la faptul că refor-

mele legislative și măsurile pentru ieșirea din criză se târăgănează.

Doar madam Georgescu își purta mai departe propria cruce. Femeie cu origine intelectuală, cum îi plăcea să se autocaracterizeze, și care, adesea, se vedea una cu talpa țării, cu acea temelie sortită să poarte greul, trecuse pe lângă noroc sau norocul pe lângă dânsa, fără să știe a-și vinde imaginea, chiar dacă această imagine era una de conjunctură.

Vorba ceea: Dumnezeu îți dă, dar nu-ți pune în traistă...

Ion R. Popa

VOI CREDEȚI?

Trecuse Sf. Nicolae. Până atunci, vremea fusese cu zile însorite și nopți cu lună, lăsând gospodarii să-și facă în voie muncile de toamnă; dintr-odată, însă, dimineața a devenit cețoasă și cu soarele pierdut printre nori, pâlâind ca o lampă de veghe.

Învățătorul Constantin Șerbănescu venise de la școală, mâncase și, acum, cu o furcă și o greblă, își făcuse de lucru la depozitul de furaje. S-a trezit cu câinele agitat, apoi strigat la poartă. Nu mică i-a fost mirarea când i-a recunoscut pe Prunoiu Gheorghe – președintele Sfatului Popular din comună, însoțitorul său obișnuit, Staicu Marin – contabilul, Necșuțu Ion – secretarul.

„Ce-o mai fi și cu ăștia! Ce-o mai vrea, că doar nu le venise dor de mine la ora asta, când ei își fac somnul de amiază?” A rezemat uneltele, a liniștit dulăul și s-a îndreptat spre poartă.

- Bună ziua, domne-nvățător! l-a salutat președintele, urmat de către cei doi însoțitori.

- Bună ziua! a răspuns Șerbănescu în timp ce deschidea poarta, privind înapoi pentru nu veni câinele.

A fost însă surprins când a văzut că cei trei au intrat în curte nepoftiți. „Aoleo! Credeam că au uitat. N-au mai făcut așa de când m-au perchiziționat dacă posed armă sau cărți interzise!”

Musafirii s-au așezat pe o stivă de lemne de foc, încă netrunchiate, și au deschis discuția.

- Hai că nu stăm mult și te lăsăm să-ți faci treaba, a promis președintele, văzându-l mirat și nemulțumit de vizită.

- Domne-nvățător, ți-ai făcut gospodărie frumoasă. Vorbeam ieri, până-n ședință, la sfat, că ai cea mi bogată grădină de legume și zarzavat, cea măi frumoasă curte, pomii aranjați... Or, de când ai venit în satul nostru?

- Când am venit acasă, după război, am stat vreo juma' de an ca să mă vindec la șold, apoi aici am primit post. Am cumpărat locu-ăsta și la câmp cam trei pogoane, pentru care voi voiăți să mă treceți la chiaburi, prin '52.

- Nu cred că pentru avere, dar erai trecut la intelectuali și le-ai și făcut toate cam repede, fiind fiu de pădurar considerat chiabur, apoi bănuț ca îmbogățit de război, a precizat Necșuțu.

- Da, am fost singurul fiu al unui pădurar și grosul a venit din vânzarea a tot ce avusese el, puțin față de cum ar fi putut să aibă. Dar a fost cinstit, un cantonier bine văzut, apoi șef de ocol silvic timp de 12 ani, până când a încheiat, lovit de un mistreț. Mama ne părăsise mult mai înainte. Casa lui a fost cam nelocuită, a stat mai mult pe la ocol.

- A contat și asta mult, a fost de acord Necșuțu.

- Iertați-mă un pic, și învățătorul a dispărut în bucătărie. A apărut îndată cu o cană de sticlă din care le zâmbea un vin rubiniu și o tavă cu patru pahare. A fost surprins văzându-l pe so-cru-său.

- Ce te mai apucași, domne-nvățător, s-a exprimat contabilul, cu ochii pe cana de 1,5 litri.

- Vreau să fiu o gazdă bună. O să mai aduc un pahar. Bine-ai venit, tată socrule!

- Uite de ce veniram noi la dumneata, a intrat în subiect președintele, după ce și-a îndreptat cocoașa și a dres glasul. Ne trebuie un lemn bun de tălpete de sanie. Am văzut la dumneata, în capul viei, în afara plantației de salcâmi de-ai avut-o până-n colectiv, unul mai de-o raznă, numai bun pentru ce ne trebuie nouă...

- Zău mă? Nu v-a ajuns că mi-ați luat toată plantația pentru leaurile voastre când ați făcut colectivul? Îl uitaserăți pe-ăsta sau era prea mic atunci? Vă trimiseră după el? Sau este ... inițiativa voastră, ca să cădeți bine, ha?

- Nu credeam că te superi, iar ei erau convingși că n-o să zici nici „păs!”, dacă știm cum să te luăm cu vorba.

- Apoi, aflați și voi că săniile - mai ales tălpeții, cum le ziceți voi

- nu se fac din salcâm, se fac din ulm, care e ațos, cerat...

Costică Șerbănescu i-a lăsat să se mire privind-se reciproc și a continuat:

- Plantația de salcâmi eu o cumpărasem cu bani grei, după ce am venit din război și nici n-am apucat ca din salcâmi ăia să-mi fi făcut tot ce-i trebuie omului într-o curte. Acum tot mai vreți?

- Nu găsim nicăieri..., au săltat din umeri.

- Ați tăiat tot? Ați pustiit dealurile astea? Păi ce oameni de... *tip nou*, ce colectivști sunteți voi când vă laudați că a dat fericirea peste voi, iar presa nu-i cuprinde să-i laude pe toți?

- Domne-nvățător, te supărași pe noi, dar să știi că, atunci când ți-a fost tăiată pădurea, nu am fost noi cu ideea...; niciunul, să știi!. Numai instructoru' de partid a ținut morțiș să luăm salcâmi aceia, drepti ca lumânarea, buni de grinzi și căpriori, iar sălciile pentru stinghii de tăvănit.

- Dar acum cine a pus ochii pe salcâmul meu?

- Sfatul a cerut colectivului, ei ne-au spus să ne ducem să-l luăm pe-ăsta.

- Dar despre ulm nu v-a vorbit nimeni?

- Ba da, dar i-a tăiat imediat vorba președintele lor: „Ce te bagi tu, Costache? Vrei să faci pe deșteptu'? Salcâmul e cel mai tare lemn, să știi și tu de la mine!”, a reproduș clar Prunoiu.

- Păi de unde să știe președintele colectivului una ca asta, dacă nu a avut în viața lui nici car, nici sanie, nici boi, nici plug, nici curios n-a fost ca să bage la cap ce aude de-ale muncii, s-a ambalat Costică Șerbănescu, stârnind mirarea socrului său care, intrat mai înainte, îl privea tăcut.

-Hai lasă, nu te supăra! Poate găsim în altă parte, a dat să se ridice Președintele Prunoiu.

- Stați așa! Nu plecați! Dar mutați-vă dincoace, unde sunt lemnele uscate; aci prindeți... igrasie, și a dispărut spre magazie, de unde s-a întors și mai bucuros cu un blid de nuci.

- Ce te mai apucași domne-nvățător! din nou a găsit de cuviință să zică Prunoiu.

- Dacă-mi călcarăți pragul porții, trebuie să vă cinstesc și eu cu ceva Și-apoi, îmi plăcu discuția. Nu vă credeam în stare de așa ceva. De când doream să mă răcoresc oleacă...

- Eu cred că mai ai și altă bucurie. Dar să nu uit, să nu ne crezi proști. Știam și noi chestia cu talpeții din ulm, dumneata ne așteptam să nu ști, dar, dacă ăla se crede cel măi tare din comună, fiindcă, i-auzi, el ne dă la toți să mâncăm, ce poți să mai faci? Decât gâlceavă..., mai bine

lasă-l în boii lui!, a ținut să precizeze contabilul când cana și nucile se apropiu de sfârșit.

- Domne-nvățător, putem să stăm strâmb, dar să judecăm drept.

- Cred că da.

- Așa este că, dacă băiatul dumitale nu ajungea ... unde este, n-ai fi avut curaju' să ne spui ce-auzirăm?, s-a exprimat președintele, râzând și privindu-l fix, cu ochii lui sticloși.

- Dar nu am dreptate? Și-apoi, de-acum, putem vorbi chiar liber, s-a avântat învățătorul.

- Ba da! Că și pe noi ne bântuie ideile d-astea de multe ori, când ne aducem aminte că am fost păcăliți, dar n-avem curajul să vorbim așa... de colectiv și oamenii lui.

- Voi nu ați citit documentele plenarei partidului, cea din aprilie, căreia i s-a dus vestea?

- Ba daaa. Ne-au și prelucrat-o la raion, aici în organizație...

- Lasă prelucrarea! Dacă voi credeți în cuvântul partidului, citiți-o personal și o să vedeți că începe o nouă eră în viața țării. Gata! Suntem liberi. S-a terminat cu minciunile, nedreptățile și abuzurile. Va triumfa adevărul, cinstea și munca! vom fi stăpâni pe munca noastră

- În nădejdea aia, ai grijă ce și cu cine vorbești! Pân' la Dumnezeu, îți scot sfinții ochii. Îți pierzi libertatea, cum puteai s-o mai pățești, și periclitezi situația băiatului, a intervenit socrul său, om învârstă, trecut prin multe, om cu judecată, deși nu avea studii.

Nicolae Tăulescu

UDUDOIUL

Îeșim așadar din birouri, cu mic cu mare, la curățenia de primăvară. Unii s-au mai fofilat invocând diverse sarcini urgente, cu termene. Ca de obicei, greul rămânea pe noi, tinerii ute-ciști de la T.E.S.A. Nea Durlă a trimis o sumedenie de unelte greble, lopeți, măturoaie de nuiele dar și „utilaje” roabe și târgi.

Îmi strâng colegii, să le împart la rândul meu cele necesare activității și le ofer alternativa de a-și alege fiecare, deși nu se prea îngrămădeau. Atunci, preiau inițiativa și îi organizez pe sectoare. La fete le dau mături și măturoaie de nuiele de pe valea Amaradiei, fiecărui bărbat îi dau câte o greblă sau o lopată mare tip inima lui Stalin, glumind că are coadă dublă și rezistență mare, la cei mai vânjoși dintre ei le repartizez câte o „basculantă” cu centru bulon pe mijloc și tracțiune umană pe spate iar la cei care mai sunt disponibili, le distribui târgi. Ca să le ofer un exemplu personal, îmi aleg și eu o targă și mi-l iau ca partener pe Radu, prietenul meu de navetă.

În râsete și voie bună, glume, apropouri și mai ales bârfe cât cuprinde, unele cu gura plină, altele mai cu perdea, în funcție de protagoniști, începem acțiunea de curățenie „cu elan muncitoresc”.

Trăgeam cu urechea la fete, în special cele de la social...

Doamne.. cât bârfesc femeile... doamne, câtă vulgaritate, ce colorată e discuția dintre ele!... Mai ales când sunt majoritare, sau doar ele, fetele, nimeni nu le întrece..

- Fată, zice Ileana, ai auzit că bibliotecara s-a închis ieri în bibliotecă cu Brăneț, revizorul de la garaj. Cică l-a lăsat să intre, nu știu ce carte căuta, s-a dus la ușă și a închis cu cheia pe dinăuntru după care a băgat-o în sân. S-a lăudat că l-a călărit de i-a ieșit ochii din cap...

- Terminați-vă fă năroadelor, nu mai trăncați din gura aia spurcată că aude bărbatu-său și-i rupe oasele...

- Ea mi-a spus dragă, nu-mi ascunde nimic. Bărbatu-său nu-i face față, cică vine de la sondă, bagă în el și adoarme imediat...

- Așa e fată, ... eu o știu de mult, am fost colege, adăugă alta. E rea de muscă, dă-o dracu...

- Fugi mă de-aci, se amestecă și o gestionară de la magazia de materiale, l-a și nimerit pe Brăneț, de parcă asta e big-ul comunii... Păi nu mi-a povestit mie Măria de la xerox care a trăit o vreme și cu el dar și culții, că-i schimba ca pe chiloți... mi-a zis într-o zi, când a lovit-o sinceritatea, după ce am provocat-o și eu... că se laudă..., că ar ieși bărbatul perfect, dacă ar face unul singur din doi cu care a trăit ea din Brăneț, Revizorul și din Precup, sondorul șef de la Foraj. De Brăneț i-a plăcut că-i frumos și plin de maniere, atent și drăgăstos și l-ar ține doar s-o excite iar după aia să intre în scenă, Precup care e singurul care a reușit s-o domolească, de când și-a lăsat ea fecioria, pe altarul dragostei.

- Proastelor, că proaste mai sunteți, reintra în vorbă Ileana...

Cel mai bun, vă spun eu, e șefu... el are grijă de noi, ne dă carne... și ce vrea și vrea mai mult o femeie, decât carne. Unde e carne, chiar și din conservă, e și fericire. Ne mai trece la o primă, mai o gradație....

-Taci dracului din gură năroado, că nu știi ce vorbești! Cum dracu să vrea o femeie carne... carne are ea, e o halcă de carne fierbinte și nedomolită, dornică de luat la frământat...se amestecă alta ceva mai în vârstă. Eu una nu vreau carne, vreau os... osul e cel mai bun că te răcorește și nici nu costă mult iar dacă nu ești pretențioasă, cum sunteți voi astea mai tinere, îl găsești pe toate drumurile... Alimentarele sunt pline, adăugă ea cu complicitate, observând că mai trag cu urechea și alții.

Noi, ... cei câțiva tineri, care eram în aceeași gașcă nebună, ascultam pe la colțurile barăcilor. Aveam distracție pe gratis...

Fetele mai tinere, în special birocrațele, cum erau numite de celelalte, se rușinau, se roșeau dar noi eram mulțumiți de aceste discuții fără perdea. Ne ridicau mînea la fileu, ne făceau misiunea mai ușoară și deveneam mai îndrăzneți, glumele pline de vulgarități, mai ales când sunt spuse de către femei, stimulează imaginația.

Căutam distracția cu lumânarea, omoram timpul cum știam noi mai bine și ne veneau idei năstrușnice, ieșite din comun. Aveam o spontaneitate ...

Așez targa lângă o grămadă de gunoaie strânsă de Vasilică. Sticle goale de spirtoase, de vin și de bere, aruncate pe geamuri de către sondori, în timpul chefurilor din nopțile lungi de iarnă, bucăți de îmbrăcăminte și chiar lenjerie, glumeam noi că ar fi rupte în timpul luptelor și orgiilor, prezervative de la sârbi... folosite, pungi de plastic și diverse ambalaje, scosese ră toate capul, precum ghiociei din zăpadă, în toată splendoarea. Sticlele nespate se colectau separat, ...aveam plan de la UTC să le valorificăm.

- Hai Vasilică, bagă mare și încarcă utilajul cu tracțiune animală, nu mai sta!..., îi zic colegului nostru, care lucra ca tehnician la biroul mecano-energetic.

- Și unde golim targa, cavalerie, mă întrebă Radu Breznicescu. Nu am știut niciodată de ce mi se adresa cu „cavalerie” și nici nu l-am întrebam. Cine știe, poate semănăm cu vreun cavaler din poveștile citite de el când era mititel sau pentru faptul că-i mai ocroteam pe ei, orașenii neînvățați cu munca fizică...

- La hududoii le golim, îi răspund pe un ton firesc, de normalitate, știind că acolo era improvizată o groapă de gunoi într-o viroagă, pe unde nu curgea însă nici un fir de apă permanent, doar se scurgea din ploile mai abundente. Era locul stabilit de strângere a gunoaielor.

- La care ududoii bă, faci mișto de mine... ce dracu e ăla ududoii

- Cum tinereee, tu nu știi ce-i hududoii, nu v-a învățat la școală, sau ai lipsit de la orele de limba și literatura română

Atunci, pe moment, mi-a venit o idee de farsă, generată de faptul că nu știa semnificația aceluia regionalism destul de uzual și le fac cu ochiul colegilor noștri, care erau în apropiere, să aibă răbdare, să nu se amestece. Ionică, s-a prins imediat și mi-a făcut jocul.

-Cum mă Radule, tu nu știi ce-i ududoii, păi ce dracu v-a învățat pe voi acolo la facultate, dacă nici asta nu știi!

Eu tot amânam răspunsul, îmi făceam un plan, îmi storceam creierul să i-o coc cât mai frumos, să mă răzbun pentru tot ce-mi făcuse el până atunci...

- Aoleu, ce ne facem mă, cu asta !... Unde ai făcut tinere liceul, cu ce profesor ai făcut româna, că tu nu știi regionalismele. Tu ești oltean sau ce neam ești

- Dă-te-n p... mea cavalerie. Spune odată unde golim targa că te las cu ea aici...

- Radule, o aruncăm în hududoii, vezi și îi arăt gura beciului lui nea Durlă, la vreo 50 metri în fața noastră.

Beciul era îngropat în pământ iar din gura lui ce se vedea la suprafață, se cobora pe o scară cu trepte de beton la subsol, unde erau depozitate alimente neperisabile și legume conservate, necesare cantinei muncitorești. Văzusem ușa de la suprafață deschisă și pe șeful socialului intrând acolo. Aveam neapărat nevoie să fie acolo, pentru reușita farsei, de care Radu nici nu bănuia...

- Ia tu targa din partea din față că e mai ușor! De brațele din spate o iau eu, că puseră nebunii ăștia pe ea ca înecații. Ionică, vino și tu cu roaba după noi, către hududoii!... le zisăi, ca să fiu cât mai credibil, să nu bănuiască nimic.

- Cum mă, să nu știi tu ce este hududoii!... E locul unde se depozitează gunoaiele, doamne ce nepregătit ești... mai vrei să intri și-n partid! Păi de-ai ca tine primesc ăștia în partid !

Urmăream ca Radu să fie în față, să coboare primul pe scara beciului, ca și când el ar conduce și așa și era, eu doar mergeam unde mergea el cu targa, nu puteam s-o las jos.

- De unde să știu eu toate denumirile populare de-aici din Gorj.... se scuza Radu.

- Bine, las că-ți arăt eu mâine în dicționarul limbii române, tot vorbeam eu, ca să-l țin preocupat, pe direcția dorită.

Ionică venea încet în urma noastră, luând o mină serioasă, dar stăpânindu-și cu greu râsul.

Ușa beciului creștea în fața noastră ca o garură neagră spre infern, mai aveam doi metri...un metru,... în sfârșit, coborâm...

Jos la baza scării din beton, dăm nas în nas, cu Durlă...

- Unde vă duceți bă cu targa asta !

- La ududoii, să aruncăm gunoiul, îi răspunde Radu, sigur pe el.

- Fireați ai dracu de nenorociți, unde duceți bă nesimțiților gunoiul, aici se aruncă gunoiul

- Radu a zis că aici trebuie să-l ducem, domnule Durlă. Nu știu pe cine a auzit el... îi zic eu. Vezi bă Radule, ți-am spus eu că nu aici trebuie să aruncăm gunoaiele, hududoii e dincolo de beci, spre garajul auto... uite trece punctea aia de lemn peste el... da tu, nu și nu, că știi tu... Ți-am zis ce-i hududoii... și o iau la fugă pe trepte în sus, lăsându-l acolo cu targa, gunoa-

iele răsturnate și nea Durlă, care țipa ca din gură de șarpe...

- Nesimțiților, acuma mă duc la director, să-i arăt cum vă bateți joc, ...de nu v-o da afară să nu-mi spuneți mie Durlă, fir-ați ai dracu de gabonți...

- Domne, el mă puse și arăta spre mine... dar eu nu mai eram demult pe-acolo, urmăream cum se face curățenia și râdeam singur, nu mă puteam abține...

- Nu-i zise Nicu, nea Durlă, el vru să-l ducă aci, e căpos, îl auzii și eu...Bă Radule, ești nesimțit și mai și minți!, puse paie pe foc și mai mult Ionică..

Radu ieși afară nervos, cum nu-l mai văzusem, iar pe urmele lui, nea Durlă, porni furios spre biroul directorului, strigând „V-aranjez eu golanilor”.

De-acum gluma se-ngroșase de-a binelea, chestia asta cu directorul nu o prevăzusem... Îmi doream tare de tot să i-o coc prietenului meu, pentru câte-mi făcuse și el, încât neglijașem pericolul de a afla directorul...

Radu începu să mă alerge, foarte furios pe mine, cred că dacă reușea să mă prindă cine știe ce se întâmpla... Era mărunțel dar iute la mânie, răcnea ca un diavol tasmanian când e iritat sau în pericol.

Fugeam în jurul barăcilor, mă ascundeam prin intrândurile birourilor și iar fugeam, când mă descoperea...

Alerga după mine cu o scândurică dintr-o lădiță de fructe iar eu mă gândeam că vrea să mă lovească cu ea. Nu-mi făceam probleme, la acea vreme aveam cam 64 de kg. și nimeni nu mă lua la fugă iar scândurica aia pe care o tot agita, simulând că aruncă spre mine, nu era cine știe ce... așa mă gândeam eu când mă alerga. La un moment dat mă încolțește și o lansează ca pe o catapultă spre mine, aruncând cu un fragment de căcat de câine sau de om sau de ce-o fi fost, că nu i-a făcut nimeni analiza. Cert este că m-a nimerit în față și mi-a venit să vomit instantaneu. Am fugit, dar diavolul tasmanian nu se lăsa, nu era satisfăcut numai cu atât, se alimentase din nou și voia să-mi mai arunce mizerii pe față...

Mă ascund într-un alt intrând de birou, iar el trece ca un bolid, dă colțul clădirii și nu mai poate frâna la timp... să se furișeze la rândul lui... din calea directorului. Stătea paralizat cu scândura mânăjită de mizerii anine în fața directorului schelei, alertat între timp de șeful socialului.

Îl luă pe săracul Radu, aproape pe sus, în birou. Trecuse aproape o jumătate de oră și nu ieșea de-acolo iar eu, începusem să fiu îngrijorat din două motive îmi părea rău de prietenul meu și mă învinovăteam că din cauza mea o să pățească cine știe ce dar, pe de altă parte, eram sigur că va povesti totul și eu voi fi cel care va fi pedepsit... Cel mai rău era că nu știam ce se petrece acolo. L-am trimis pe Vasilică în spionaj, să se facă că întreabă de niște hârtii prin secretariat, să tragă cu urechea, poate aude ceva...

-Nu se aude Nicule nimic, aș fi crezut că nu e nimeni în birou dacă nu mi-ar fi spus secretara că directorul nu poate fi deranjat, e cu domnul Breznicescu de la Plan...

Dacă aș fi prevăzut deznodământul glumei mele, îmi vedeam dracului de treabă. Acum nu mai puteam face nimic, doar să-i zic adevărul și... fie ce-o fi, asta e, prostia se plătește. Eram vinovat și trebuia să-mi asum...vinovăția, mă gândeam. Am stat ca pe ghimpți cam o oră. Mă gândeam la Radu, ce-o fi acolo, el săracul nici nu știa că am făcut o glumă, luase totul în serios. Abia mai târziu, după ce s-a terminat totul, i-am spus ce înseamnă de fapt, hududoii și chiar i l-am arătat unde e.

După un timp, vine Radu la mine și-mi spune că mă cheamă directorul... Nu-l cred, ezit să mă duc, dacă mă păcălește... Aud însă în difuzorul din birou, la care se punea muzică dar, ne-am prins cam târziu, funcționa și pe „ascultare”

-Bă derbedeule, crezi că te aștept toată ziua...

Mergeam spre secretariat, de parcă veneam, n-aveam nici un spor, îmi tremurau pantalonii pe mine, parcă mă duceam la execuție... Radu nu vruse să-mi spună ce s-a întâmplat, ce-au discutat acolo... doar îmi aruncase așa printre dinți un „lasă că vezi tu cavalerie”! Fie ce-o fi, intru în secretariat. Secretara zâmbea cu zâmbetul ei tâmp, cu care ne obișnuise pe toți. Auzise deja toată lumea, între timp, ce se întâmplase, iar ei îi făcea plăcere orice împas al vreunuia dintre noi. Era frustrată că nu intrase la facultate, deși tot încercase până...se măritase și-i ura pe toți cei care aveau studii superioare.

-Te așteaptă tovarășul director, eu te-am anunțat să vii, vezi că e tare supărat... De parcă eu nu știam...

Bat la ușa capitonată dar nu auzeam nici eu că ciocăn. Îmi iau inima în dinți, bat în tocul ușii și aud de dincolo, glasul grav, gutural

-Intră odată, că n-am timp de prostiile voastre toată ziua!

Parcă intrasem în vizuina lupului, eram la doi pași de gura lui. În mod paradoxal, îmi vorbește calm, liniștit, făcându-mi „teoria chibritului”,... despre ce exemplu dau eu tinerilor uteciști, despre buna cuvânt, seriozitate, etc. etc. Nu mă lasă să vorbesc deși prind puțin curaj și încerc să argumentez câte ceva, bâiguie că a fost o glumă... Simt că s-ar enerva dacă aș încerca mai mult. Mă ceartă pârîntește, mai ridică unori tonul, accentuând că sunt un nesimțit, un derbedeu... prea multe nu mai auzeam, treceau pe lângă urechile mele. Nu-mi venea să cred că o să scap doar cu atât...

- Vrei să te dau afară, ție nu ți-e rușine...Ia spune, ai muțit, ce-ai avut cu băiatul ăsta

- Nu domnule director, nu am nimic cu el, suntem prieteni și sunt de acord că am greșit... Îi ziceam domnule,... observasem că nu-i plăcea să i te adresezi cu tovarășe... doar la ședințe...

- I-auzi la ăsta...e de acord...Ce mă, eu îți cer ție acordul, răbufni dintr-odată.

- Nu... nu..., m-am precipitat eu, nu asta am vrut să spun... Am făcut o glumă... Totul a început când am văzut că el nu știe ce e ăla un hududoii, dar nu voiam să răsturnăm gunoiul în beci...

- Păi Durlă mi-a zis că l-ați golit acolo, mă minte Durlă pe mine!..

- Nu domnule director, am vrut doar să ajungem până acolo, la gura beciului și apoi să-i explic care e diferența dintre beci și hududoii, încerc eu să o-ntorc ca la Ploiești, dar... când l-a văzut pe nea Durlă, el s-a pierdut cu firea și a răsturnat targa, da n-am vrut...

- Păi Radu nu mi-a spus așa, a zis că tu l-ai pus să coboare în beci.

- Domnule director, vă rog să mă credeți, chemați-l și pe el și o să vă confirme... El nici acum nu știe ce i s-a întâmplat, că nu am mai avut timp să-i explic...

- Termină bă odată, ie-te al dracu te întinzi cu mine la vorbă, ieși imediat, marș la Drăghici și ia 5 fanioane mari! Spune-i și ăluilalt să ia și el...făcu o pauză, 3 mici. Să veniți amândoi să mi le arătați! Să nu te mai prind prin fața mea, ai înțeles

- Păi nu mai vin să vi le arăt..

- După aia să nu te mai arăți prin fața mea..., al dracu, te faci că nu înțelegi...

Am inspirat de câteva ori, am ieșit cu pieptul scos în față prin secretariat, aproape s-o dobor pe secretară care-și făcea de treabă cu urechea lipită de ușă, să mai ciupă și ea câte ceva, să mai răspândească prin schelă...

- Ai scăpat ușor Nicule... și tu și Răducu...ce ți-a zis, mă întrebă ea curioasă nevoie mare.

- Nimic important, i-am răspuns... a vrut să știe de ce nu ies ăștia de la mecano-energetic, mai bine cu salariul... i-am explicat că eu nu am ce să le fac, dacă chiulesc toată ziua... Bărbatușău era tehnician acolo... Am vrut s-o lovesc în punctul sensibil și am lovit-o...

În birou mă aștepta Radu, îi trecuse supărarea... Jubila...

- Ce-ai pățit cavalerie, mi-ar părea rău să te dea afară... merg eu și vorbesc cu el, mă lua la mișto.

- Radule, hai la nea Drăghici, la casierie să luăm fanioane! Tu 5 bucăți mari și eu 3 mici, am inversat eu cantitățile.

- Du-te bă de-aci, de ce să iau eu fanioane... Nu-mi zise nimic directorul, pe cine păcălești tu...

- Îmi spuse mie să-ți zic, Răducule, dacă nu crezi du-te și întreabă! Dar oricum, vrea să mergem amândoi să i le arătăm și poți să-l întrebi atunci.

N-avea ce să facă, am mers amândoi la casierie, am plătit fanioanele, el 5 mari și eu 3 mici. Dispoziția directorului era invers, dar i-

am spus așa pentru că cele mari costau în total 125 de lei iar eu nu aveam atâția bani la mine, așa că le-am plătit pe cele 3 mici care făceau doar 45 lei. Când să intrăm la director, în secretariat, i le-am dat pe toate, să le ducă el până la birou, că nu era să mergem amândoi cu ele în mână iar eu am rămas în ușa întredeschisă.

Directorul a întins mâna și le-a cerut, să se convingă dacă am respectat numărul și dimensiunea, l-a chemat pe nea Drăghici și ne-a mai făcut ceva morală între timp. Ne gândeam atunci că-l cheamă pe casier să ne taie din salariu, dar el i-a înmănat fanioanele să le revândă altor gherțoi ca noi. Așa ajutam noi echipa de fotbal, eram sponsori...

- Prietene,... i-am zis, cel puțin pe ziua de azi am muncit degeaba. Dar ce spun eu, cred că și mâine și poimâine...și i-am povestit că directorul dispusese să cumpărăm fanioane pe invers, dar... el e mai bogat...și am ținut seama de asta.

- Bă, al dracu mai ești, lasă că o să-mi plătești tu, ...cu vârful și îndesat chestia asta!

-Adevărul e că nu-i ușor să ții echipă de fotbal în divizia C, Radule...

-Așa e cavalerie, dar ascultă-mă, ăsta-i doar începutul... chestia asta cu Hududoiu nu va rămâne așa...

Avea să aibă dreptate. Drumurile noastre, între casierie și biroul directorului, nu mai conțineau iar cu timpul am mai tras și pe alții după noi, devenind astfel cei mai statornici susținători ai echipei de fotbal, Petrolul Stoina.

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE

*Nelu Barbu, Preasfințitul Nicodim și
Constantin Pădureanu*

Ion Dulgeac

AL-FAROUH SALVAT DE ROMMEL

Seara, Rodica a sunat la Londra bunei sale prietene, Diana, alături de care copilărise. Cele două au fost colege de bancă la liceu și facultate. După licență, Diana care se căsătorise în ultimul an de studii cu un student englez, de origine egipteană, a plecat în scurt timp, în orașul de pe Tami-sa. Soțul său, George Al-Al-Farouh, era un arab născut în Anglia dintr-o familie de șeici de la Elsalum din Egipt, refugiați în vremea atacurilor lui Rommel din timpul celui de al Doilea Război Mondial în zona Tobruk, fiind din neam de șeici și văr de-al doilea cu Dodi Al-Faied.

— Bună seara, draga mea, ești ocupată? întrebă Rodica.

— Nu, sora mea, mă delectam cu fiul meu la lecții! Mulțumesc că m-ai eliberat de corvoadă, te ascult! o întâmpină bucuroasă femeia arabului, apoi rosti veselă: - Măine merg să-ți pun banii din datorie în cont, Rodicuța, draga mea! Și te aștept la Londra!

— Știi bine că este rândul tău să vii la Brașov, nu crezi? adăugă râzând focșăneanca.

— Desigur! Vin pe 28 septembrie și vreau să vizităm mănăstirile din nordul Moldovei să vadă și copiii mei acele bijuterii, ce zici? rosti englezoaica originară din orașul de sub Tâmpa.

Peste trei luni, familia lui George Al-Farouh, alături de Diana, au venit la Brașov pentru două săptămâni. Din prima seară Rodica se duse în vizită la mama sa la Brașov, mergând cu mașina lui George Ciutacu, amicul și partenerul de sport a lui Ion Dulgheru. Femeia a invitat la restaurant pe cei doi englezi, dar și pe sinăian, iar acesta îi spuse că vine și prietenul Dulgheru de la București, femeia făcând telefonic rezervare la restaurantul Coliba Haiducilor.

A doua seară, de cum a parcat Ciutacu mașina în fața renumitului popas turistic, Rodica a coborât atent lăsând impresia unei femei stilate, îmbrăcată elegant într-un costum de culoare roșu-vișiniu, combinat cu alb, subțire și bine ajustat pe talie, care scotea în relief toate formele corpului său. Coafată din zorii zilei la un coafor de pe strada Postăvarului, machiată discret și rujată, mereu arăta o femeie cochetă, Ion Dulgheru a luat-o de

braț și a făcut câțiva pași cu ea prin grădina din fața intrării ornată de o sanie, trăsură și obiecte de artizanat ciopliti în bușteni de brad, simțindu-se fericită.

Dar în fața intrării erau așteptați de patronul, Viorel Nica, iar grupul celor cinci ajuns la ușa restaurantului, unde proprietarul i-a oferit Rodicăi un buchet de trandafiri roșii ce era pus lângă ușă, urmat de o îmbrățișare amicală, spunând că era de la Ion, apoi al doilea l-a fost oferit Dianei. Femeia simți că fața i se îmbujorează, iar ochii au început să-i lăcrimeze. Știa că patronul, bun prieten cu Ion Dulgheru, cel căruia îi dăruise dragostea sa de fecioară, oferise florile celor două cu sinceritate.

— Cum îți plac florile, dragă Rodica? o întrebă Ciutacu, după ce a mirosit și ea și Diana florile, așezate în două cercuri de culoare alb și roșu.

— Superbe! Era să leșin, deoarece nu am primit prea des flori! mărturisii ea, zâmbind.

— Știe Ion că florile sunt slăbiciunea ta! silabisii Ciutacu, care trecu pe lângă cele două pe care le bătu amical pe umăr, făcând din mână un salut prietenesc către englezul Al-Farouh, apoi urcă panta spre restaurantul situat într-o poiană de brazi, unde aștepta o masă de zece persoane, lângă orchestră.

Grupul vesel a petrecut de minune pe toată perioada chefului de la Colibă, iar Rodica a fost laudată de toți. Diana a glumit pentru buna dispoziție, a spus bancuri, ba chiar a povestit câteva întâmplări haioase din viața familiei, ea având la Cairo, o cumnată din căsătorită cu egipteanul. Evident că Al-Farouh era cunoscător la oameni, privind la Diana ce spunea ceva hazliu, ca o nevastă iubitoare.

— Cine știe bancul cu tovarășul când a trecut Nilul printre crocodili? întrebă George.

— George, nu-i mai spune bancuri ăstui, că le modifică! rosti zâmbăreț, Rodica.

— Ha, ha, ha, draga mea, astea le știu la cei de la birou, nu de la mine!

Masa continuă într-o atmosferă veselă, cu multe partide de răs; deseori, un grup de italieni și un alt grup de moldovence de la Chișinău se alăturau veseliei celor cinci. Gânduri nedefinite se nășteau și dispăreau în mințile lor, iar în fruntea mesei se vedea capul lui Al-Farouh, ce-și așeza freza neagă pe fruntea întunecată de arab, semănând la înfățișare cu tofeul ursului carpatin așezat pe un perete, deasupra locului unde luase loc egipteanul, și cu toții au petrecut până la miezul nopții.

Rodica excela în modul său personal de a spune și de a intona snoavele, bancurile sau diverse întâmplări din viața sa, iar acest lucru a făcut deliciul restaurantului și a bucurat întreaga gașcă. Pe chipurile acestora se vedea admirația sinceră față de femeie, astfel că până și arabul Al-Farouh, care nu înțelegea perfect limba română, era bucuros și radia de satisfacție.

De afară, pomii pe sub care toți clienții pășeau pentru a intra, se unduiau și foșneau ușor, în acea zi când cerul era senin iar grijile petrecerilor păreau uitate. Dar în vreme ce ei se simțeau bine, timpul trecea iar mireasma proaspătă și crudă a ramurilor de brad din stânga cârciumii, care se legănau de la un vânt de curând pornit, admirau clarul de lună aproape de miezului nopții.

— Acum, pentru că șprițul s-a încheiat, peste trei zile, sâmbătă, sunteți invitații mei și ai soțului, George Al-Farouh, la Sâmbăta de Sus, la Mănăstirea Brâncoveanu, situată la poalele masivului Făgăraș, bine? le aminti Diana Al-Farouh, mulțumită și foarte fericită.

Mănăstirea brâncovenească de la Sâmbăta este una din cel mai bine păstrate mănăstiri, fiind o bijuterie arhitectonică, moștenire prețioasă a neamului românesc. Două niveluri de chilii construite în stilul brâncovenesc înconjurau Biserica ctitorită de domnitorul valah, din Țara Românească. Amintindu-și de furnicarul de credincioși care au însuflețit de-a lungul vremii acest minunat și celebru lăcaș, ale cărui tăcere și liniște era tulburate de zgomotul cadențat și monoton al câtorva călugări bătrâni. Aceștia în mersul lor firesc și sacadat pe cărările tainice ale drumurilor la activitățile zilnice ale vieții monahale, țineau buna funcționare a locașului, le povesti George, și adăugă faptul că prietenul său Dulgeru se trăgea dintr-o latură bastardă a marelui domnitor.

Fără să se aștepte, Rodica Brașoveanu le povesti cum în urmă cu doi ani, dăduse nas în nas cu George Ciutacu, prietenul lui Manivelă, care coborâse dintr-o tură montană dinspre Vârful Moldoveanu, chiar în parcarea mănăstirii unde aștepta să-i preia o mașină de la Clubul Sportiv Dinamo Brașov, când cei doi primiseră și diplome de monitori alpini și a doua specialitate recunoscută internațional, monitori de schi.

Auzind spusele prietenei amicului, George povestea că au vrut să mai facă un vârful, dar odată ajuns în Vârful Viștea Mare, au coborât cu pas

alert către Șaua Galbenă. Le mărturisii apoi, cum au mers prin Șaua Galeșului, și au luat-o la stânga spre Lacul Galeșul, a cărui oglindă tremura ușor și arunca săgeți luminoase pe fețele bronzate ale grupului de alpiniști. După o altă oprire pentru explicații tehnice de escaladă, făcute de nea Paul Fozocoș și aspirantul Vali Vasilescu, un tip foarte bine pregătit și dedicat muntelui, la jumătate de oră au trecut Șaua Răcorele.

După ce trase câteva fumuri din pipa sa, pe care o aprinse sub un brad în fața restaurantului, continuă, spunând cum au pătruns prin Fereastra Mică a Sâmbetei, pe partea stângă, către locul numit *La Cruce*, coborând voioși și puși pe glume către Cabana Sâmbăta, unde Paul le-a oferit o sticlă de pepsi, plecând la câteva minute în josul văii către Mănăstirea Brâncoveanu, cum era cunoscută Mănăstirea Sâmbăta de Sus, unde au găsit grupul Rodicăi și s-au făcut prezentările, stabilind ca în seara zile următoare să se găsească la Aro Palace, în Brașov.

Mașina îi aștepta la poala unui muncel plin de brazi, iar șoferul le făcu galant din mână, chemând către locul de imbarcare grupul gălăgios și pus pe șotii, multe dintre glume fiind generate de George, pe care antrenorul Fozocos îl apelă prin vorbele lui Manivelă – Ciutexul de Valea Albă, Bărbosul de pe Carp sau Ciutexul cu Ibexul. După ce au coborât la Brașov, Rodica și amicul de la Mogoșoaia, au rămas la ARO Palace, unde se cază și George cel care l-a întâlnit pe Garry Bright.

Seara, la ora stabilită, George a sosit și a întâlnit grupul Rodicăi, mergând și așezându-se într-un colț mai liniștit către fereastra mare de la bulevard, pentru a putea vorbi cu cei doi musafiri din Regatul Unit al Marii Britanii.

George privind către Rodica și-a amintit de anii tumultuoasei sale tinereți, în vremea de după stagiul militar și îi descreți fruntea la gândul că, acele timpuri au fost pline de frumusețe. Puritate și plăceri acelor vremuri, zilele petrecute lângă Ion și Rodica erau vii. Rememora vremea deselor escapade montane, deși trecuseră mulți ani, acum urmând clipele apăsătoare ale vieții de familie, încărcate de griji, el urmând a se întoarce în Franța, unde se însurase cu Anne Michoud.

— Salut, bătrâne! se auzi vocea veselă și catifelată a celei care venise cu oaspeții săi.

— Să trăiești, prietena mea! Ce faci, soro, mă sperii! Ești mereu tânără, îți merge bine!

— Merge așa și așa, dragul meu! Am avut multe de trecut, dar acum sunt mai bine... Mă scuzi, dar trebuie să-i cunoști pe Mircea Opriș și Doina, dar și pe amicii mei din Anglia, Diana Al-Farouh, vechea mea prietenă din copilărie al cărui soț este egipteanul, George Al-Farouh.

— Ne-a spus Ciutacu, de primul tău amor din tinerețe, cu Ion! rosti Doina.

— A fost și a trecut. Și eu am un frate în Anglia, la Newport, în Insula Wight, însurat cu o negresă, zise Ciutacu, pentru a schimba vorba.

— Noi mergem adeseori la un șeic egiptean, proprietarul unui castel, de acolo! îi spuse Diana.

Sinăianul l-a privit pe Al-Farouh și a spus că știe castelul, pe care-l vizitase cu fratele său, care lucrase la reparațiile și la renovare cu echipa sa, de muncitori.

— Ce mică e lumea, măi George! rosti melancolică Rodica.

— Ce vânt te aduce la Brașov, prietena mea? o chestionă bărbosul zâmbind.

— Sunt cu prietena mea, aflată în vizită alături de soțul său egiptean, cel a cărui familie s-a refugiat în Anglia după bătălia de la El Agheila și căderea Tobrukului! spuse râzând proprietara de pensuni din Focșani, către amicul din Sinaia.

Ca un fulger își aminti cum bunicul lui Manivelă, cunoscutul Ion Grosu, adesea îi povestea lui George și nepotului său despre o întâmplare trăită de el pe vremea războiului, la Tighia, și povestea celor doi întâlnirea cu un popă de companie, scăpat cu viață din luptele de la Cotul Donului. Bărbatul povestea cu smerenie, cum popa a scos din raniță o jumătate de pâine neagră, slană, ceapă și rachiu, pentru a potoli foamea celor întâlniți, care veneau dintr-un lung și obositor marș, astfel că Sfinția sa, a gustat primul țuica, cu multă evlavie și avânt, trăgând două înghițituri, după care și-a făcut cruce. Apoi, și-a șters gura cu mâneca rasei sale rupte ici-colo, de schije, apoi a dat sticla tuturor de jur împrejur, pe care îi binecuvânta pe rând, după care și-a luat rămas-bun, fiecare mergând către alte destinații – le povesti George celor din grupul brașovenței.

— Domnul George Ciutacu, să știți că povestea mea cu venirea în Regatul Marii Britanii este asemănătoare cu cea povestită de bunicul amicului tău. Ști că în perioada Celui de-Al Doilea Război Mondial a existat un general german unic în rândul tuturor strategiilor care au decis cursul acestei conflagrații. A fost unul dintre cei mai

respectați și apreciați lideri militari ai timpului său.

— Știi de cine vorbești, a existat cu siguranță, un general german unic și special...

— Cred că vorbim de același personaj, de Feldmareșalul Erwin Rommel, care a jucat un rol important în două momente decisive ale conflagrației: bătălia de la El Alamein și debarcarea Aliatilor din Ziua Z, rosti cu fervoare în glas, arabul.

— Așa este, să știți că și francezii mei, întrucât acum stau la Evian les Baines, spun că a fost un adevărat geniu militar, care putea oricând, să schimbe soarta războiului.

— Omul era conștient de nebunia continuării unui război deja pierdut de Germania nazistă, și Rommel și-a câștigat o binemeritată aură de erou, urmare a implicării sale în atentatul cu bombă asupra lui Hitler. A plecat din această viață asemenea unui samurai sobru peste care și-a grefat aura unui personaj legendar al mitologiei germanice.

— Dar știți că în Primul Război Mondial, fiind tânăr ofițer, a luptat și-n România! interveni Ciutacu, care învârtea în mână un pahar de vin roșu adus de el, din Franța.

— Pe frontul din țara noastră, Rommel și-a demonstrat calitățile în cursul luptelor de pe Valea Jiului, fiind comandantul unor unități care a învins trupele românești, mult mai slab înarmate și echipate. Cu Rommel în prima linie, germanii au spart frontul și au ocupat Regatul României. Unitatea condusă de el a luat parte la cucerirea Craiovei și a Bucureștiului, le spuse George care cunoștea bine aceste povești de la sasul Gerry Bright.

— Dar știți că Rommel avea să cunoască pentru prima dată gustul amar al înfrângerii tot pe pământul nostru? Unitatea sa avea să fie înfrântă în Armagedonul germanilor la Oituz, Mărăști, Mărășești, bătuți de generalul Prezan, completă Rodica.

— Știam și acest amănunt, dar în urma încheierii Păcii dezastruoase de la Buftea-București, Rommel a fost retras de pe frontul românesc și trimis să lupte în Italia, le aminti George.

— Da, așa a fost, însă începutul Celui de-Al Doilea Război Mondial l-a găsit pe Rommel în poziția de șef al escortei militare care l-a însoțit pe Hitler pe frontul din Polonia. Nerăbdător să ajungă pe front, Rommel i-a cerut lui Hitler co-

manda celei mai bune divizii de tancuri a Wehrmachtului, în ciuda faptului că șeful Personalului Militar îi respinsese cererea pe motiv că ambițiosul ofițer german nu avea experiență în comanda unei unități de blindate, completă Diana.

Führerul i-a îndeplinit dorința, iar Rommel a comandat Divizia 7 Tancuri care avea să fie apoi cunoscută sub numele de Divizia Fantomă, cea mai faimoasă unitate de profil din istoria blindatelor pe câmpul de bătălie, le destăinuîi Dulgheru privind către George, cel care trăgea câteva fumuri din pipa lui veche din lemn de trandafir cu incrustații de sidex și argint.

— Știți din ce cauză a trebuit să plece familia mea și a vărului Dodi Al-Fayed din Egipt?

— Nu știm, domnule Al-Farouh, de unde să știm? întrebă Ion, clipind din ochii săi mari.

— Din cauza aceluiasi Rommel. Sosit în Libia în februarie 1941, generalul a primit ordinele de a menține linia frontului și a contraataca, situația sa devenind favorabilă. Aflat, din punct de vedere tehnic și operațional sub deciziile comandamentului militar italian – Comando Supremo – Rommel nu a pregetat prea mult și a luat comanda și inițiativa.

— Nu știam asta, dar știam de la un amic al meu, un sas de la Sibiu, că a început cu un atac de mică amploare asupra britanicilor, la El Agheila, apoi atacul a fost urmat de avansul unei divizii germane și două italiene. După respingerea britanicilor, Rommel a continuat ofensiva pentru a recuceri întreaga conă Cirenaică, ajungând la Gazala, exact pe data de 8 aprilie. A ignorat toate ordinele din Berlin și Roma, care-i cereau să se oprească, și a cucerit astfel portul Tobruk, obligându-i pe britanici să se retragă în Egipt, le aminti George Ciutacu serios.

— La vremea când a cucerit portul Tobruk, obligându-i pe britanici să se retragă în Egipt, a fost și momentul când unchiul meu Hussein Al-Fayed și fratele său Hussein Al-Faruk, tatăl meu, au fost preluați cu averile lor și transferați pe un crucișător ce i-a adus în Anglia, stabilindu-i în câte-o casă mare, cumpărate cu preț dublu de la un duce De Essex, lângă Hyden Park, aproape de poarta Londrei, din Lancaster Gate, completă Ion Dulgheru.

— Măi istoricilor, nu vreți să mâncăm și noi ceva? le aminti veselă Rodica.

— Da, sora mea, acum vin antreurile, uite! apoi George arată către doi ospătari care veneau

să-i servească pe oaspeții alpiniștilor, iar apoi apărură și nea Paul Fozocoș.

— Mulțumim, dar noi vrem să dăm masa, domnule George! sări cu gura egipteanul.

— Desigur, dar acolo, la voi la Cairo, aici ești musafirul nostru, *my friend!*

— Al-Farouh, asta-i ospitalitatea românească, te rog să servești, lasă plata, îl contră Rodica.

— Să fie primit și voi să fiți sănătoși, dragii mei! le ură George, care ciocni un pahar de vin cu toți cei din grupul Rodicăi, pe care o și îmbrățișă și îl pupă pe obraz pe meșorul lor, Paul Fozocoș.

— Dragă George, același mare boier ai rămas, zău așa!

— Rodica, dragă fată, dacă sunt prieten cu nebunul de Manivelă de la Mogoșoaia!

— Așa este și ai dreptate, iar eu făceam bine dacă fugeam atunci, la Palace în Sinaia, când i-ai propus să mă fure și să fugim în lume! Dar, uite că viața-i dură deseori, prietene! se lamentă femeia.

— Mereu îmi vorbește de tine, când vine la mine-n Franța, niciodată nu te-a uitat, știi?

— Să știi că un an am stat lângă el, la Parcul Ioanid, unde-l vedeam alergând dimineța, pe vremea când locuiam la socrii mei, la București, mărturisii cu regret în glas femeia.

— Vorbești de tipul de la Snagov, de la petrecere? o chestionă rapid Doina Opriș.

— Da, despre el vorbim. A fost prietenul cel mai bun al lui George înainte să plece.

— Și este, draga mea! An de an, vine la mine la Châtel, și facem schi împreună, știi?

— Nu! De unde să știi? se miră ea privind țintă către prietena da, Diana, care știa bine povestea ei de dragoste din tinerețe, apoi glasul femeii s-a întrerupt, iar fața ei veselă se întristă ușor.

Dar în timp ce bărbații închinău grăbiți câte un pahar de vin franțuzesc, la masă își făcu apariția un bărbat de înălțime medie, plinuț, tuns elegant, cu barbă încadrată de doi ochi ageri, pe o față cu pomeți proeminenți și cu un aer de băiat de oraș, care îi privi pe toți cu emfază și de cum ajunse în dreptul lor, le spuse:

— Ce faceți măi, prietenilor? Beți sprîțuri, nu-i așa? întrebă noul venit cu tupeu.

— Desigur, domnule Floricioiu! Bem un pahar cu amicii mei de la Focșani și din Londra, așa că te rog frumos, bea cu noi! Să înțeleg că nu ești din nou... cu mașina!

— Măi, dragă George, doamna de la Londra este fiica mea din prima căsătorie, așa că...

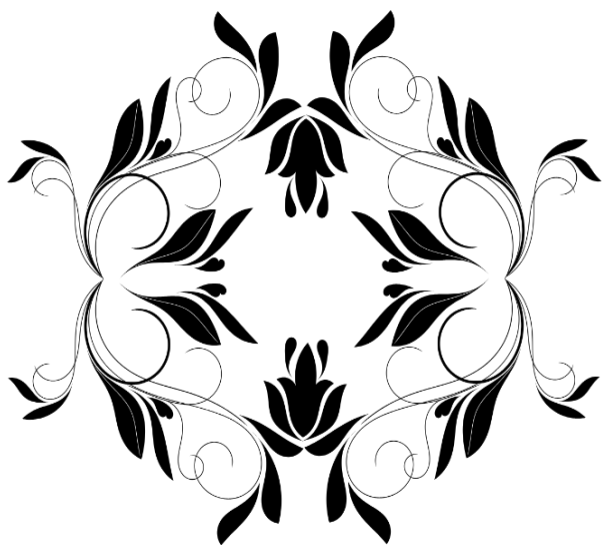
George a rămas surprins de cele auzite, dar a continuat discuțiile despre Rommel făcute de cei din grupul Rodicăi, iar în gălăgia din restaurant aproape că țipau să se înțeleagă între ei.

Lângă Rodica se foia Doina, de parcă nu-și găsea locul, iar din când în când îi spunea câte ceva în șoaptă lui George, însă el nu înțelegea nimic din cauza gălăgiei în vreme ce egipteanul nu-și lua ochii de la nevasta sa. Buzele sale, care aveau un zâmbet candid, se mișcau continuu și el abia auzea frânturi de fraze, dar nu înțelegea că femeia dorea să meargă la o țigară afară.

Masa a durat peste trei ceasuri, timp în care Rodica Brașoveanu, a stat la taclale cu toată lumea din grup, cu brașoveni care o cunoșteau, dar și cu mulți alpiniști atrași de vorbărețul Juju, deseori spunând bancuri cu băieții din grupele altor cluburi, unul dintre ei fiind sasul Bright.

Rodica a stat trei zile cu amicii din Anglia, apoi s-a întors la fabrica din Focșani, pentru a cumpăra o casă la Golești de la o firmă italiană, unde dorea să mai deschidă o nouă pensiune.

Vântul sufla ridicând trombe de praf și frunze uscate, umflând fustele largi ale țărăncilor care veneau de la culesul porumbului din marginea localității, Gugești, dar și pe ale cucoanelor ce lucrau la oraș care veneau liniștite pe strada plină de gropi, stârnind interesul bețivilor care, fiind pe fază, apucaseră să le vadă dedesubturile și picioarele pe care purtau dresuri cu portjartier, stârnind hohote de răs spre disperarea femeilor îmbujorate la față de rușine.

Ovidiu M. Curea

COLECȚIONARUL DE CEASURI

Toată lumea care-l cunoștea pe Vicențiu știa că pasiunea lui erau ceasurile. În afară de ceasurile de mână și de buzunar pe care le ținea în cutii lăcuite și cu geam deasupra și pe care le întorcea cam o dată pe lună, treabă ce-i lua cam o zi întregă, adevărata pasiune pentru el se vedea a fi ceasurile cu pendulă. În fiecare cameră sau pe holuri, avea atârdate pe fiecare perete câte două sau mai multe ceasuri cu pendulă. Pe acestea la întorcea cu cheia sau le ridica greutatea în fiecare zi. Avea grijă ca toate să arate ora exactă pe care o lua de pe site-ul *Ora exactă a României*, de pe ecranul televizoarelor sau de la telefonul celular. Orice abatere de rămânere în urmă sau de avans față de ora exactă o corecta imediat prin deplasarea în sus sau în jos a roțiței de pe axul pendulei.

Dacă într-o zi Vicențiu se arăta mai prost dispus, mai mohorât decât de obicei, deși nu era o fire tocmai veselă, prietenii și cei din jur comentau sarcastic că lui Vicențiu nu-i mergea bine vreun ceas, că unul dintre ele bătuse înainte sau întârziase să bată cu câteva secunde față de ora exactă, deși fusese potrivit la fix cu numai o zi înainte. Pe el, însă nu-l deranjau și nici nu-l interesau micile răutăți ale prietenilor, el avea pasiunea și grijile lui, numai ale lui.

La câte ceasuri cu pendulă avea în casă, vă cam dați seama ce zdrăngăneală și vacarm se isca atunci când toate acestea se porneau a bate. Nu degeaba vecinii ajungeau uneori să se isterizeze și să-i bată în pereți să oprească odată balamucul.

- Domnule Vicențiu, vă rugăm frumos faceți ceva cu ceasurile alea, nu putem avea o oră de liniște, ba nici o jumătate de oră, nici un sfert de oră. Mergem și noi a doua zi la serviciu, copiii la școală, nimeni nu poate să se odihnească. Vă înțelegem pasiunea, dar înțelegeți-ne și dvs. pe noi. Lăsați ceasurile să meargă, dar opriți bătăile. Nu mai întoarceți arcul bătăilor și nu mai ridicați greutatea care le declanșează.

- Da, îmi cer scuze, așa am să fac, răspundea Vicențiu.

Dar nu făcea nimic. Ceasurile băteau în continuare. S-a gândit la un moment dat să se mute. Să-și ia o căsuță undeva unde să fie mai izolat, fără vecini în apropiere pe care să-i surmeneze cu ceasurile sale, dar nu a găsit nimic convenabil. Casa era sau prea departe sau prea mică de nu avea unde să atârne toate pendulele pe care le avea sau prea scumpă. Rămăsese pe loc, iar vecinii, culmea, începuseră să se obișnuiască cu zgomotul periodic care la început îi scotea din minți. Pur și simplu nu-l mai auzeau decât atunci când își aduceau aminte de el, împrejurare în care urmăreau cu atenție numărul bătailor și dacă acestea erau bine sincronizate unele cu altele.

- Domnule Vicențiu, vedeți că aseară unul dintre ceasurile dvs. a întârziat să bată cu 30 de secunde. Se întâmplă ceva cu el sau l-ați mișcat de la verticală când l-ați întors. Vedeți care e treaba. Să nu fie ceva mai grav.

- Mulțumesc, am să verific de îndată.

Și uite așa lucrurile se așezaseră într-un fâgaș de înțelegere și liniște, dacă se poate spune așa.. Pasiunea lui Vicențiu începuse să-i contamineze și pe unii dintre vecini, care îl invitau la ei să îi arate achiziția făcută, să îl consulte dacă ceasul pus în vânzare de o casă de licitații merita prețul de pornire și cam la cât s-ar ridica valoarea lui reală. Până la urmă tot blocul se umplu de ceasuri cu pendulă. Unele băteau numai la oră, altele la oră și la jumătate de oră, iar altele la fiecare sfert de oră. E de la sine înțeles că la fix, adică la oră, se auzeau bătând toate ceasurile și odată cu ele zornăiau și geamurile ferestrelor de la apartamente. Cartierul se umplea de sunetele emise de blocul ceasornicarilor, așa cum ajunsese să fie cunoscut blocul în care stătea Vicențiu. Dacă era ziuă, păsările care se întâmplau să caute ceva firimituri pe la ferestre își luau zborul speriate și se depărtau cât mai repede spre zonele mai liniștite. Asta la început, pentru că băgând de seamă că bătaile pendulelor nu le făceau nici un rău, până la urmă rămăneau liniștite continuând să caute firimituri pe glafurile ferestrelor.

Deci până și păsările din cartier ajunseseră să trăiască de la o bătaie de ceas la alta.

De la o vreme însă, lucrurile nu mai mergeau ca până atunci, ca până atunci când ceasurile ajunseseră să facă parte din existența cotidiană a locuitorilor din jur. Ceasurile care era făcute să bată numai la fix începuseră să bată și la jumătate. Apoi, ceasurile care trebuiau să bată numai la fix și la jumătate începuseră să bată din

sfert în sfert de oră, iar cele care trebuiau să bată din sfert în sfert se apucaseră să bată din cinci în cinci minute. Vicențiu era de-a dreptul siderat. Nu mai înțelegea nimic. Le îngrijea cu aceeași atenție pe care dintotdeauna o manifestase față de ele. Ele parcă o luau la vale, se grăbeau. De fapt nu e bine zis că se grăbeau, pentru că nu o luau nici la vale nici la deal, nu o luau nici înainte, nici înapoi, atâta doar că bătaile lor care erau menite să dea măsuri temporale rotundului cadranelor, să amintească asupra succesiunii lor, se repetau cu o frecvență tot mai mare, ca și când le-ar fi fost teamă că erau din ce în ce mai puțin înțelese și că trebuiau să își repete mesajul cât mai des.

S-a consultat Vicențiu cu o seamă de specialiști, medici, ceasornicari și colecționari. Toți ridicau din umeri, neștiind de ce, dar spunând că au mai auzit de astfel de cazuri. S-a consultat și cu vecinii. La ei nu era nimic deosebit, ceasurile lor băteau așa după cum fuseseră fiecare făcute, unele la fix, altele la fix și la jumătate, altele la sfert. Numai la el toate ajunseseră să bată de acuma la fiecare minut. Situația devenise insuportabilă. Atât de insuportabilă că se hotărâ să nu le mai întoarcă arcul care pornea bătaile. Neînțoptose însă ca lumea, nu mai erau ceasuri adevărate. Ceasuri cu pendulă care nu mai băteau erau ceasuri infirme, mute, inutile. Dacă erau intile ocupau locul degeaba, astfel într-un efort de voință Vicențiu chemă un anticar și-i dădu pe gratis toată colecția lui de ceasuri cu pendulă pentru a le pune într-un muzeu sau pentru a le vinde sau să facă cu ele ce-o vrea.

Fără ceasuri Vicențiu nu mai reprezenta nimic pentru vecini, ba chiar dădea un exemplu negativ altora: să renunți de bunăvoie la pendule... Devenea pentru toți un pericol ce trebuia evitat, îndepărtat. Au semnat, prin urmare, cu toții, un denunț înaintat autorităților, denunț în care au arătat pe larg comportamentul și starea deplorabilă a vecinului lor, stare care atenta direct și grav la buna conviețuire a colectivității locale conformă cu normele morale aflate în vigoare, cerând îndepărtarea lui grabnică din bloc.

Denunțul cu cererea a fost aprobat în termenul legal, iar Vicențiu a fost mutat din bloc.

Pe frontispiciul noii sale locuințe, vizitată din când în când mai mult de curioși, autoritățile au fost de acord să se insereze, cu litere sculptate, mențiunea care stă mărturie și acum: *Colecționar de ceasuri*.

Mircea Perpelea

**SULEYMAN DE LA
BLOC**

În cartierul de blocuri cenușii din marginea orașului, unde viața curgea egal de la o factură la alta și de la o pensie la următoarea promoție, exista o oră sfântă în care totul se oprea ca la semafor... Nu pentru rugăciune, nu pentru vreo veste mare, ci pentru serial...: Era patru fără un sfert, ora marilor iubiri turcești.

Atunci, în apartamentul lui tanti Florica de la etajul trei, se strângeau cucoanele scării ca muștele la miere: Leana lui Gogu mecanicul, Surica, văduva de la patru, Lina, nevasta șoferului de pe TIR (mai mult plecat de acasă) tânăra bunica Măriuca de la cinci, Frosa lui Brabete cizmarul și, din când în când, Dorina, fosta vânzătoare de la mercerie. Veneau fiecare cu exactitate ca la programarea de la medic, cu papucii calduroși și ciorăpei, îmbrăcate în halate sau rochițe de casă, gata pregătite de emoții, fiindcă începea serialul de iubiri, patimi și trădări..

Acolo se dezbăteau cu patos povesti de alcov, copii nedeclarați, moșteniri ascunse și vise pierdute, fiecare adăugând o teorie mai încălțită decât intriga însăși. Despre lipsa serviciului, despre banii puțini și despre zilele trase la indigo nu se vorbea mai nimic. În acea oră, viața reală era pusă pe pauză, iar aspirațiile lor se mutau în palate și pe malul Bosforului.

La început de serial Surica lua telecomanda ca pe un tarod câștigător și spunea scurt:

— Hai gata, acum tăceți, începe!

Pe ecran apărea Kemal, frumos ca păcatul, cu ochii umezi și voce de bărbat hotărât să moară de iubire, moment care în sufragerie se ridica un oftat colectiv.

— Mamăăă, ce bărbat... zise Măriuca.

— Așa privire n-are nici popa, oftează si Frosa.

— Prea bun, prea frumos... sigur nu găsești pe la noi, bombăni Surica.

Pe ecran, Kemal îi spunea lui Nihan că renunță la tot pentru ea.

— Vezi, fă, asta-i iubire! suspina Leana.

— Lasă, că vine nenorocitul ălălalt și strică tot, zise Dorina.

Și venea Emir.

— Aoleu, iar jigodia!

— Țsta nu moare nici bătut!

— Numai el să aibe toate femeile, nu se mai satură...!

Și începea apoi adevărata ședință.

Se comentau momente, vorbe, lacrimi, trădări. Fiecare știa mai bine decât scenaristul ce urmează. Fiecare trăise „ceva asemănător” sau poate, cine știe ar putea sa fie. Despre serviciu — nimic. Despre bani — nici vorbă. Viața lor rămânea pe hol, lângă grijile de zi cu zi.

Însă la ora aceea, toate erau mari doamne, trăind drame grele din fotoliu.

Când Nihan plângea, plângea și Florica. Când Kemal striga, Leana ofta:

— Așa mi-a vorbit și mie Gogu... o dată, când m-a cerut de nevastă..

Surica, cu experiență multă și tristeți mari, trăgea concluzia:

— Toți sunt bărbați buni până când ajung ca Stan al meu care m-a lăsat cu doi copii pentru Firica, spălăcita aia de la scara trei..

Într-o zi, fix când Kemal urma să fugă cu Nihan, poc — se stinse curentul.

S-a făcut liniște de spital.

— Fir-ar al dracu' de curent!

— Acu' ce facem, de unde aflăm dacă i-au prins ?

— Parcă au vrut să ne ia plăcerea dinadins sărire-ar ochii ăstora de la curent...!

Au încercat să vorbească despre ce mai pun în oală mâine, despre copii, despre doctor, dar nu le ieșea. Fără muzică, fără plâns din serial, viața lor părea deodată prea seacă.

— Hai, mă, fiecare la casa ei, zise Surica. Aici „fără serial e ca paștele fără miel.

Și plecară toate la bucătăriile lor, la cratițele nespălate, la bărbați plictisiți și la aceleași vieți fără mari plăceri...

Când lumina a revenit, fiecare era acasă în fața televizorului ei, cu ochii lipiți de ecran, și cu speranța ca iubirile din serial ajungă si în casele lor.

Mai târziu, unele surate continuau comentariile la telefon, clarificând cele aflate din serial...

-Mâine aflăm adevărul, cu fuga lui Kemal zise Florica lui Surica, convinsă că fericirea va reveni și in viața ei...

La fel și Frosa care o suna, mai târziu pe Dorina cu care a început un dialog despre

prețurile din piață, ce gătește mâine și au terminat cu caracterizarea lui Suleyman pe care îl simpatizau în taină amândouă..

Numai Florica mai rămase o clipă singură. Se uită la pereții cam afumați, la masa veche, la ceasul care întârzia.

Și-i trecu un gând, scurt și clar:

„Atâta iubire văd zilnic... și totuși, la mine n-a intrat de-adevăratelea niciodată.”

Îl alungă repede.

Nu era vreme de prostii, pentru că mâine începea episod nou.

A doua zi, la patru fără un sfert, semicercul se refăcu la loc, cu aceleași cucoane, aceleași oftături și cu noi comentarii despre fericirile din film...

Căci, în cartierul acela, dragostea nu se trăia, nu se muncea și nu se păstra. Se comenta.

Și, cum ar zice moș Guriță un mare filozof de la scara vecină:

„Iubirea, când n-o ai acasă, o vezi la televizor și o crezi a ta.”

Elena Dicau

POTECĂ SPRE CER

Gheorghîța nu știa nici ea de ce credea că, dacă o să se-ntâmplesse, asta o să fie într-o sâmbătă sau într-o duminică. Nu într-o altă zi a săptămânii. I se părea că sărbătoarea n-ar mai fi fost atât de mare dacă ceea ce aștepta ea să se petreacă ar fi avut loc luni, sau marți, sau miercuri, sau joi. Nici măcar vinerea nu socotea ea că era zi de întâmplări din astea. Numai dacă s-ar fi brodit să fie vreo sărbătoare, ceva. O zi de mers la biserică, cum ar fi fost Sfântul Ilie sau Sfânta Maria. Fie că ar fi fost Sfânta Maria Mare, fie că ar fi fost Sfânta Maria Mică! În zile din astea – da, ar fi avut și lucrurile o noimă! Totuși, la început de septembrie, când cădea Sfânta Maria Mică, era încă vară și afară era, de obicei, destul de cald. O zi de felul ăsta, cu lumea mergând la biserică și împărțind, pentru cei plecați de tot, din mâncarea pregătită aproape numai pentru asta. O zi din asta în care, după ce ar fi terminat

treburile, toți vecinii s-ar fi strâns la maidan! Da, în privința asta Gheorghîța era lămurită, o zi de sâmbătă, o zi de duminică sau o zi de mare sărbătoare ar fi fost chiar nimerită! Ar fi justificat, în mintea femeii, orice eveniment frumos de pe lume.

De-aia vinerea lua albia din magazie, unde o ținea toată săptămâna, când n-avea nevoie de ea. Apoi fierbea apa într-un cazan, pe pirostria. Vara, în curte. Iarna, în bucătărie, în vatră. Dar, obligatoriu, vinerea își spăla părul. De fapt, își făcea baie din cap până-n picioare. Din punctul ăsta de vedere, Gheorghîța era un pic diferită de consătenii săi care, aproape fără excepție, programau ziua pentru îmbăiat sâmbăta. De când se știa ei, aia era ziua în care era musai ca lumea să-și curețe întreg trupul. Ziua de duminică trebuia să-i prindă curați, cu haine la fel de curate, că mergeau, de dimineață, la biserică. Lucrul ăsta se mai întâmpla doar în ajunul zilelor de mari sărbători. Atunci, oamenii transferau activitățile zilei de sâmbătă zilei din ajunul sărbătorii. Așa făcea și Gheorghîța, cu toate că ea ieșise un pic din tipare și începea ritualul obligatoriu de vinerea. Nu se rezumase la ziua de sâmbătă sau la ziua din ajunul sărbătorilor, ca restul lumii. Dar lumea nu știa cum proceda Gheorghîța, că n-avea de unde să afle. Nu, lumea nu avea habar cât de riguroasă era Gheorghîța și nici din ce motiv avea ea grijă nu doar sâmbăta, ci și vinerea de curățenia trupeză. Părul și-l păstra strâns în două cozi învârtite pe după cap. Așa îl purta de obicei, acoperit cu basmaua ale cărei colțuri le înfășura, strâns, pe după gât și le înnodea la ceafă. Dacă era cald, nu se mai îmbrobodea așa. Atunci trecea basmaua peste urechi, dar colțurile tot la ceafă le înnodea. De abătut nu se abătuse niciodată de la toată rânduiala asta. Nu doar fiindcă așa se obișnuise de mică. Însă convingerea ei că, dacă ar fi fost să se întâmplesse, doar sâmbăta sau duminica s-ar fi putut întâmpla sau, cel mult, într-o zi de mare sărbătoare, era de nestrămutat. Totuși, sigur nu putea să știe nici ea, n-avea cum. De-aia se gândea că ar fi fost bine să fie prevăzătoare. Nu avea totuși certitudinea că lui i-ar fi trecut prin cap să facă socoteli de felul celor care-i tulburau ei gândurile.

Deși întreg ritualul ăsta se petrecea și iarna, Gheorghîței îi intrase în cap că, pentru a fi așa cum credea ea că ar trebui să fie și cum, de altfel, i-ar fi plăcut, era musai ca afară să fie și cald. Fie primăvară târzie, fie vară, fie toamnă,

devreme. Poate că de-aia, când venea primăvara, se-nviora. Iar când toamna trecea și frunzele copacilor erau, deja, aproape toate, una cu pământul, sufletul ei începea să semene cu frunzele alea. Se făcea veșted, ca ele.

Dar primăvara era altfel, primăvara venea cu gânduri noi pentru Gheorghîța. Gânduri pline de bucurie. Privea în sus, spre cer, cu mâna pusă streășină la ochi, la potopul de berze care sentorceau din țările alea, îndepărtate și calde. De fiecare dată își amintea cum le privise în toamna ce trecuse. Ar fi spus că la fel, dar ea știa bine că nu era așa. Nu avea cum să privească berzele primăvara, în înaltul cerului, în același fel în care le însoțise, cu privirea, toamna. Ele plecau toamna cu așteptarea ei, cu tot, iar primăvara se întorceau cu dorul ei. Îi plăcea să le însoțească cu privirea și să observe, în câte-o zi mai norocoasă, cum se așeza fiecare pe unde putea. Unele își făceau cuiburi rămânând pe loc, acolo, în sat. Gheorghîța se-ntrebase de multe ori cum de știau ele, berzele astea, unde să rămână? De ce rămâneau doar unele și altele plecau? Erau, și ele, împărțite în familii? Ea credea că da, altfel nu se putea! Da' de jelit, când le murea, pe drum, soțul sau soața, or fi jelit și ele? Și cu privire la asta dădea Gheorghîța răspuns afirmativ. Numai că, își zicea ea, jeleau în timp ce zburau mai departe. Jeleau urmându-și calea, că aia le era datoria, să-și ducă, până la capăt, drumul. De la care berzele astea, așa, lipsite de apărare, cum se înfățișau ele lumii, părea că nu se abăteau. Era limpede, știau că aveau un drum de dus. Și îl duceau.

Dar asta nu era singura dilemă pe care-o avea Gheorghîța. Mai era cel puțin un lucru pe care nu-l înțelegea. Despre păsările călătoare, în general, cum aflase la școală că le zice, nu doar despre berze. Câtă școală făcuse și ea. Când apucase. Socotite, așa, vreo patru clase primare! Dacă acolo, unde plecau ele, în țările alea, era mereu cald, de ce nu rămâneau în zările îndepărtate câtă viață aveau ele? De ce se fâțâiau într-una, ba la deal, ba la vale? Că, în depărtările alea, unde se spunea că pleacă berzele și alelalte păsări numite călătoare, nu aveau ierni pe care să le înfrunte. Și ar fi scutit drumul ăsta lung și obositor, în care atât de multe dintre ele piereau. Gheorghîța avea și un răspuns, unul singur. Că Dumnezeu le învățase pe ele, pe berze, și pe alelalte păsări, să călătorească așa. Că p-aici era

casa lor adevărată și că li se făcea dor. Dumnezeu, de bună seamă, hotărâse astfel! Ca să fie, peste tot, o rânduială. Și, pesemne, fără drumurile astea, unul dus, toamna, altul întors, primăvara, nu se putea. Nu se putea fiindcă așa se gândise Dumnezeu că e bine și le lăsase și lor dorul. Lor, păsărilor. Iar Dumnezeu nu așază niciodată lucrurile anapoda. Aveau și păsările astea ceva de înfăptuit, altfel nu le-ar fi lăsat Cel de Sus să se plimbe așa, de colo-colo. Sau să fi fost vreun blestem? Gheorghîței nu-i convenea gândul ăsta, din urmă, așa că nu prea îi dădea importanță. Blestemele, credea ea, n-au nicio putere în fața lui Dumnezeu. Și ce rău să fi făcut mândrețile alea de păsări ca să aibă cineva inima să le blesteme? Ce om să fi fost ăla?

Gheorghîța era convinsă de bună rânduiala asta lăsată de Dumnezeu. Altcineva, în locul ei, ar fi crâcnit și apoi, poate, ar fi rostit, rușinat, "Doamne, iartă necredinței mele!". Dacă ar fi știut, dacă ar fi ajuns până acolo cu înțelegerea și cunoașterea. Altcineva, adică altul care să fi trăit viața Gheorghîței.

Casa ei era așezată chiar pe maidanul de lângă șosea. Nu doar a ei, dar a ei dădea taman spre șosea. Mai jos, la vreo cinci metri, la baza maidanului, trecea șoseaua. Netedă, asfaltată. Era o șosea importantă. Aflase și Gheorghîța că îi zicea șosea națională, dar nu știa foarte bine ea ce însemna asta. Înțelegea doar că era o șosea mai de Doamne-ajută, că se și vedea! Nu degeaba treceau toată ziua pe ea fel de fel de mașini! De la alea mici, până la alea mai mari. Basculante, camioane, ce-or mai fi fost! Acolo, sus, pe maidan, în dreptul porții, se așeza Gheorghîța. Încet-încet se adunau și ceilalți. Câteodată stăteau așa, răsfițați, pe iarbă, că aveau unde, să tot fi avut maidanul ăsta cam treizeci-patruzeci de metri în lungime! De fapt, era chiar mai lung, treizeci-patruzeci de metri măsura doar porțiunea din maidan care căpătase, fără ca protagoniștii să aibă habar, destinația și funcțiunea de poiană a lui Iocan. Alteori îi vedeai strânși în pâcuri, după cum le venea. Criteriile încheșării micilor adunări ad-hoc nu erau ușor de dibuit, dar părea că grupurile se formau în funcție de cum era interesat, fiecare, de subiect. Erau și unii care nu aderau la niciun grup. Îi vedeai presărați, din loc în loc, pe întreg maidanul. Aceștia păreau a fi mult mai interesați de formarea unei viziuni de ansamblu asupra subiectelor abordate

și nu interveneau decât atunci când li se părea că aveau ceva important de comunicat. Că doar d-aia ieșiseră la drum, cum îi ziceau șoselei, să mai vadă lumea și să mai schimbe o vorbă între ei, nu să stea singuri, precum cucii!

Chiar, se gândea Gheorghîța, cucii stăteau singuri, așa, ca ea? Nu că ar fi fost singură de tot, că avea copilul. Copilul lor, al ei și-al lui Georgică. Și clipele alea neasemuite, comoara și puterea Gheorghîței. Clipele petrecute împreună cu omul ei. Puține, că Georgică plecase înainte ca ea să apuce să nască. Îi mai avea și p-ai bătrâni, pe taică-său și pe maică-sa. Numai o vreme îi avusese pe cei din urmă, apoi se prăpădiseră amândoi. Doar un bărbat drag n-avea lângă ea. Nu pe oricare, știa ea pe cine. Nici cucii n-or fi avut un suflet drag alături, d-aia s-o fi spus despre ei că sunt singuri? Poate că nici nu era

adevărat, ce, stătuse cineva după cucii ăștia, să vadă dacă sunt singuri sau nu? Da' oricum ar fi fost, oamenii din sat chiar nu mai văzuseră așa ceva. Orice om, orice muiere, dacă ar fi pățit ce pățise Gheorghîța, ar fi luat-o pe alt drum. Poate nu pe ăla acceptat de către toată lumea care pe la ei, ca și prin alte părți, își făcea cunoscută opinia prin ceea ce de-o veșnicie se numea și părea că încă o veșnicie tot așa o să-i rămână numele - gura satului. Poate pe unul mai puțin drept, deși nu chiar strâmb de tot, că și p-ăla tot gura satului l-ar fi răsucit pe toate părțile! Că nici asta, cu drumul prea strâmb, nu i-ar fi plăcut lumii! Unul mai de mijloc, așa, dar nu tocmai ăsta, prea greu, după cum credeau cei mai mulți. Nu ăsta, anevoie de străbătut, pe care apucase Gheorghîța.

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE

Mihai Antonescu și Ioan Barbu

Emilia Dănescu

**POVESTEA UNUI
TARAM FABULOS
LOCUIT DE
NEMURITORI**

„Eresuri, datini, băsmuiri. O lume cât podul palmei unui copil adunată mănunchi, din voia nu se știe cui, între două dealuri cu nume de legendă, Vultureasa și Golumbu. Departe de expansionismul așa zis civilizator al societății contemporane, una lipsită de repere esențiale și care și-a rătăcit busola în goana ei spre nicăieri.

Comunitatea satului Văgăuna respiră după legi și reguli nescrise în vreun calendar, după străvechi cutume cum ar fi iubirea, libertatea absolută și măreția rostirii simple unde fantasticul și realul se împletesc fabulos dând naștere unei stări unice situate la interferența văzului și-a trăirii cu închipuirea. Dar ce este închipuirea în felul de a gândi al omului simplu, dacă nu o altă dimensiune a aceleiași existențe în plan oniric și care este la rândul ei o altă posibilă realitate a conștientului?

Văgăuna este satul înțelepților fără diplome universitare, al celor care întocmesc cercuri de sfat și înțelepciune seara pe creștetul dealului Golumbu și-al femeilor scaldătoare năucitor de frumoase, ce nu se coudesc să-și poarte la vedere minunile cu care le-a înzestrat natura, spre bucuria sufletului oricărui privitor. Un drum de iarbă, ce nu cunoaște decât mireasma tălpilor goale, străbate de la nord la sud, din baiera Muntelui cu Poartă și până-n malurile Bălții mute, unduind odată cu apele pârâului Desculțu printre case îngrijite, udând pragul școlii de patru clase și-al unei bisericuțe ivită parcă din ochiul păsării-ploier.

Văgăuna mai este și satul fără cimitir, întrucât prin locurile astea oamenii trăiesc până uită de ei, iar puținele înmormântări se țin cu

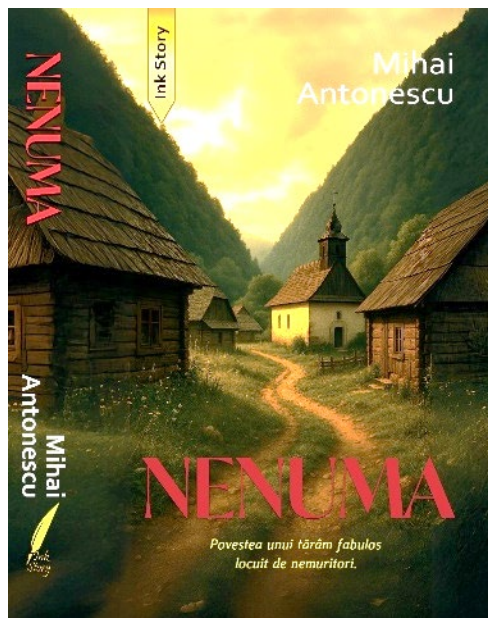
slujbă creștinească numai pe malul Bălții mute, unde <<dalbul de pribeag>> este lăsat peste noapte în sicriul lui, să fie preluat de o putere mai presus de închipuire și coborât în adâncuri tocmai în regatul regelui-păstrăv, unde alți supuși fără grai îl conduc prin tainice subterane înapoi în neclintirea Muntelui cu Poartă, așezându-l în oglinzile celeilalte lumi. O lume tot în trecere-petrecere până când cel plecat, recunoscându-și chipul, să redevină iarăși cine a fost într-o nouă viață și tot așa la nesfârșit.

Bunătatea, altruismul și felul de a iubi al celor ce locuiesc în fărâma asta de rai, desprinsă din raiul ceresc printr-un alt miracol și căzută aici pe pământ, sunt amenințate la un moment dat de expansionismul curios și destabilizator al societății multilaterale. Văgăuna este declarat în forurile superioare ale Județului <<Sat de interes turistic>>, iar ce era până mai ieri viețuire

tihnită și fără griji tinde să se reverse aidoma unei molime programate asupra micii comunități dintre cele două dealuri, amenințând să o risipească în nimicul general al așa zisei lumi moderne. Amenințarea este una iminentă, fără putință de a fi ocolită.

Ultimul miracol se petrece atunci când preotul satului, părintele Simion, cheamă un pictor să reînnoiască vechile zugrăveli din interiorul bisericuței. Pictorul, venit din largul unei lumi altfel trăitoare, intuiește ce urmează să se întâmple cu satul și într-o

pornire demnă de marile spirite anonime ale unui rest de neam rămas cu credința la purtător, mută chipurile țăranilor în zugrăveli, făcându-le totuna cu cele ale sfințelor și sfinților mucenici întru Hristos. Mulți se recunosc în noile zugrăveli, mai puțini nu, din pricină de păcate făptuite cu sau fără voia lor. Dar, ca și când nici asta nu ar fi de ajuns, adâncurile Bălții mute se răzvrătesc într-o noapte la început de iarnă și, smulgându-se din rădăcini, înalță zidul apelor până-n baiera cerului greu de atâta ninsoare încă neșternută, prăvălindu-l peste oameni și case într-un huiet nemai întâmplat, vârând satul cu toate ale lui în gura larg deschisă a văgăunii Muntelui cu Poarta lovită cândva de fulger și rămasă des-

chisă. Muntele pe toate le primește în adâncul lui, ca într-un depozit pe termen nedefinit.

Primii turiști, ajunși într-o altă dimineață rece în hotarul fostului sat Văgăuna, se pomenesc dinaintea unui tablou dezolant în care doar un pârau firav curge printre două dealuri pustii, revărsându-se în hăul unei bălți pe jumătate secate. Turiștii cer explicații ghidului Brambură, cel născut cândva fix prin acele meleaguri, iar ghidul, uimit la rândul-i de întâmplare, se străduiește din răspuțeri să le vorbească și să le arate o lume pe care doar el o mai vede, convins fiind că într-un <<cândva>>, lumea aia mutată vremelnic într-o altă dimensiune va reveni în rosturile ei dintotdeauna.” (Mihai Antonescu)

Mircea Paspai

O CARTE PENTRU GENERAȚIILE VIITOARE

S-au împlinit, anul trecut, 550 de ani de la prima atestare documentară a Craiovei, sub această denumire, la 1 iunie 1475, când este menționat, într-un hrisov, boierul Neagoe de la Craiova.

Desigur, evenimentul nu putea trece neobservat și timp de câteva zile orașul s-a aflat în forfota a multiple manifestări evocatoare, majoritatea în domeniul spectacolelor, de la cele care au beneficiat de interpreți și artiști cunoscuți până la acrobații aviatice. S-a dorit probabil inocularea ideii aniversare în rândul unor categorii cât mai largi de persoane, ceea ce, din ce cunoaștem privind participarea, s-a și reușit. În plan științific s-au implicat câteva dintre instituțiile de profil ale orașului. Am reținut, la vremea cuvenită, expoziția de cărți de la Biblioteca județeană „Alexandru și Aristia Aman”, cu lucrări referitoare la evoluția orașului, expoziția „Incursiune în istoria Craiovei”, organizată de Muzeul Olteniei sau activitățile inițiate și desfășurate la Muzeul Cărții și Exilului Românesc, o instituție mai nouă, dar foarte activă în peisajul intelectual craiovean.

Abia spre sfârșitul anului am avut și bucuria unui eveniment editorial pentru marcarea celor cinci secole și jumătate de atestare și anume apariția cărții *Trepte în istoria civilizației urbane craiovene* (Editura Universitaria, Craiova, 2025) coordonată de profesorii universitari Cristian Burada și Dinică Ciobotea.

Cartea este una cu totul aparte, care vine cu o modalitate în mod obiectiv necesară de tratare a specificului dezvoltării urbane și anume în corelație directă cu particularitățile geografice generale și țintite (cum ar fi datele geomorfologice, geologice, hidrogeologice, tectonice și altele), potențialul demografic și de habitat sau componentele de mediu.

Înainte de a intra în detalierea unora dintre abordări, merită să subliniem faptul că lucrarea aparține unui remarcabil colectiv de autori. Profesorul universitar doctor Dinică Ciobotea este unul dintre cei mai avizați cercetători ai istoriei zonale, de la începuturile Evului Mediu până în zilele noastre, fiind autorul a peste 50 de cărți, singur sau în coautorat. La rândul său, profesorul universitar doctor Cristian Burada este un om cu vastă experiență în domeniul dezvoltării edilitare, câștigată în propria activitate, mulți ani lucrând în sectorul de profil al administrației municipale craiovene. Cercetătorul științific Gabriel Croitoru este, de mai multă vreme, specializat în istoria civilizației urbane, fiind autorul mai multor articole sau lucrări editoriale cu această temă, vizând în mod deosebit orașul Craiova. Acestora li se adaugă mai tinerii Lilianna Popescu, Sorinel Popescu și Daniel Alin Simulescu, universitari cu înclinații către studierea dezvoltării urbane, cunoscuți deja în mediile de cercetare. Simpla privire asupra colectivului de autori, de către cineva care are idee de acest domeniu, este o garanție pentru abordarea deosebit de serioasă, cu acribie documentară și profunzime de interpretare, ceea ce se și confirmă la lectură, dând lucrării valoare de carte document.

Remarcabile sunt capitolele *Breviar istoric craiovean* și *Managementul resurselor arhitecturale de patrimoniu*. Luate împreună, acestea oferă o imagine limpede asupra apariției și dezvoltării așezării de pe Jiu, locului și rolului pe care l-a avut în dezvoltarea Olteniei și în evoluția generală a Țării Românești, iar mai apoi a României. De asemenea, este elocventă prezentarea fondului de patrimoniu arhitectural aparțin-

nând ultimelor două secole și modului cum, în zilele noastre, acest fond beneficiază de restaurare-conservare sau reabilitare-dezvoltare.

Cea mai amănunțită cercetare și cel mai amplu spațiu editorial au fost acordate unor elemente vitale ale vieții urbane: alimentarea cu apă, canalizarea și epurarea apelor uzate.

Apa de băut sau necesară în gospodăria constituie, oriunde în lume, problema numărului unei întemeierii și dezvoltării unei colectivități. Nu a fost o problemă ușoară sau rezolvabilă rezonabil în vremurile străvechi, pentru că zona de câmpie a orașului nu oferea, prin fântânile de mică adâncime, o apă de calitate. Mai importante erau cișmelele, cele captatoare ale izvoarelor ce aduceau la suprafață apă mai din adâncuri. Fără a intra la amănunte, este de remarcă că orașul a beneficiat, încă din secolul al XIX-lea, de apă adusă prin conducte de la Fântâna Obedeanu sau din zona Plaiului Vulcănești. La sfârșitul aceluși secol s-a pus însă problema unei alimentări de mai mare anvergură, prin care apa să fie dusă direct în casele orașenilor. Așa s-a reușit, la începutul secolului XX, captarea apei din sursa Gioroc, apoi, după alți vreo 50 de ani, forarea unor puțuri de adâncime în zone din apropierea orașului, precum Breasta, Ișalnița, Popova, Lacul Victoria sau Mihăița. Și, în sfârșit, după alți ani, captarea și

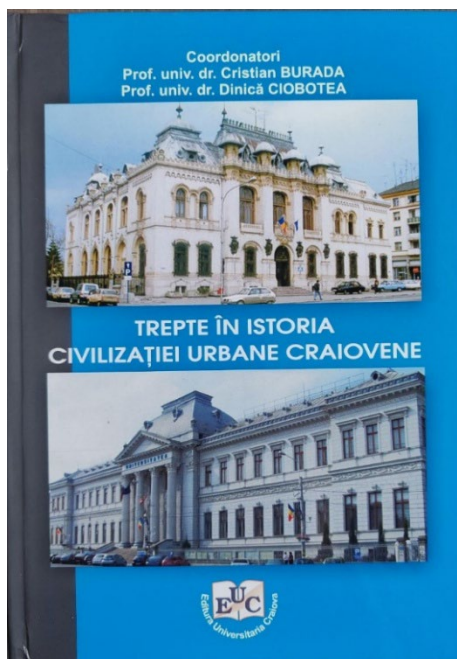
aducțiunea din sursa Izvarna, amplificată recent, prin care apa este adusă de la munte și face din orașul Craiova unul dintre cele bine rezolvate la acest capitol.

Al doilea aspect, care decurge, de fapt, din primul, este acela al canalizării, importanța sa fiind tratată de autori prin prisma sanitară și economică. Și aceasta are o istorie care începe în urmă cu aproximativ un veac și jumătate, având mai multe etape de dezvoltare volumetrică și calitativă.

În sfârșit, sunt abordate elementele de confort ale dezvoltării urbane, în speță sistemul de termoficare a Craiovei, alimentarea cu energie electrică și cea cu gaze naturale.

Pe lângă documentarea vastă și de profunzime, prin arhive, publicații administrative, presa vremii sau lucrări apărute de-a lungul timpului, autorii s-au sprijinit și pe un binevenit material iconografic, constând din hărți, planșe sau fotografii edificatoare.

Pe ansamblu, autorii merită felicitați, pentru că lucrarea *Trepte în istoria civilizației urbane craiovene* este nu doar un omagiu adus orașului la împlinirea a 550 de ani de atestare documentară, ci și o serioasă contribuție la cunoașterea vieții înaintașilor în această urbe, preocupărilor lor pentru racordarea la nivelul civilizației fiecărei epoci și contribuției pe care au avut-o la dezvoltarea Craiovei.

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE

*Călin Vlășie și
regretatul Nicolae Manolescu*

Aurora Dumitrescu

**DOUĂ CĂRȚI DE
MIRCEA POSPAI:
CASA DIN ALTĂ VIAȚĂ ȘI
DESPĂRTIREA DE NADEJDA**

Casa din altă viață apare în ediția a treia la Editura Pavcon, făcând parte din colecția science-fiction. Din punctul meu de vedere, componenta științifico-fantastică trece în umbră, lăsând întâietate unei abordări filosofice pe tema fundamentală a transmigrației sufletului, a reîncarnării acestuia după moarte. Conform reîncarnării, o nouă personalitate se dezvoltă în fiecare nouă viață, rămânând însă o constantă a ființei pe parcursul tuturor vieților. *Spiritul lui poartă în memorie toate câte i se întâmplă unui om, ori de are o viață, ori de are șapte*, ne spune autorul.

Acțiunea romanului se desfășoară în două planuri, două lumi diferite: una contemporană, în care personajul feminin Lamia, fiica arhitectului Nicolae, călătorește – în locul tatălui său, invitat la un simpozion în SUA – în fostul oraș antic grecesc, Pergam, actualmente orașul modern Bergama, aflat în Turcia de astăzi, la Marea Egee și o lume antică, în care tânăra spartană Andra este confundată după tunsoare și vestimentație cu un dezertor și trimisă în prizonierat pe o corabie, fără ca cineva să știe că se ascunde o femeie sub straiele de bărbat. Ajunsă sclavă la licitație în cetatea Pergamului, Andra este acuzată de vrăjitorie și condamnată la moarte prin înfometare. Însă fratele regelui o salvează făcând apel la o datină străveche: *Toți condamnații la moarte aveau dreptul de a arunca bila de lut ars, personal sau cineva pentru ei, pe coloana din mijlocul gropii de osândă*. Fratele regelui aruncă bila în locul Andrei, câștigând-o și luând-o de soție.

Lamia din prezent are revelația existenței anterioare în persoana Andrei.

Tema fundamentală a romanului este așadar cea a metempsihozei. Lamia primește în dar, într-un vis, șase portocale care reprezintă alte șase vieți. În ciclul de șapte vieți pe care îl străbate, viața Andrei fusese prima, cea a Lamiei este a șaptea. Autorul construiește un personaj feminin puternic, atât în modernitate, cât și în antichitate. Lamia este o femeie independentă, care călătorește după bunul plac, se plimbă noaptea pe străzile Bergamului, fără să îi fie teamă și fără să îi pese de îngrijorările celor din jur. Andra, la rândul ei, își depășește condiția de femeie, se deghizează în bărbat, simte gustul libertății. Personajul nu se limitează la condiția ei de femeie spartană și aspiră la altceva, își dorește evoluția. În limba greacă, Andros înseamnă bărbat. Andra are o mare dorință, dar și voință, aceea de a fi stăpânul propriului destin. Din tema transmigrației sufletului derivă și ideea simbiozei trup-suflet. Trupul nu poate exista fără spirit, dar și spiritul nu își găsește devenirea doar experimentând trupul, viața în plan fizic. *Omul nu poate fi bun decât prin spiritul său... Și eu, spiritul tău, încerc să mă salvez prin tine*.

Personajul are o menire înaltă, *reînvierea acestei lumi...* Dar nu trebuie să forțeze destinul, căci așa stă scris. Apare așadar ideea de destin, de karmă ar spune esticii, „dat-ul” trebuie acceptat și nu trebuie să ne opunem destinului. *În fiecare viață omul are o menire*, misiunea fiecăruia este foarte bine gândită și destinul este cu un rost anume. O altă temă abordată este cea a mântuirii sufletului. Viziunea este una creștină. *Criminalii nu au loc de odihnă în ceruri*.

Personajul feminin se împlinește prin iubire. *Iubirea este singurul lucru pentru care nu există măsură*, ne spune autorul. Iubirea de sine însă (și aici autorul se referă la iubirea egoistă de sine, fără altruism), coboară spiritul. Atât Andra cât și Lamia se împlinesc în cuplu.

Așadar, *Casa din altă viață* este un roman complex, cu o tematică profundă, care depășește

Unul dintre recentele romane ale scriitorului Mircea Pospai, *Despărțirea de Nadejda*, carte apărută în anul 2019 la editura Scrisul Românesc, este o radiografie și o sinteză a istoriei recente a Europei, în care se împletește într-o manieră reușită talentul de scriitor de literatură beletristică cu cel de jurnalist de excepție.

„Locurile descrise în această carte sunt, toate, reale. Întâmplările sunt și ele, majoritatea, reale. Tot reale sunt și cele mai multe dintre personaje. SPIRITUL CĂRȚII reflectă însă, cu sfințenie, realitățile”, ne spune autorul în motto, ceea ce ne arată încă de la început, caracterul realist, specific unei cronici, al cărții pe care urmează să o parcurgem.

Romanul se construiește în jurul întâlnirilor prilejuite cu ocazia Festivalului Internațional de la Ujgorod, Ucraina, dedicat programelor de radio și televiziune pentru minorități. În POST-SCRIPTUM aflăm că „aceea a fost ultima ediție a festivalului” și că după optsprezece întâlniri „din lipsă de fonduri, manifestările nu se mai pot ține”.

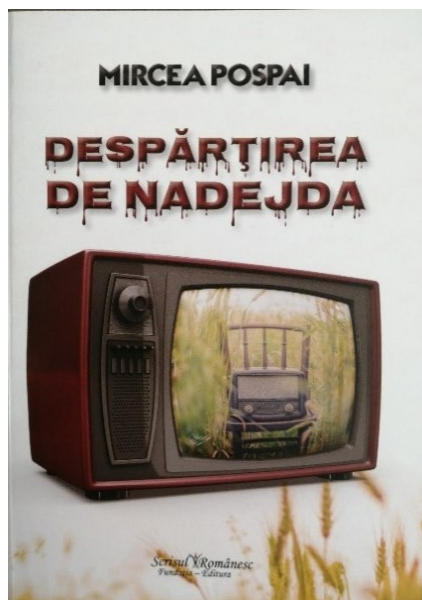
Pe parcursul cărții autorul ne vorbește despre evenimente precum dezmembrarea fostei Iugoslavii, războaiele din Kosovo, Cecenia, invazia migranților din anul 2015, iar la sfârșitul cărții, ca o „problemă a problemelor” cu care se confruntă Uniunea Europeană, despre ieșirea unei țări „mari și puternice”.

granițele unui roman fantasy și devine un roman

Cartea este structurată în patru capitole: *Cabana speranțelor*; *Rememorări*; *Emisiuni și întâmplări repovestite de un membru al juriului*; *Despărțirea de Nadejda*. Titlul ultimului capitol devine și titlul întregului roman. Nadejda este o tânără jurnalistă din Slovacia care mărturisește *I med a film about demolishing fences*. (Am mediat un film despre demolarea gardurilor.) Gardul despre care ne vorbește filmul Nadejdei fusese ridicat într-un sat de pe granița slovacomaghiară, împărțindu-l în două, la sfârșitul celui de-al doilea război mondial, exact precum povestea zidului din Berlin. „Partea de costișă cu biserica și cimitirul a rămas la slovaci, iar partea de vale, cu primăria și școala a fost prinsă pe harta Ungariei”. Timp de aproape 10 ani membrii aceleiași familii, separate de situație, veneau la gard pentru a-și împărți mâncare și țigări, grănicerii tolerând aceste întâlniri, primind și ei ca recompensă țigări, rachiu și plăcintă cu dovleac. Însă începând cu

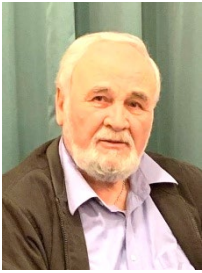
1956, când la Budapesta a izbucnit contrarevoluția, s-au luat măsuri drastice. Întâlnirile și schimbul de hrană peste gard nu mai erau posibile, deoarece de-a lungul gardurilor au fost arate fâșii de pământ și au fost îngropate mine. Dar bătrânul Andrik se pare că nu a fost înștiințat de aceste restricții, iar trupul lui fără suflare este luat cu o mașină militară. Acest bătrân a fost străbunicul Nadejdei.

Nadejda, ne spune chiar autorul, în traducere în limba română înseamnă nădejde, adică speranță, iar la sfârșitul cărții, acesta se întrebă retoric, în contextul ieșirii țării „mari și importante” din Uniunea Europeană, „Ce mai face oare Nadejda?”

Florentin Palaghia și regretatul Adam Puslojic

**O POZĂ CÂT
O MIE DE CUVINTE**

Mihai Antonescu

**POPAS IN FOȘNETUL
UNUI GAND...**

...unde, în fine, mă ajunge din urmă, o carte. Una, ținându-se după mine cum se ține umbra de omul singur în mers, temându-se parcă să nu mi rățăcească umbletul prin hățişul întâmplărilor zilnice, tot mai surprinzătoare, mai inevitabile cumva.

Citesc titlul de pe coperta întâi și mă îngândur: **TOAMNĂ CU CERCEI DE ROUĂ**. Mai la deal, numele autoarei: **CONSTANȚA POPESCU**.

Mi-o amintesc? Nu mi-o amintesc? Scormonesc prin coltoanele memoriei. Vag, deslușesc abia conturul unei femei cuminiți surâzând enigmatic într-un colț de masă la una dintre întâlnirile lunare ale Societății Scriitorilor Târgovișteni. Femeia seamănă izbitor cu cea din fotografia de pe coperta a IV-a a cărții care m-a ajuns din urmă. A cărții apărute la **EDITURA SALONUL LITERAR-VRANCEA-2019**.

Cu o dedicație, pentru cine credeți? „Domnului Mihai Antonescu, cu respect și bucuria întâlnirii într-o toamnă cu cercei de rouă. Octombrie, 2019.” De demult, cam de demult... În fine, dacă tot...

Deschid cartea. Intru direct în miezul lecturii, cum s-ar zice: „Poate eu, poate tu,/ suntem cei de la începutul drumului,/ poate cărarea era alta, sau drumul închis,/ alegerea, bulgăre de lumină.” (*Lumina din privire*).

Discreția poetei are ceva din vag parfumul unei copilării târzii și-al întâilor speranțe în drum spre Edenul ca o promisiune.

Versurile se unduiesc liber, aidoma unui pârâu scăpat din încheștarea muntelui, năvălind în largul câmpiei mele de suflet cu toate bucuriile și tainele adunate mănunchi în metafore ce-și sporesc strălucirea tocmai prin renunțarea la rima și ritmul din vechile cutume: „Sunt femeia frumoasă/ care îmbracă deseori diminețile,/ în

cuvinte ușor curbate,/ cu împletiri, deschizând mirări,/ rostind poveștile care îmbujorează gândul...” (*Selfie de toamnă*).

Poeme odă, poeme răsărind vertical și sonor în orizontul de așteptare al oricărui lector de bună credință, cât să recunoaștem în atitudinea demnă a poetei Constanța Popescu acea măreție a zicerii trecute prin borangicul valorii literar-artistice: „Pe partea mea de cerc,/ amețesc trăgând de arcul timpului/ să-l închid/ și mă joc de-a copilărirea zilelor ce mor.” (*Cuvintele albite de timp*).

Varietatea temelor și motivelor din carte, cum bine observă și distinsul Culiță Ioan UȘURELU în scurta prezentare de pe coperta a IV-a, este apanajul unor trăiri radial-distributive pe care poeta le traversează în cunoștință de cauză și rămânând strict în limitele unei bune-cuviințe

a rostirii ce vine să înobileze prin sinceritatea trăirilor un suflet de aleasă ținută spirituală: „Doamne,/ tămăduiește-mă de târziu și întunecare!/ Începe-voi să repar scara/ și treptele lipsă le voi lipi/ cu razele globului fierbinte, strălucitor,/ cu voia ta, din mine, eu descercând cu trudă/ înțelesuri și mirările mele,/ martorii neîncrederii plătesc!” (*Rugăciunea de la ziuă*).

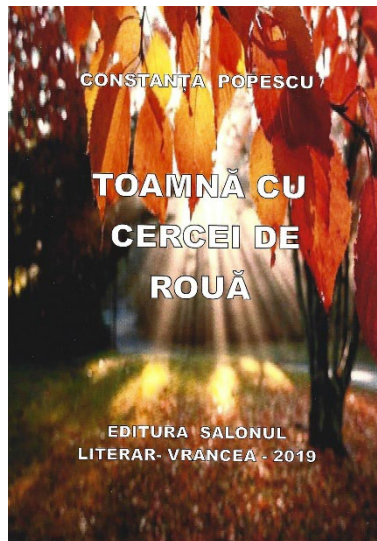
Ca să vedeți ce zicere fabuloasă găsim într-un poem cât o amintire rămasă, aidoma unei lacrimi în fereastra dintre ano-

timpuri, făcându-ne să înțelegem că ea, poeta, este de fapt marea preteasă a tuturor trecerilor-petregerilor prin lucruri și ființă, care ia la cunoștință și „se ia la cunoștință” înde sinele timpului etern călător: „Încearcă diminețile mici,/ Care apropie sufletul de primăvară,/ când înfiorat îți înalți privirea/ peste vârstă, peste amintiri.” (*Tris-teți compacte*).

Citesc, și pe măsură ce mă apropii de finalul cărții îmi dau seama „Ce repede s-a făcut târziu/ în mine.../ unde e valul, unde e malul?” (*Bucurii prin urechile acului*).

Târziu, din târziul poetei Constanța Popescu, ce pare să fi scris cartea asta anume pentru un ins greu de ajuns din urmă, ce-mi seamănă până-n detaliu.

Dar, odată minunea întâmplându-se, e rândul meu să vin și să afirm că valoarea unei cărți,

dacă e cu adevărat una de valoare, nu se subțiază odată cu trecerea timpului.

Că, din moment ce a ajuns la cititorul pentru care a ostenit atâta, versurile din cuprinsul ei devin balsam pentru doi, chiar dacă toamna își schimbă cerceii de rouă cu unii de brumă, cum îi stă bine unui anotimp al primenirilor de dinaintea altui început: „Tainică întâmplare să pot desena/ cuvintele pe sufletul tău / și ele să-ți fie haină caldă de dor.”

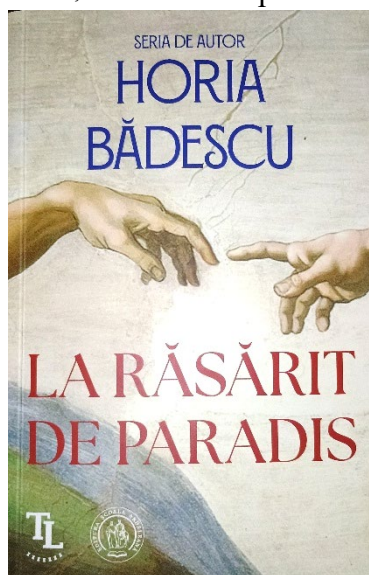
Felicitări! Și succes în continuare!

Radu Vida

**ANAGLIF PENTRU
GAMOFOBIA
EVROPEANĂ**

Sculptura, structura în relief nu este egală cu sine însăși. Căci, dacă ar fi, nu s-ar numi basorelief. Așa și Uniunea Europeană are poziții diferite față de o căsătorie reală, în regulă cu toate actele, sentimentele și aspirațiile națiunilor alcătuitoare. Iar noua carte a scriitorului **Horia Bădescu** vine să confirme clivajele existente într-un concept - U.E. - devenit, iată, realitate. Încă de la lansarea cărții, coperta a fost supusă interpretărilor și controverselor. „**LA RĂSĂRIT DE PARADIS**” (Editura Școala Ardeleană, Cluj-Napoca, 2026), fiind catalogat – după părerea noastră – în termeni cel puțin ireverențioși. Nu comentăm. Spunem doar că, după părerea noastră nici Paradisul nu are puncte cardinale (răsărit, în acest caz) și nici Răsăritul nu e chiar paradisul pe pământ. Ci Vestul și Estul continental sunt doar sensibilitate trăită intens în lumea acelorași idei pe care omenirea a prins aripi. Cromosfera soarelui luminează cât se poate de clar apropierea de neatins (Facerea lui Adam – Michelangelo, vezi foto coperta I) a Estului de Vestul Europei. Motivul? Este chiar firul roșu al cărții: triumful mercantilismului și acoperirea cu bună știință cu un hemation

imaginar, care minimalizează gralul culturii comune continentului nostru. Impostația este dată de primatul businessului global precum și de emulul de dintotdeauna al culturii: politicienii. Iar rarele excepții nu vin decât să întărească, dacă mai era nevoie, regula.

Cartea acoperă zece ani de diplomație culturală, în care scriitorul Horia Bădescu a deținut rolul principal. Locul desfășurării evenimentelor? Franța. Țara care se identifică cu empireul modern al tuturor tendințelor culturii evropene și nu numai.

Sunt zece ani în care directorul Institutului Cultural Român de la Paris și, mai apoi, atașatul cultural al Ambasadei țării noastre în Hexagon a opintit întru cunoașterea României de către elitele culturale ale Continentului. Sedimentat în timp, acțiunile de cunoaștere și recunoaștere reciprocă au făcut să dispară partea necunoscută a Europei de Est, percepția total eronată a Vestului despre această parte a lumii.

Scrisă într-un ritm alert, „La răsărit de Paradis” nu cochetează cu tiparele unui jurnal, amintirile, personajele, întâmplările, mulțumirile și nemulțumirile fiind relatate în arpegiul suav al poeziei, al prozei epice, reportajului de început fără de sfârșit, cu tonalități de septimă ale unui analist de politică externă și internă și, mai ales, al eseului. Este cronică a ideilor, gravat cu majusculele bucurie și durerii, în irizațiile fotosferei sau ale fierului înroșit. Badijonaj, cum ar veni, pentru rănilor trecute, prezente, și viitoare ale unei construcții dragi nouă tuturor, dar cu momente de devianță periculoase pentru însăși existența măreață a Ideii dătătoare, totuși, de speranță.

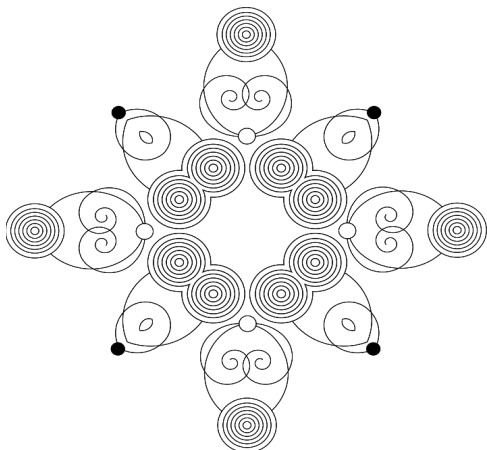
Citind cartea aflăm multe despre spiritele de mare profunzime ale culturii franceze și belgiene, în principal, despre mari festivaluri de poezie, despre prietenii ale ființei aflate pe aceeași lungime de undă, o seamă de itinerarii ale înțelepciunii orânduie de minți cutezătoare, localități românești cu aplecare clară spre cultura universală, dar și despre „Klosssterhof - Areful meu belgian”, cum spune poetul născut în Cetatea lui Vlad Țepeș, Aref, județul Argeș. E

reflectorul care a luminat Festivalul Internațional Lucian Blaga și Bienala de Poezie de la Liège, manifestări de cea mai înaltă ținută intelectuală care s-au îngemănat, datorită strădaniilor Poetului Horia Bădescu. Cu alte cuvinte, Clujul lui Blaga s-a mutat în Franța iar Liègeul lui Andree Sodenkamp s-a mutat în România. Dar s-au călătorit spre cele regiuni franceze și Iașiul, și Bucureștiul, și Timișoara și... cu bagajul doldora de poezie, pictură, sculptură, muzică și filme de cea mai bună calitate. Așa cum și emblemele Franței și-au delegat cei mai reprezentativi oameni spre orașele României. Totul spre adâncă și fericită cunoaștere reciprocă.

Un vis spulberat, până la urmă, am zice.

Pentru că spiritul evropean a alunecat spre cu totul alte deziderate. Iar marii oameni de cultură ai momentului și-au dat seama că vechiul Hybris nu poate fi rezolvat doar de răbufnirile zeiței Nemesis. Că, iată, universul nu tolerează – în contra definiției – nu tolerează, zic, mult timp dezechilibrul. Dar îl îngăduie. Că spiritul francofoniei nu este de ajuns. Că, în fine, e nevoie de toate forțele binelui de pe Continent pentru ca Evropa să devină ceea ce au visat și s-au străduit să realizeze; că micul testament a lui François Villon, viersul lui Alexandru Căprariu sau balada lui Horia Bădescu - un început, care poate să îndeplinească cunună de lauri pe fruntea bătrânei Evrope. Veșnicind tinerețea ei.

„LA RĂSĂRIT DE PARADIS”, așadar, o lectură incitantă, un document, până la urmă, care pune realitatea pe aripile ideilor visului dătător de teribile așteptări și de imense împliniri, totuși. Un *Ager Romanus* în care România și Franța sunt, neîndoielnic, de partea binelui comun.

Eliza Reha

ION DULUGEAC, UN SCRIITOR PROLIFIC

Domnul Ion Dulugeac scrie cu o viteză uimitoare, din 2014 până în 2024 a lansat 21 cărți de proză, fiecare dintre acestea însumând sute de pagini, și alte câteva de poezie. Volumul intitulat „Anarhistul, Proză scurtă”, publicat la Editura Romhelion, 2024, cuprinde, în cele peste 400 de pagini, 32 de povestiri, diferite ca tematică, personaje și ca timp al acțiunii.

Domnului Dulugeac îi place să povestească, firea generoasă, în același timp, meticuloasă, își găsește corespondent în abundența și diversitatea întâmplărilor relatate, a multitudinii personajelor prezentate, a detaliilor ce completează desfășurarea narațiunii, din realitatea la zi ori a diferitelor etape istorice, apropiindu-se de competențele scenariului cinematografic. Ca un laitmotiv bine venit sunt descrierile, mai ales ale naturii surprinse în anotimpuri, alteori autentice tablouri citadine, încântând cititorul, după caz, cu imagini romantice, poetice, realiste, pitorești, ca o profundă respirație metaforică, oprind pentru câteva secunde impetuoșitatea povestirii. Exemplific. „Noaptea se retrăsese grăbită spre celălalt capăt de lume. O lună albicioasă și obosită se grăbea, parcă, s-o ajungă din urmă. Colțos și palid încă, oarecum indecis, soarele se arăta prin păienjenișul filigranat al câtorva nori și își strunea razele zgribulite, să măture cerul. Scăpate de sub supraveghere, rătăcite printre crengile groase ale unui nuc, acestea se zbenguiau printre frunzele crude, abia mijite, și cochetau cu vântul destul de rece al aceluia început de primăvară.” (pag.121)

Prima proză, „Anarhistul”, care conferă și titlul volumului, este dedicată poetului Florian Saioc, a cărui personalitate o vom întâlni și în alte povestiri din carte. Acțiunea se petrece în perioada proletcultistă, anii ‘50-’60. Ca personaje apar scriitori și scriitoare din vremea respectivă. Aflăm despre biografia poetului, despre atmosfera din redacțiile revistelor literare, despre prietenii, despre conflicte, atitudini, relații, despre natura dreaptă, de neclintit a poetului.

Prozele „Cafeneaua de la Operă”, „Fernic și prietenul său...”, „Zavaidoc din Micul Paris” ne poartă în perioada interbelică, în lumea cafenelilor de lux ale Bucureștiului, ale Vienei, unde se cânta o muzică de bună calitate, a cântăreților de mare faimă de atunci, mari artiști, Maria Tănase, Vasile Cristian, Zavaidoc, Jean Moscopol și alții, de asemenea, compozitori, muzicieni care au rămas în fonoteca noastră de aur. Starea de spirit descrisă, propice în general culturii, adică artelor și științelor, încununată de triumful talentului, era întreținută, susținută de mari personalități ale vremii, figura centrală fiind prințesa Martha Bibescu, care coagula în jurul său oameni de artă, știință, diplomați, femei fatale etc. O lume paradoxală, cu pitoresc și asprimi, zugrăvită realist, cu dureri și tragedii imposibil de ocolit. Pagini interesante, captivante de istorie a unui timp.

Câteva proze ne introduc în lumea hipologiei, ca știință, ca artă, ca domeniu al afacerilor, al muncii neîntrerupte, dezvăluindu-ne multe informații referitoare la creșterea și educarea cailor în vederea concursurilor de echitație, la relația crescător-dresor (antrenor)-jocheu și caii respectivi. De asemenea, aflăm despre ierarhia angajaților unei companii din acest domeniu de activitate, relațiile dintre ei cât și cu patronul, respectul pe care și-l acordă reciproc, indiferent de locul ocupat, laolaltă formând un întreg având același scop: practicarea echitației la un nivel calificat superior. Fotografii atașate la sfârșitul cărții sunt edificatoare în acest sens.

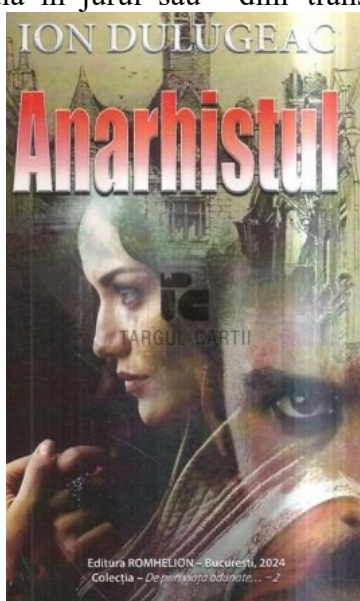
Momente interesante din lumi diferite, a afaceriștilor, a alpiniștilor etc., ne poartă în multe locuri din țară, în care se perindă tipologii umane interesante, unele cunoscute, de rezonanță națională, de pe diverse paliere sociale, personaje pozitive, personaje negative, întâmplări realiste, unele șocante, desprinse din amintirile autorului, aflat pe o poziție neutră, ca martor și povestitor obiectiv. Dintre prozele istorice impresionează în mod deosebit povestea Cocuței Vogoride, „Femeia ce-a pornit Unirea”. Acumulând multă experiență de viață, dl. Ion Dulugeac

simte nevoia de a ne împărtăși impresiile sale, de a le statornici pe filele cărților.

Ion Dulugeac se întoarce apoi în lumea literară, căreia îi dedică alte două povestiri: „Agata l-a făcut pe Bacovia să zâmbescă” și „Vernisajul surorilor”. Scriitorii cunoscuți, majoritatea trecuți în „eternitate”, sunt parcă reînviați într-o atmosferă fremătătoare, încărcată de energii. Povestitorul pare un spectator ce prinde în goana scrisului secvențe de la Casa Scriitorilor, de la cârciuma unde se întâlneau. Se povestește despre întâmplări din viața lor, despre conflicte conjuncturale ori de opinii politice, despre atitudini tranșante cu urmări pedepsitoare, despre prietenii și neprietenii, despre iubiri și despărțiri, despre nedreptăți, despre tragedii, despre pierderi de vieți. Sunt așezați în prim plan Florian Saioc, Fănuș Neagu, Alexandru Jar, Mircea Micu și mulți alți poeți și prozatori, în majoritate trecuți prin Școala de literatură, care ne-au lăsat, ca rod al nemăsuratelor eforturi, o literatură, uneori încorsetată de politicile vremurilor respective. O frumoasă pagină este dedicată perechii George și Agatha Bacovia, reliefând rolul major al soției în definirea poetică a soțului. Impresionează tragismul nedreptei dispariții a poetului Nicolae Labiș, rebelul adolescent,

vârful de lance al poeziei anilor cincizeci, „buzduganul” generației cincizeciste, după cum l-a numit Eugen Simion.

În întregul ei, „Anarhistul” - cartea d-lui Ion Dulugeac - reprezintă o întâlnire cu diversitatea vieții și a personajelor pe care le-a cunoscut autorul sau despre care s-a informat din surse istorice. Posesor al unei bogate imaginații și al unei bune memorii vizuale, revarsă o multitudine de informații din diferite domenii, într-o viziune literară personalizată în ceea ce privește mesajul și forța narativă. Descrierile naturii, încântătoare, poetice, rezonând cu atmosfera creată și aducând un plus de valoare, anticipează un eseist, un poet în devenire. Este evidentă chemarea sa pentru scris, bucuria de a povesti, de a lăsa, spre cunoaștere, amintiri, secvențe istorice ori oglindind realități actuale, cucerind cititorii ce așteaptă, în continuare, alte și alte fapte de viață.

Monica Grasu

ÎNTRE CONFESIUNE ȘI O PEDAGOGIE A REUȘITEI

Un volum recent, care a captat atenția publicului, este cel semnat de actorul Marius Manole: *Fericirea e în actul următor* (Bookzone, București, 2025). Cartea, cu acest titlu inspirat, se înscrie într-o tradiție relativ recentă a literaturii confesive românești, aceea în care discursul autobiografic se intersectează fertil cu reflecția asupra devenirii artistice și asupra mecanismelor intime ale succesului. Cartea lui Marius Manole nu este doar o rememorare a unor etape biografice, ci un exercițiu de luciditate și de autoanaliză, construit într-un registru narativ alert, accesibil, dar deloc superficial, care transformă experiența lecturii într-un act de empatie și reflecție.

Unul dintre cei mai apreciați actori români contemporani, Marius Manole este cunoscut pentru activitatea sa remarcabilă în teatru, film și televiziune. S-a născut la 4 octombrie 1978, în Iași, și este absolvent al Universității de Arte „George Enescu”. Formarea profesională și-a continuat-o la UNATC București, unde a studiat coregrafie. În prezent urmează studii de doctorat în artele spectacolului la Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca. Marius Manole a participat și la programele Academiei itinerante Andrei Șerban, în România și la New York, „experiențe care i-au consolidat rigoarea artistică”, așa cum se specifică în prezentarea de pe copertă. Și-a făcut debutul la Teatrul Național București în 2002, însă colaborează cu numeroase teatre importante din țară, remarcându-se prin roluri de mare profunzime și intensitate emoțională. De-a lungul carierei, a fost distins cu numeroase premii pentru interpretare și este recunoscut pentru implicarea sa

civică și pentru promovarea valorilor culturale și democratice în spațiul public. De această dată, personalitatea actorului Marius Manole se relevă prin scris, evidențiind fațete și momente mai puțin știute ale biografiei sale artistice.

Departate de a fi un simplu jurnal intim, *Fericirea e în actul următor* funcționează ca un **bildungsroman fragmentar**, în care devenirea artistică este inseparabilă de formarea umană. Autorul își rememorează copilăria petrecută într-un decor familiar multor cititori: atmosfera unei copilării la bloc, într-o familie simplă, cu părinți muncitori, animați de dorința legitimă ca fiul lor să urmeze „o școală serioasă”, să aibă o profesie stabilă, sigură. Această tensiune între vocația artistică și așteptările sociale devine unul dintre motoarele narrative ale cărții, ilustrând conflictul clasic dintre chemarea interioară și constrângerile exterioare, pe care o fire puternică și creativă le escaladează mereu.

Autorul surprinde cu finețe **atmosfera anilor ante și postdecembriști**, nu printr-o analiză istorică explicită, ci prin detalii de viață cotidiană, prin amintiri legate de educație, de relațiile de familie, de mentalitățile epocii. Modul în care se făcea educația în acei ani, sentimentul singurătății și al inadaptării din copilărie, derapajele tinereții, asumate cu onestitate, toate sunt puse în pagină, clar și sincer. Greșelile făcute, rățăcirile, momentele de nesiguranță sau de exces sunt integrate firesc într-un parcurs inițiativ, sugerând ideea că succesul nu este rezultatul unui drum liniar, ci al unei succesiuni de încercări, eșecuri și reluări. Indirect, volumul are și o valoare documentară discretă, devenind o mărturie subiectivă despre un anumit tip de Românie, ce traversează o

perpetuă tranziție.

Periplul actoricesc – de la Iași la Brăila și apoi la București – este prezentat ca o **geografie simbolică a devenirii**, fiecare oraș marcând o etapă distinctă în formarea profesională și spirituală a autorului. Anii de studenție, întâlnirile decisive cu oameni din lumea teatrului, oportunități, amintiri, colegi sau regizori, toate acestea

sunt evocate ca momente de cotitură, revelatoare, care au contribuit la cristalizarea unei identități artistice.

Dincolo de dimensiunea autobiografică, se remarcă **puternicul rol educativ al cărții**, de care autorul este conștient, menționând: „dacă povestea mea dă curaj măcar unui singur om să nu renunțe la visul lui, atunci tot acest efort a meritat.” În plus, cartea transmite un mesaj esențial: fericirea nu este un punct final, ci un proces continuu, o succesiune de „acte” în care fiecare etapă presupune muncă, disciplină, renunțări și asumări. Titlul însuși devine, în acest context, o metaforă a condiției artistului, dar și a condiției umane în general, căci stă în firea noastră să amânăm fericirea, să trăim mai mult în viitor decât în prezent.

Ritmul alert al scriiturii, cu note de autoironie și umor, reproduce pulsația interioară a autorului, tensiunea continuă dintre aspirație și îndoială, dintre entuziasm și cădere. Frazele sunt scurte, directe, pronunțat confesive, construite într-o succesiune rapidă care imprimă textului o dinamică ce îl face greu de abandonat. Această viteză narativă nu este întâmplătoare: ea corespunde unei vieți trăite sub semnul urgenței, al nevoii de afirmare și al luptei permanente cu propriile limite. Este emoționantă această teamă perpetuă, această vulnerabilitate, remarcată și de Marina Constantinescu: „*Fericirea e în actul următor* nu este o carte despre glorie, ci despre fragilitatea ei și despre prețul interior pe care îl plătește un artist pentru a rămâne fidel sieși.

Avem, așadar, în față, o carte despre muncă și destin, despre suferință și speranță, ca și despre nevoia de a merge mai departe, indiferent de obstacole. Cu acest prilej, Marius Manole confirmă nu doar statura unui important actor al generației sale, ci și capacitatea de a oferi o mărturie relevantă, cu valoare formativă și culturală, într-un spațiu social adesea asaltat de superficialitate.

Florian Capcea

POEME „BRODATE CU RESPIRAȚII DE ÎNGERI”

Silvia Curelaru-Ibănescu, poetă înzestrată cu incontestabile daruri și haruri, probează, *in extensio*, în întrupările scripturale ale volumului *Vindecarea între două jumătăți* (Editura Hoffman, 2025), o sensibilitate profundă, singulară, în substanța căreia reverberează intens emoția trăirilor lăuntrice: „*marginile definesc întregul,/ mă strecor/ printre luminișuri plantez semințecopaci,/ adevărate comori pentru iubitorii de viață, // semințele le ud/ trudesco/ așezând cuvânt după cuvânt*” (*Autoportret*).

Poemele sale accentuează pregnant stările eului confesiv, proiectat, aproape pictural, în momentul producerii actului „spunerii” acestora, în imaginile emergente ale unor voci distincte, fantasmatiche, sporite în atribute (ochii, fântâna, pasărea, nemurirea, moartea, viața etc) și continuu capabile să transfere gândul și cuvântul în nucleul descriptiv al paradigmatelor existențiale: „*asemeni cailor sălbatici în galop,/ mă tem de răzbunarea furtunilor/ iscate din ape limpezi,/ ce odinioară înghețau sub povara gerului sosit/ mult prea devreme,/ mă tem de gândurile care sporesc/ din angoasa rădăcinilor smulse în forță/ cu tot cu răuri din matca lor*” (*Mă tem de gândurile care dau năvală*), și: „*cu palmele cuib între muguri de cireș/ mă adăpostesc/ de valul ce mi se pregătește și strig/ cu glasul pescărușului adâncit în întuneric/ taci suflete, taci/ din mine/ se va naște un cântec nou/ cu miros de primăvară*” (*Potriviri în taină*); sau: „*în frunza de nuc stă adăpostit zborul/ precum o taină,/ șiruri de ape răsfrânte ca într-o cascadă/ cu ritmuri izvorâte din inimi triste/ se întind până la capătul inimii.// acolo, ca într-un miez de nucă,/ aripa păsării atinge aripa de înger,/ îndrăznește să respire din dimineți căptușite/ cu esența celui mai viu început.// mi-am salvat numele în strigăt,/ sub oblonul închis recunosc norii/ ce își caută neconținut odihna*” (*Simbioză*).

Prefigurând, dincolo de tăinuitul/abisalul gol sufletesc, sensurile adânci, ciclice, ale vieții și ale creației, autoarea, nutrind tot timpul spe-

ranța regășirii de sine, vine hotărâtă, cu îndrăzneală, pe linia contextuală a „manierismului” postmodernist, situat în contrast izbitor cu „orfevrării” limbajului convențional, pe alocuri destul de încifrat, și explorează/reformulează, în regimul dialogic al răsturnărilor estetice, avaturile reflexive/livrești ale lumii din afara propriului său lăuntru: „din scrâșnet se nasc cuvinte dureroase,/ un umăr sfâșiat până la os/ smulge aripa de fluture,/ trimit o mângâiere la fiecare încheietură/ zdrobită sub țipăt,/ cu pleoapele însângerate,/ caut lumina dintr-o altă zi, spre vindecare” (Vindecare); și: „simțurile rătăcesc/ ca într-o peșteră fără sfârșit,/ între regrete și plăceri vinovate,/ inima pierde odihna sărutului/ născut din dorință,/ atentă la durere,/ urechea percepe suspinul ivit,/ ochiul meu e mereu în așteptare” (Rătăcire), sau: „să privești răsăritul prin ochii mei/ și vei vedea noaptea ascunsă sub pleoapă,/ să ascuți respirația căprioarei prin urechile mele/ și vei simți tema foșnetului din umbră,/ să bei din apa ce păstrează tainic țipătul uliului/ și vei învăța limba cuvintelor nerostite.// aș vrea să trăiești prin inima mea/ acolo vei găsi o ușă mereu deschisă” (Aș vrea).

Stihuitoarea, cum sugerăm, datorită respectivei poziționări, etalează, desigur, în plan imagistic, o conștiință a reformulărilor lirice specifice modelelor/convențiilor canonice în care descoperim ceva din rafinamentul imprecățiilor blagiene: „dacă ai ști că iarba răsare din nori,/ palma ți s-ar deschide către cer/ precum potirul s-ar umple/ cu zori culeși din nopțile fertile/ frământate-n muzica cerului// eu fără teamă de răspuns/ îmi lipesc tâmpla de stropul de lumină/ care oglindește apele și zorii dimineților/ cusute cu binecuvântare” (Sete de lumină), sau: „privesc țință la ușa rămasă deschisă/ chem lumina ce trece prin gaura cheii/ să-mi acopere goliciunea,/ ating urma trupului strivit sub povară,/ printre degete, văd drumurile străbătute fără țință/ îți dau inima, suflete,/ și pașii mei cu plânsul strâns sub talpă,/ îți dau zâmbetul,/ și fața biciu-

ită de cuvinte ți le dau/ talanți iroșiți pe drumuri fără întoarcere/ le dăruiesc pustiului din mine,/ căci prin pustiire învăț cum să renasc,/ singura cale de a nu pieri” (Ofrandă).

Ipostaza demiurgică a poetei aceea de vindecător al ființei „stăpână peste haos” (Schimbul), afectată de angoasele realității cotidiene și imaginare, se observă imediat în magma ideatică a verbului: „nu pot fugi de tine, singurătate,/ urlatul lupului străbate// nu mă întreba de ce ninsoarea/ poartă gustul rodului viței-de-vie/ sau de ce respirația mi se reazemă de gând/ ca de un umăr.// răspunsul poartă cenușa cuvintelor/ arse la răspântii de drum, acolo se sfârșește ruga./ nu pot fugi de tine, singurătate,/ urlatul lupului astăzi mi-e prieten” (La răspântii de drum); și: „crucea dezgolește trupul,/ venele pulsează sub har/ cu glas izvorât din răspântii de cer/ strigă cetatea/ de sub stăpânirea șarpelui,/ care e flămândă și împotrivă mereu,/ acum la Cuvânt se vindecă” (Glasul tău e cămașa sfâșiată); sau: „în lumea cerului întunecat/ poezia străbate tăios secundele/ cu degetul arătător înmuiat în cuvinte-fântâni/ atinge verbul a înflori/ ca lumina să răzbată fără durere,/ printre spini și umbre își lasă privirea/ legănată în văzduhuri/ să atingă capătul de drum,/ pustiul din mine rimează cu ultimul vers/ cules dintr-un timp/ unde doar poezia învinge” (Atingere).

Silvia Curelaru-Ibănescu dezvoltă obsesiv, (în paralel cu condiția și menirea creatorului, reacțiile și efectele unui timp odiseic aflat în conflict deschis cu efemeritatea), insolite viziuni panteiste, investite cu statut de inițiere în arta supraviețuirii prin cuvânt: „aerul tresare/ la săgeata cuvântului/ crizantema așezată/ cu blândețe între umerii pătați cu lumină/ își rescrie povestea,// strâng în pumn respirația temătoare/ de glasuri violente,/ mă încăpățânez să păstrez petala,/ focul din ea străpunge inima,/ prizoniera cutiei musicale// se anunță primăvara la rubrica dispăruți / coincidență – sufletul meu la recompensă// tocmai acum/ povestea s-a

sfârșit” (*Adierea crizantemei*), și: „cuvântul aspru scos dintr-o inimă/ ce și-a pierdut iubirea/ mutilează pereții sculptați în răbdare./ bucuria rămâne doar o rămășiță a razei/ ce însoțește asfințitul ca o pecete./ o viață mărturisită în sfintele altare” (*Cuvintele dor*); sau: „mă privești ca pe o încercare nereușită/ din liniștea camerei cu două tavane,/ inventezi cuvinte,/ sensuri duble despre a iubi/ stau schițate într-o mână ce a uitat să mângâie/ desenezi în grabă spații din care sari,/ fugar mereu/ de la fereastra cu magnolia/vrabia își lasă cuibul/ și păianjenii țes noi pânze” (*Sensuri duble*).

Indiscutabil, imageriile, amplificând farmecul versurilor, seduc, mai ales, prin predicățiile sublime, legitimând în acest fel adecvarea ludică a sufletului omenesc la miracolul rostirii, la înălțarea divină înspre seninul Cerului: „sub floarea de cireș/ dimineața scufundă noaptea,/ creanga arsă de vânturi atinge ca într-un refugiu,/ rana dezgolește amiezi pierdute,/ se naște vindecarea între două jumătăți de lume./ (...)/ cuvinte dezgolate de frumusețe zac în suflet,/ ca un experiment al monologului dansez un menuet,/ agit evantaie și schițez nimicuri,/ rostesc printre dinți o rugăciune,/ îmbrac mănuși albe brodate cu iluzii/ voi păstra zâmbetul dintr-o jumătate de vis/ ca pe o semnătură” (*Capabilă să mă ridic*), și: „icoanele plâng, amurgul mă arde și roua se-ascunde/ dealul te cheamă și valea te strigă,/ mi-e grâu și mie floare și sămânță îmi e,/ mi-e zbor de albină și foșnet de nuc îmi e/ mi-e susur de râu și rod de viță de vie îmi e./ ah ploaie divină,/ de cruce, de rai și de Tine îmi e!” (*Mi-e secetă în suflet*); sau: „da, a fost un chilipir/ le-am cumpărat la jumătate de preț/ dintr-un bazar ascuns în spuma mării,/ lacrimile brodate stau lipite de mine,/ suntem amice de-o viață,/ gândesc că puțină distanță totuși nu strică,/ însă mi-e teamă, să nu opresc/ respirația îngerului/ căci prin el, trăiesc” (*Lacrimi brodate cu respirație de înger*).

În arhitectonica versurilor exaltă, ingenios, si-ajul unui postmodernism care denunță, în chip vădit, eliberarea poeziei de sub tutela instanțelor prozodice tributare avangardei nouăzecismului: „orele germinează secundele rămase,/ ascult glasul ierbii din zorii dimineții/ în liniștea trimisă zălog, însemnez inima,/ am învățat să cânt norului ce încă visează în mine/ precum tămâieri de înger reasc/ rămase fără răspuns, mormane de cuvinte/ născute dintr-un glas ce nu răzbate,/ așteaptă răbdător sub peniță” (*Tămâieri de înger*).

Împovărată, uneori, de sentimentul culpabilității, imprezibil în sintaxă, de emoțiile ce o încearcă întodeauna la facerea poemului, poeta, fără să ia în seamă alteritatea clipei, convertește tragedia vieții, devenită consubstanțială elementelor universului ficțional în care se refugiază, în energii pozitive, depistabile în ebulițiile / semnificațiile alcătuirilor lirice. În consecință, poezia, alimentându-se virtuos și strălucitor din trăiri, visuri și închipuiri, redimensionează lumea, numai așa fiecare dintre oamenii atinși de „simptomul” onto-retorico-implic putând să ajungă cât mai aproape de Dumnezeu, imperativ ce poate fi identificat în confesiuni barochizate printr-un imagism fascinant: „în zăpada ce a fost cândva izvor/ gerul ascunde talpa cerbului născut din căprioară,/ simte/ vifor pe frunți vătuite cu freamăt/ locuiesc în pieptul străpuns de durere/ ce stăpânește/ sunt eu,/ zăpada-izvor născută din adiere și murmur/ între căi băătorite aștern ziua,/ din fulg aștept primăvara ca pe un dar,/ frunze îmbracă ferestre înghețate/ aștept/ vindecarea între două jumătăți” (*Acolo*); sau: „va veni un timp când vom privi lung/ prin ferestrele murdare răsăritul,/ vom scotoci/ prin buzunarele largi după semințe rare,/ vom uita cum se naște,/ de mâine va lipsi tot mai mult viul” (*Profeție*).

Oscilând între realul și idealul celor două „jumătăți”, Silvia-Curelariu-Ibănescu, lirosofând cu dexteritate, propune în compozițiile sale ideea că în viață, ca și în moarte, pe pământ sau în cer, există întotdeauna posibilitatea raportării unui deloc oarecare *Unu* (acesta reprezentând Creatorul) la *eu-lume*, ecuație stranie, destul de complexă, care vizează osmoza între trup și suflet, între real și ficțiune, între om și Dumnezeu: „ca niște genunchi însângezați în rugăciune/ strâng poveri și respirații în răbdare,/ pleoapele hrănite cu suspin înfloresc,/ de fiecare dată vinerea,/ drumul băătorit sub tălpi tresare/ imit la zvâcnetul ierbii./ se pregătește Învierea,/ sufletul îmbrățișează taina hlamidei” (*Umerii, bijuterii lucrate*); sau: „cu lumina ochiului nevăzut,/ rămâne zăvorât în oase, ca o pecete a trecerii,/ am visat că din mine au răsărit lăstari/ sădiți în primăveri fertile,/ arvuniți tinereții fără bătrânețe,/ deveneam copac/ cu picioare-rădăcini și degetele-crengi/ în loc de inimă, o scorbură,/ cuvintele și ochii sorbeau timp/ doar sufletul rătăcea printre frunze” (*Sufletul tulpinii hrănit*).

Camelia Zăbavă

**C.S. NICOLĂESCU-
PLOPȘOR: SCRITOR**

Spirit enciclopedic, mai puțin cunoscut astăzi în rândul filologilor, Constantin Stan Nicolăescu-Plopșor și-a manifestat competența în mai multe sectoare ale științei și culturii. Astfel se explică faptul că în numeroase lucrări cu caracter bibliografic, dicționare și monografii e considerat ca fiind reprezentativ pentru mai multe domenii de activitate.

Arheolog de talie mondială, Plopșor a excelat în investigarea preistoriei, de numele lui legându-se termenul *dârjovian* pentru cultura de prund din România, precum și descoperirile de la Bugiulești. El a fost și un veritabil istoric, editor de cronici și documente medievale, paleograf, arhivist, iar geografia, etnografia și folcloristica sunt alte domenii în care a excelat. Renumit pentru preocupările sale privind cercetarea științifică sistematică a folclorului și a etnografiei din Oltenia, el nu a fost numai un animator al culegerilor de folclor din această regiune, ci și unul dintre cei care au cules creație populară.

Poate tocmai varietatea preocupărilor sale științifice l-a sprijinit în scrierea unor povești cu un pronunțat caracter folcloric, numele său putând figura la loc de cinste într-o istorie a literaturii, pentru că C. S. Nicolăescu-Plopșor este, indiscutabil, un autentic autor de basme adresate nu numai celor mici, deoarece așa cum însuși specifică la un moment dat, cu o certă notă de umor, poveștile sale au fost scrise cu gândul la copii, „la copii deăștia care le plac poveștile, copii de la șapte la peste șaptezeci și șapte de ani”. (*Povești oltenesti, În loc de prefață*, Craiova, Editura Scrisul Românesc, 1975).

Întreaga sa operă literară utilizează la maximum resursele folclorice atât în privința conținutului, cât și în aceea a formei și a mijloacelor de exprimare.

Poveștile abundă de arhaisme și de regionalisme, devenind ele însele o extraordinară sursă de informare etno-folclorică prin numeroasele elemente de cultură populară, pe care uneori le include fără nicio prelucrare. Este vorba de anecdotele populare cu circulație, în special, în

Oltenia, de proverbe și zicători, de obiceiuri, de credințe și superstiții¹.

Îndeosebi datorită acestor caracteristici ale scrierilor sale literare, a fost numit „un Creangă al Olteniei”. Referindu-se la talentul de scriitor, poetul Al. Cerna-Rădulescu menționează următoarele: „Plopșor a fost un adevărat Creangă al Olteniei, nu fiindcă ar fi mers pe urmele ilustrului înaintaș, ciugulind firimiturile căzute la ospățul rabelaisian a lui Nică a lu’Ștefan a Petrei, ci fiindcă s-au adăpat amândoi din aceeași fântână, cu apă veșnic proaspătă, a eposului popular”².

Emilian N. Bureștea, vorbind despre expresia lingvistică a povestirilor lui Plopșor, sublinia faptul că aceasta „are o deosebită savoare, este cât se poate de plastică și uneori impregnată de un cald și sănătos umor țărănesc”³. Aceeași caracteristică o remarcă și C.D. Fortunescu, care spunea despre Plopșor că „este un mare și real talent de povestitor în formă populară, în specific grai oltenesc”. Subliniind că dintre calitățile scrierilor sale se remarcă „umorul său țărănesc și cu expresie plastică și vocabularul ciorchină de strugure mustos din podgoria doljană”⁴.

Una dintre scrierile reprezentative ale lui Nicolăescu-Plopșor este *Tivisoc și Tivismoc (Nenăscuții feciori ai lui Păcală, năzdrăvanii năzdrăvanilor)*, o creație literară mai specială, deoarece încadrarea ei într-o anumite categorie literară este foarte greu, dacă nu imposibil de făcut, pentru că, după cum observa și Aurelian Popescu, „nu este nici o poveste, nici un roman, nici o simplă culegere de anecdote, ci din toate câte ceva care să-i asigure unicitate în literatura noastră”.

De la creația folclorică la literatura absurdului distanța nu este mare, iar Plopșor valorifică cu succes acest lucru. Fără a crea o lume dezechilibrată, scriitorul introduce personaje imaginare, cu trimitere directă la absurd, într-un fir narativ care se derulează în sens invers, de la

¹ Aurelian I. Popescu, *Posfață la Tivisoc și Tivismoc*, Craiova, Scrisul Românesc, 1987, p. 155.

² *Arbori din țara promisă*, București, Editura Cartea Românească, 1973, p. 176.

³ Emilian N. Bureștea, Emilian N. Bureștea, *Observații referitoare la limbă în unele lucrări științifice ale lui C. S. Nicolăescu-Plopșor*, în Anuarul Institutului de Cercetări Socio-Uname „C. S. Nicolăescu-Plopșor”, Craiova, Editura Aius, 2000, p. 165.

⁴ Vezi „Arhivele Olteniei”, XXI, 1942, nr. 119-124, p. 349-351.

isprăvile celor doi gemeni înainte de a se naște, la nunta părinților și în final la propria naștere.

Încă de la început, surprinde însuși titlul. Abia după ce acesta este explicat se deschide o poartă spre înțelegerea sensului cărții. Subtitlul – *Nenăscuții feciori ai lui Păcală, năzdrăvanii năzdrăvanilor* – mai dă cititorului un indiciu, ca apoi, primul capitol „Isprăvile lui Tivisoc și Tivismoc înainte de a se naște. Copiii lui Păcală vor să vie pe lume” să prezinte cele două personaje care par să aparțină unei lumi a absurdului și care își caută nume. Cei doi frați se întrebă unul pe celălalt cum îi cheamă, amândoi aflându-se în imposibilitatea de a răspunde: „...L-am întrebat cum îl cheamă, dar nume n-avea. M-a întrebat cum îmi zice, dar nu-mi zicea nicicum”. Cele două personaje sunt, în concluzie, fără identitate.

Dacă luăm în considerare că trăsăturile care individualizează opera literară și, implicit, numele propriu din textul literar sunt unicitatea și originalitatea, atunci subliniem că tocmai acestea trezesc interesul cititorului, deoarece opera literară provoacă, așa cum sublinia Mariana Istrate, „efecte, emoții estetice, uzând sugestia și conotația”⁵.

Tivisoc și Tivismoc nu pot fi numiți nici eroi de basm, nici de poveste. Numele lor sunt două cuvinte folosite de copii într-un text al jocului numit *pitulușul* sau „de-a v-ați ascunselea”:

*Ala, bala,
Portocala, Ce-ai mâncat,
De te-ai umflat?
Șapte pite și-un pitoi
Și-un găvan de usturoi.
Tivisoc,
Tivismoc,
Hanțurile, Danțurile...*

Așadar, numele și le-au ales singuri, parcă dintr-o pură întâmplare.

Vorbind despre *Tivisoc și Tivismoc*, Aurelian I. Popescu sublinia faptul că „Alegerea celor două nume din folclorul copiilor sugerează și o anume apropiere de mentalitatea și modul de înțelegere al acestora. Creațiile lor orale, cele mai multe la limita dintre posibil și absurd, par a fi un simplu joc de cuvinte, fără niciun înțeles, fără nicio logică. Fantezia lor realizează însă comunicări specifice vârstei și preocupărilor,

jocul, în primul rând, care pendulează continuu între rațional și pură fantezie”⁶. *Tivisoc și Tivismoc* putem spune că se înscrie în acest absurd din folclorul copiilor. Cele două personaje sunt doi eroi cu puternică personalitate (sunt doar fiii cunoscutului Păcală!), dar fără identitate civilă (de vreme ce sunt feciorii nenăscuți ai lui).

Avem de-a face cu două personaje imagine, nenăscute, care poartă fiecare câte un nume, deși ele nu există, și care își povestesc viața dinainte de a veni în lumea reală, începând cu alegerea tatălui și a mamei, condiție necesară și obligatorie pentru a deveni oameni. În aceasta constă credem modernitatea în creația lui C. S. Nicolăescu-Plopșor: în a pune nume inexistentului, irealului, absurdului, în a-l modela și a-i da viață; în a împleti denominația absurdului cu cea a realului. După ce se nasc, cei doi devin entități reale și vor purta nume pe măsură: Tivisoc devine Trică, iar Tivismoc – Mărin, nume specific oltenești.

Descrierea fizică a personajelor face trimiteri la suprarealism: „Amândoi priveau cruciș spre vârful nasului, având ochi la fel, stângu verde, dreptu căprui. Fără să fie cu găturile sucite, fețele lor priveau spre ceafă. Picioarele, câte unu scurt și altu mai lung, crescute pe dos, cele stângi pe dreapta, cele drepte spre stânga; cu labelle una cu călcâiul în urmă, alta cu călcâiul înainte. Măinile crescute iar schimbat: dreptele la stânga și stângile la dreapta, una mai lungă și alta mai scurtă”. Plasați în lumea absurdului, ei aparțin în foarte mică măsură fantasticului specific basmelor populare. Tivisoc și Tivismoc sunt două personaje imagine, care încă nu s-au născut, care poartă câte un nume, deși ele nu există, și care își povestesc viața dinainte de a veni în lumea reală. Diferit de basme, ei pleacă de bunăvoie, după propriile reguli, într-un fel de călătorie „inițiativă”, să-și caute mama, nefiind supuși niciunei încercări.

Normele familiare (din lumea reală / obișnuită) sunt abolite, autorul făcând apel la fantezie și împingând realitatea până la absurd. Tot ceea ce ne este cunoscut pare a nu mai avea sens și autorul sugerează astfel că nimic din ceea ce ne înconjoară nu este imuabil, totul putând fi răsturnat, născându-se o lume pe dos. În acest sens, Plopșor este un demn urmaș în literatura care i-a născut pe Urmuz și Eugen Ionescu în ceea ce privește perceperea și de ce nu, modela-

⁵ Mariana Istrate, *Numele propriu în textul narativ (aspecte ale onomasticii literare)*, Cluj-Napoca, Editura Napoca Star, 2000.

⁶ Aurelian I. Popescu, *op. cit., loc. cit.*

rea absurdului ca o categorie „estetico-literară derivată din cultivarea în fertilele câmpuri ale artei cuvântului a principiului aristotelic, *reductio ad absurdum*, valorificând în «materie sensibilă» sensuri «invers-logice», încât «reversul realului», «negativul existențial» se constituie, de fapt, în «soluție revelatoare» a ceea ce este «pozitiv», și invers”⁷.

Titlul sugerează noțiunea de tandem, dar și similitudini de caracter și temperament, dacă ne este îngăduit să dăm aceste coordonate absurdului. Cei doi sunt frați gemeni, ei seamănă perfect la înfățișare; mai mult decât atât, ei gândesc la fel, se completează unul pe altul. Fiecare dintre ei povestește pe rând întâmplările neîntâmpinate din textul literar, Plopșor realizând astfel mininarățiuni în oglindă.

După cum spunea Nicolae Balotă, talentul, arta unui scriitor constă în capacitatea de a-și găsi un „spațiu matrice al imaginației”⁸. Este vorba, în primul rând, de un teritoriu fictiv și numai în subsidiar de reprezentarea unuia geografico-etnografic. Plopșor îl însoară pe Păcală cu o „muiere” olteancă și întreaga desfășurare a poveștii se petrece în Oltenia.

Numele de locuri, deși nu sunt în număr foarte mare în text, ele contribuie la localizarea faptelor și întâmplărilor, circumscriindu-se într-un spațiu geografic concret și determinat: Vaideei, Măciuca (sate în județul Gorj), Atârnați, Ascunsa, București. Există în basm două sintagme toponimice: Cetatea Banilor și Târgu Nou, sugerând Craiova, respectiv Caracal.

Tivisoc și Tivismoc (Nenăscuții feciori ai lui Păcală, năzdrăvanii năzdrăvanilor) readuce în atenția cititorilor numele lui C. S. Nicolăescu-Plopșor, dar mai ales talentul său de scriitor prin care creează o lume în care suprarealismul se împletește cu cotidianul; o lume zugrăvită cu umor de foarte bună calitate, izvorât din savoairea snoavelor românești.

Ion Haineș

LIDIA VIANU, POEME FOARTE 123

Nu știu ce să admir mai întâi: profunzimea ideilor, eleganța stilului, concizia frazei poetice și bogăția semnificațiilor. Talentul autoarei se întâlnește cu rigoarea criticului literar și a profesorului universitar, care cunoaște valoarea fiecărui cuvânt.

Versurile sunt stranii, au semnificații confuze, se îmbină, în modul cel mai firesc, textul românesc cu expresii englezești (Vezi „You are myself”).

Trecut și prezent, ieri și azi se confundă în amintiri tulburi: „ești ud până la piele de amintirile mele doar ochii ți-i apăr cu pleoapele lăstate”. Anotimpul preferat este toamna, iar în Grădina icoanei e seară. („Pe viață și pe moarte”).

Poezia nu e doar estetică, are semnificații mai adânci. („Mi-e dor de tine, dar nu de București și nu de România”); „azi e azi, sigur că nu mai poate fi ieri/ ai să mă agiți deodată și aflu ce a fost”, ea își amintește de Bucureștiul în care erai „prizonier al casei tale în care ai trăit”, iar așteptările de demult emigrează spre mare”. Ea se află mereu într-o permanentă așteptare, ori știe că „n-ai să vii seara asta, e prea târziu să mai vii” („NU”).

Peste toate plutește un aer de singurătate; „Crăciunuri irosite, singurătăți de-o noapte, de un an de o viață”/(adunate într-un deșert de nestrăbătut, dimineață, m-am trezit pustiiță.” ”Crăciunul prăbușit între noi se târăște în patme,, în suflet”... („Vești proaste”).

Poeta își amintește de un vis în care el vine noaptea la ora trei, îi face o vizită, o ia de mână și plutesc împreună în beznă. Ea își amintește de „odaia dintr-un ghetou de blocuri”, de „drumurile * cu tramvaie prăfuite, dar și de clasa de pe strada Mântuleasa, liceul ca o fortăreață cu creneleluri.” „Ce goală mi-e mintea de amintiri cu tine”.

Toate acestea o fac să simtă nevoia unei băi fierbinți, „să te cureți de rădăcinile vieții”. Finalul e un reproș: „nu fi împărțit neîntoarcerea cu bine, nu fi întors din drum ce a apucat să nu

⁷ <https://ro.wikipedia.org/wiki/Absurd>

⁸ Nicolae Balotă, *De la Ion la Ioanide. Prozatori români ai secolului XX*, București, Editura Eminescu, 1974, p. 277.

fie/ dacă veneai fie și numai pentru mine” („Veneam pentru tine”).

Ruptura între cei doi e dureroasă: „lunga mea căutare în jurul tău se zbate, de mult nu mai are răbdare/ până cândva e cale neștiută, drumul tău e altul decât mă așteptam.”

Ei îi vine să strige niciodată, să i se explice „cu cine ai luat lecții de îndepărtare”.

Ea constată cu tristețe că „telefonul nu mai sună, cutia de scrisoare e goală” și propune că „nimic nu se mai poate schimba”. („Never say never”)

Ea regretă „că nu te-am descusut mai bine”, „am atâtea să te întreb, dar nu ești niciunde/ absența ta a lipit la gură plicul euforiei”. Pentru sensibilitatea ei „răsucită”, el a rămas „vechea ispită”.

Poeta se trezește mereu în trecut și are obsesia celor treizeci de ani care au trecut fără să se fi întâmplat vreo minune („ce am adunat în treizeci de ani, se curmă firul închipuirii”)(„Să intri tu sau să intru eu”).

Deși el a plecat lăsând o rană în suflet, imaginea lui o obsedează permanent, e o prezență continuă: „te văd fără să văd, neîntrerupt te caut/ ești mereu mai cu minte și tot te mai aștept” („Ai să vezi”).

Poeta face mărturisiri dureroase: „nu știu să înțeleg de ce ai plecat, de ce ai venit”/...sunt pe urmele tale când scriu, te strâng absentă cu absență/ mai ales când simți în cameră o prezență”. („Am simțit o prezență în cameră”)

Întreg volumul „Poeme” se constituie într-un „Roman erotic”, în care protagoniștii, El și Ea, sunt prezentați într-o relație complexă, în care ea, poeta, trăiește cu intensitate fiecare secvență, fiecare amintire.

Aceste versuri sunt niște „dialoguri imaginare”, în care ea încearcă să-și explice ce s-a întâmplat în acești treizeci de ani de absență. Plecarea lui inexplicabilă o lasă cu sufletul devastat: „În vara când ai plecat am rămas pe o planetă pustie/...absența ta de dinamită neiertă-

toare mă poate oricând sfârteca.” Reluarea clipei de altădată, „când era de ajuns să mă săruți”, devine imposibilă, cu toate eforturile: „ne bănuim, ne căutăm, așteptăm, nădăduim, nu ne găsim” („Te iubesc”).

Ea îi reproșează că e nedrept să dispară, dar „mai degrabă bat deșertul în picioarele goale pe urmele tale”. („Much love”)

Muzica lui Beethoven o definește perfect: „Imperialul”, „Sonata Lunii”, „Für Elise”.

Natura e o altă permanență: Văratecul, mânăstirea, Eminescu, Veronica Micle. „Văratecul e tinerețea fără bătrânețe”, „E vecernie la mânăstire, hai să născocim o rugăciune pentru iubire”, marea, toamna, înserarea sunt leit-motive ale Lidiei Vianu.

Autoarea respiră prin iubire și pentru iubire, dar, din păcate, „to be or not to be”, „te caut în ființă și nu mă găsesc decât pe mine”.

Capitolul „Moderato” continuă pe aceleași coordonate. Mai întâi, o meditație despre timp: „Timpul câștigă, timpul pierde, cine crede că va fi mereu un început/ abia te-am văzut, ai dispărut, m-am pierdut, mă regăsesc încercănată”, / „fiecare zi luată în

parte pare apă netulburată de goana spre moarte”. / „Pășesc pe amintiri amânate, simți cum suflă vârsta din spate”.

„Îndepărtarea ta mi-a tăiat rășfularea”.

„Abia azi ne-am cunoscut, nu am șansa unui alt început” („Fericirea pe care nu o meritam”).

Cartea se adresează unui cititor avizat, care cunoaște subtilitățile limbii și ale simbolurilor.

- Autoarea este femeie și vrea să rămână femeie și să se bucure de toate plăcerile iubirii care-i definesc existența.

- În fiecare pagină, nota de intelectualitate neostentativă. Textul englezesc, plus textul românesc se completează reciproc, dându-I stilului strălucirea specifică. Întâmplările sunt privite prin filtru cultural, cu numeroase trimiteri la muzică (Beethoven), filosofie, literatură). De altfel, cultura poetică a autoarei se face simțită în fiecare pagină, în subtilitățile de limbaj, în tehnica frazării, în plăcerea de a scrie.

Un reproș: „Ai partea ta de vină, nu m-ai descoperit, nu te-ai dumirit ce căutam”. („Fericirea pe care nu o meritam”). Ea dorește să uite trecutul, care le-a jucat multe farse.

Scrisul îi apare autoarei ca o eliberare, ca un mod de a fi: „dacă nu scriu, nu știu să fiu”. Pentru ea, „scrisul e dar dumnezeiesc, umple golul din închipuire cu iubire”. („Trăim amândoi atemporal și aspațial”)

Un alt reproș: „Ce cauți în universul primilor mei douăzeci de ani neștiuți?” („Ce se va întâmpla cu noi doi”).

Și, totuși, în ciuda atâtor dezamăgiri, însingurări, poeta mărturisește că „n-o să mai vină niciodată vremea veche să te dezmierd/ nu mai pot îngădui sau ierta să te pierd”.

Versurile care stau sub cifra 1,2,3 trădează nevoia de comunicare cu voce tare („probă de microfon”), de verificare a unor gânduri și sentimente pe care dorește să le facă publice.

„O să învăț să te răsfăț prin scris”, îi spune poeta, în încercarea de a-l recupera („Răsfăț prin scris”).

Poeta recapitulează: „La început a fost uniunea fără prihană, abia acum amintirea pune sare pe rană”.

„Când te dezici de tine cel dinainte, mă anulezi pe mine.” „Te trag cu treizeci de ani înapoi, te năpădesc frazele tale noi, le mai știi?/ Dacă am fi avut copii, am fi învățat două graiuri deodată, de mamă, de tată”.

Ultimul capitol al cărții se intitulează „Foarte”.

Este un adverb cu ajutorul căruia se construiește superlativul absolut: foarte frumos, foarte bine, foarte târziu.

Viața și opera Lidiei Vianu stau sub semnul lui „Foarte”, adică al excelenței, ca elevă, ca studentă, apoi ca profesoară. și ca scriitoare. Toate aprecierile asupra ei au stat sub semnul lui *Foarte*. Nu întâmplător, cuvântul apare în numeroase variante, cu semnificații diferite.

Câteva exemple: „Cândva în o să fie vine un Foarte viu și eu cu tine Dumnezeu”.

„Nu mai mărșălu după corali, e vremea lui Foarte”;

„Te trag înapoi în Foarte, mai e și mâine o zi pentru călătorii”.

„Foarte pe viață îți plimb mâinile pe față”

„Cartea în mână, privirea hăt departe ne leagă pân-o fi un simplu Foarte”

„Acasă sunt numai în Foarte clubul șase sute patru”.

„Dormeam neîntorși noapțile lespezi peste soarte abia mai răsufla Foarte”.

„Îți iau mâna între ale mele, ochii încercănați de Foarte”.

„Cum s-o fi zicând în suedeză foarte?”.

„Ai uitat până și numele bucuriei de Foarte”

„E important pe viață și pe moarte să fi trăit cinstit, să ne păstrăm în Foarte”.

„Nu ne mai desparte nimic, suntem în plin Foarte”.

„Din Foarte în Foarte treptele ne-au adus la cabană”.

„Dau opreliștea deoparte, există în toate o nemăsură, un Foarte” „Hai să ne înălțăm pe Foarte”.

„Cine împarte își face parte, iau pentru amândoi un vis de Foarte”.

„Leagă-mă în funii de Foarte”

„Domolește-ți bucuria de a o deschide Foarte”.

Poeta pomeneste în mai multe rânduri despre Crăciun, despre Anul Nou și Revelion, dar, din păcate, văzute la televizor (Anul Nou la Viena), în contrast cu realitatea dură din țară din anii comunismului: fără apă caldă, fără electricitate, zile de închisoare, prăvăliile cu rafturi goale, rație la zahăr, pâine, ulei, cărți interzise etc.

Ea suportă toate acestea pentru că e împreună cu el, bărbatul iubit.

În concluzie, această lungă confesiune o eliberează de un prea plin sufletesc și ne oferă nouă această memorabilă carte.

Daniel Mariș

LINIȘTEA ȘI NELINIȘTEA UNUI ÎNGER ÎNTĂRZIAT

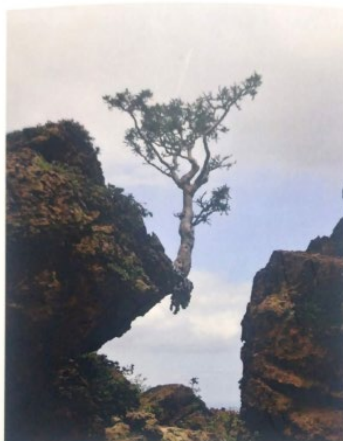
Uneori un alt element al firescului orientează privirea și o conduce spre frumusețe, final de sosire a unei viziuni poetice obligată să mărturisească hegemonia unui suprem ecou. „În liniștea fricii” (Galaxia Gutenberg, Tg-Lăpuș), cartea de poezie a lui Olimpiu Nușfelean asta face – cartografiază o procesualitate de semn și sens opus, conștiința de sine, creată nu de o iluzie a ochiului ci de o vedere panoramică a unui spectacol asupra căruia privirea se exersează, ținând cont de realitatea adâncă. Poezia subliniată de tușele de umbră își concepe traseul cu o insidioasă evidență, iese din labirintul materiei, devine palpabilă la acest nivel latent, își caută minunile în interior pentru a le scoate la lumina. Pe acest suport, pătrunderea sensului nu evadează din concept, mirajul necuprinsului desfășoară și veghează, simte existența misterului divin, mai exact aparența alchimică a acelei clipe din imediata apropiere a golului : „Tu stai și citești stelele/în găleata de apă /scoasă din taina pustiei./ Șiruri lungi de cămile/scriu cărări imposibile/pe cerul de august./Vine seara/și trag cerul peste mine/ca un cort/sub care cineva își mai caută un adăpost ?/Și dacă Dumnezeu ar călca/în trecere/peste foaia mea de hârtie/abia scrisă/ce-ar fi:/Dispreț sau Înălțare la cer?” (Cumpănă). Prezența memoriei cosmice refuză limitele, intră într-un compromis benefic, spre a evidenția acute percepții, cu (ne) liniștea în fața precedentei existențiale, a existenței ce tinde să se transforme în destin. Totuși, existența cutremură prin traiectoria de cercuri a spiritului care ezită și proiectează, între parantezele distanțate ale fluxului unanim, prin borne ușor

de recunoscut, iluzia independenței sale: „Cu câtă voluptate/se aruncă unii în moarte,/ca și cum ar lua în spate/un sac de provizii precare/și-ar zice/hai să urcăm și acest munte de piatră./și-l urcă,/aruncându-se apoi în gol./fără să fie siguri/dacă la poalele muntelui/curge un râu limpede./cu bulboane tăcute.”. Ca o devenire întru frumos, atracția deplasării, în însuși inconsistența ei, primește un sens ontologic, prin liniile și umbrele cu evocatoare retrageri în timp, din interogația unei individualități care nu se sfiește să-I verifice probabilitățile. Încă o data, idealul este, întâi de toate, chemat să conserve mesajul uman, greu de definit, dar mai ales greu de evaluat. De aici, din contactul dintre trăire și cunoaștere, respirația disperării, încă caldă, se simte : „Dintre toate nimicurile lumii,/ stând la masa de scris,/aleg/nimicul nesimțitor-/cu ajutorul lui clădesc/castele de nisip la marginea disperării-

/cu cerneala lui/îmi scriu zilele/pe un perete de piatră/pe care nu-l pot trece.” Între spațiul real și cel poetic, al despresurării de suflul stărilor disparate, viziunea reconstruiește, într-un fel, creșterea și descreșterea fragmentarului; precum între două fronturi ,pe un teritoriu al nimănui, poemele știu să își poarte melancolia cu reprezentări extrase din desişul memoriei, mereu egală cu sine. Rezultă de aici un fel de seninătate oraculară din mijlocul căreia se extrage o lumină amară, cerebrală, palpabilă și totuși de ne-

tins : „Îngerul meu păzitor ce o să mai facă/pe când eu nu o să mai fiu?/ Poate își ia o vacanță,/derutat și el de răsăritul ridicat din moartea mea./Va vizita niște ceruri/ în care eu nu l-am mai dus./Obosit, își va pierde o aripă -/cine să-l mai jinduiască ?/Doar el n-o să fie așezat într-un muzeu/precum Afrodita cea fără de brațe.../Cântece despre îngerul trist nu o să fie, /cercetate de etnologi/în spuză istoriei.../Nici cititori în zborul lui întrerupt-/fiecare își vede de treabă/pe umeri cu îngerul lui-/cine să mai aducă dovezi despre mine ?/ Până și eu am ezități în privința/smulgerii mele din viață./Exist doar atât

Olimpiu Nușfelean

În liniștea fricii

Galaxia Gutenberg

cât îngerul meu/nu-și ia zborul din metaforele Imaginate de mine.” (Cântec despre îngerul trist). Acesta este un alt semn al originalității poetului, sentimentul efemerității existenței și oglindirea imposibilă a unei lumi ca succesiune de părți. Din această vulnerabilitate ce dă tonul unui imn al spulberării se conturează o biografie în forme a condiției umane; de fiecare data, ca o tentativă de recuperare și mod de îndeplinire a unei fatalități, într-o perspectivă diferită... Resimțită cald și viu, ideea aceasta de zbor poetic a lui Olimpiu Nușfelean nu are nevoie de teorii, combustia a tot ce este perisabil lasă în urmă un autentic mod de sublimare a iubirii ca realitate efectivă și înălțare :„Dar nu mi-e frică de zbor,/ci de ideea de zbor-/căci ea te poate duce/mai departe decât/propriul gând./ Când o să înțelegeți aceasta/o să vi se pară/cea mai îndrăzneată metaforă”.

Ana Ocoleanu

**EROINE, REGINE, ȘI
SFINTE. CHRISTINE DE
PIZAN (1363-1430) ȘI
TIPOLOGIA MARILOR
FEMEILOR VIRTUOASE
ALE ISTORIEI**

Christine de Pizan este cunoscută în istorie ca fiind prima femeie scriitoare profesionistă care a publicat sub nume propriu, după Sappo, celebra poetă a antichității grecești. Născută la Veneția, dar crescută în Franța la curtea lui Carol al V-lea, unde tatăl ei era astrolog de curte, Christine a primit o educație împotriva sfatului mamei sale. Fiind o femeie profund religioasă – de altfel, ultimii ani din viață îi va petrece la mănăstire, alături de fiica sa -, Christine a demonstrat în scrierile sale de mai târziu că era o foarte bună cunoscătoare atât a literaturii vremii, cât și a culturii seculare clasice.

Deși a trăit într-o perioadă în care unei femei îi era foarte greu să supraviețuiască singură, mai ales din scris, autoarea de origine italiană a reușit să realizeze acest lucru - dificil, de altfel, și pentru bărbații scriitori ai acelor timpuri. După ce rămâne văduvă la vârsta de 25 ani, Christine nu va dori nici să se recăsătorească, nici să intre imediat într-

o mănăstire, ci, după ce va rezolva problemele financiare survenite odată cu moartea soțului, va începe să scrie, reușind să se întrețină pe sine, împreună cu copiii, mama și o nepoată a sa, din creația ei literară. Opera ei cuprinde atât poezie, în special balade și rondeluri, cât și proză. Cea mai cunoscută lucrare a sa este *Cartea Cetății Doamnelor*, pe care o scrie în anul 1505, și de a cărei difuzare se va ocupa personal.

După ce se lamentează că Dumnezeu o creat-o femeie și nu bărbat - prin urmare, neputându-L sluji cu adevărat, deoarece nu era o creatură perfectă precum bărbatul - și, mai ales, supărată din pricina literaturii misogine a vremii, reprezentată, în special, de *Romanul Trandafirului* al lui Jean de Meun, foarte populară în rândurile intelighenței și aristocrației vremii, autoarea este vizitată de trei doamne, apărute în camera ei în mod miraculos, care i se adresează pe rând, încurajând-o și îndemnând-o să-și folosească judecata și să se încreadă mai mult în mintea și experiența sa⁹. Însă vizita celor trei femei mai are un scop: „noi am venit aici pentru a înlătura din lume eroarea în care tu însăși te-ai cufundat, astfel încât, de acum încolo, doamnele și toate femeile virtuoză să își găsească un refugiu, o cetate în care să poată să reziste cu succes asalturilor detractorilor lor, acele doamne care au fost abandonate de atâta vreme, expuse precum o cetate fără ziduri de apărare ¹⁰”.

Aceste „ființe celeste”, venite pentru „a repara eroarea” inferiorității femeii de care era convinsă inițial și autoarea, precum și pentru a-i transmite acesteia ideea necesității construirii unei cetăți eminamente a doamnelor ilustre și vrednice, sunt: Rațiunea, Dreapta Judecată și Dreptatea. Contestând opiniile unor scriitori și filosofi din vechime, precum Ovidiu, Virgiliu, Cato sau Cicero, doamna Rațiune este de părere că „bărbatul sau femeia în care sălășluiește mai multă virtute este ființa superioară; nici măreția și nici josnicia unei persoane nu depinde de sexul său, ci de cât de desăvârșită este purtarea sa și de cât de neostoită îi este căutarea virtuții. Și de bună seamă, fericit este acela ce o slujește pe fecioară, cea aflată deasupra tuturor îngerilor”¹¹.

⁹ CHRISTINE DE PIZAN: *Cartea cetății doamnelor*, ediție bilingvă, traducere, studiu introductiv și note de Reghina Dascăl, Polirom, Iași, 2015, p. 97.

¹⁰ *Ibidem*, p. 103.

¹¹ *Ibidem*, p. 135.

Viitoarea cetate, locuită doar de femei înțelepte, virtuoză și educate, se va întemeia pe Tărâmul Literelor, „pe un pământ roditor și mănos, unde se află toate fructele și râurile cu ape dulci și unde pământul abundă în tot ce e mai bun”¹². În afară de virtuțile deja amintite, locuitorii cetății se vor distinge demnitate: „(...) ele vor fi toate doamne demne, de o mare autoritate, pentru că nu ar putea exista o mai mare potrivită populație pentru cetatea noastră decât femei demne”¹³.

Christine de Pizan crede că lacrimile ar fi un semn de slăbiciune feminină. Dar Doamna Rațiune argumentează că Mântuitorul nu a disprețuit nici lacrimile Martei, care-și plângea fratele, nici pe acelea ale văduvei care-și plângea copilul și nici pe cele ale Mariei Magdalena, care-și plângea păcatele, ci, mișcat, s-a milostivit de toate aceste femei, înviindu-i pe cei dragi ai lor și iertând-o pe femeia păcătoasă. Ba, mai mult, El însuși a lacrimat în câteva împrejurări. Un alt exemplu grăitor al puterii lacrimilor sunt cele vărsate de Monica, mama Fericitului Augustin, care a plâns mult pentru a-și aduce fiul necredincios la dreapta credință.

Pe parcursul cărții, cele trei doamne continuă să demonstreze bunătatea femeilor, oferind numeroase exemple de personaje din mitologie, surse biblice și istorie. Acestea includ femei contemporane și legendare din medii sfinte și nobile: Penelopa – soția lui Ulise, Dido, Iocasta, Medusa; Maica Domnului și Maria Magdalena; Estera, Rut, Sara, Rebecca; regine ale Franței din trecut și din prezent- Alba de Castilia, Clotilda și Izabela a Bavariei și multe alte femei notabile. Alte femei contemporane și istorice notabile includ ducesele de Berry, Burgundia și Orleans, precum și soțiile și fiicele lui Iulius Cezar și ale lui Socrate. Fiecare dintre aceste modele feminine reprezintă o piatră de temelie metaforică a edificiului „cetății” care, în cele din urmă, este astfel construit¹⁴.

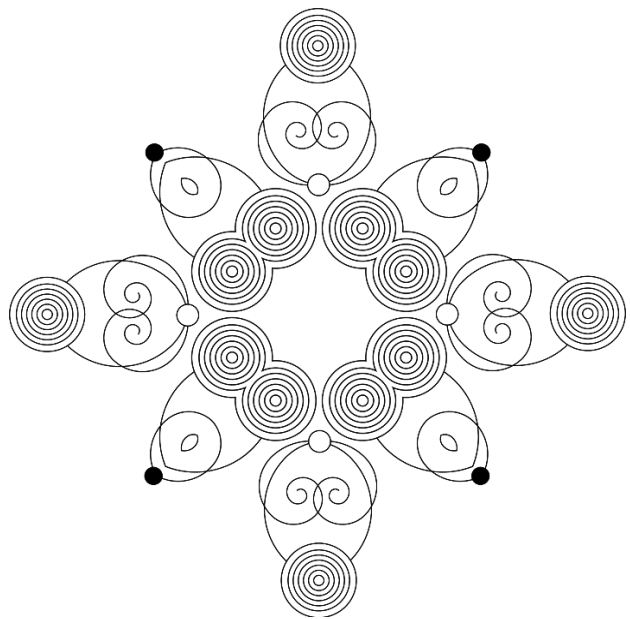
Cetatea fiind aproape gata, în ultima parte a cărții sunt prezentate de către Doamna Dreptate sfintele și martirele pentru Hristos și sunt povestite pe larg viețile și suferințele la care acestea au fost supuse. Este vorba de sfinte precum Sf. Ecaterina, Sf. Lucia, Sf. Benedicta, Sf. fausta,

Sf. Iustina, Sf. Eulalia, Sf. Dorothea, Sf. Cristina și multe altele.

Cea care va stăpâni și va governa cetatea doamnelor va fi însăși Maica Domnului „cea mai desăvârșită Regină, preafericită între femei”¹⁵, căreia toate femeile i se închină, implorând-o să vină în mijlocul lor: „Vino la noi, Regină Cerească, templu al lui Dumnezeu, Chilie și mănăstire a Sfântului Duh, Vas al Treimii, Bucurie a Îngerilor, Stea și Călăuză pentru cei ce au rătăcit calea, Speranța Adevăraților Credincioși”¹⁶.

Cartea cetății doamnelor este o alegorie cum este *Divina Comedie* a lui Dante, cu care, de altfel, Christine de Pizan era familiarizată. Totodată, foarte multe din biografiile femeilor prezente în carte sunt preluate din lucrarea lui Boccaccio intitulată *De claris mulieribus* (1361-1362). Dacă autoarea nu îl citează nici pe el și nici alte surse, precum *Metamorfozele* lui Ovidiu, este din pricina faptului că, în Evul Mediu, a fi autor nu presupunea neapărat să creezi un text nou, iar împrumuturile din alte opere erau obișnuite și socotite ca un semn de sofisticare, fără ca prin astfel de „împrumuturi” să fie afectată originalitatea noii lucrări.¹⁷

Autoare, editoare, ilustratoare și copistă (multe din manuscrise au fost copiate și ilustrate de către ea însăși), Christine de Pizan poate fi considerată, așa cum sugerează traducătoarea în limba română a volumului, Reghina Dascăl, prima femeie modernă din istorie.

¹² *Ibidem*, p. 117.

¹³ *Ibidem*, p. 339.

¹⁴ Charlotte COOPER-DAVIS: *Christine de Pizan. Life, Work, Legacy*, London: Reaktion books, 2021, p. 90-91.

¹⁵ CHRISTINE DE PIZAN: *op. cit.*, 557.

¹⁶ *Ibidem*, p. 559.

¹⁷ Charlotte COOPER-DAVIS: *op. cit.*, p. 91.

Rodica Pospai
Păvălan

DIN AGENDA
CULTURALĂ
CRAIOVEANĂ

Începutul de an a fost marcat, ca de obicei, de o suită de **manifestări culturale dedicate „Zilei culturii naționale” și nașterii marelui poet Mihai Eminescu**, programate pe 15 ianuarie sau în zilele premergătoare. Spicuum dintre acestea:

* La „Sala Oglinzilor”, de la Muzeul de Artă, Simpozionul Internațional „*Contemporanul nostru – Mihai Eminescu*”, coordonat de Academia Internațională „Mihai Eminescu”, în parteneriat cu Inspectoratul Școlar Județean Dolj și Filiala Craiova a Uniunii Scriitorilor din România. Comunicările pregătite pentru simpozion, tipărite într-o ediție specială a revistei online „Constelații Diamantine”, au fost semnate de Ion Deaconescu, Gheorghe Duca (Republica Moldova), Doina Drăguț, Mihai Firică, Nicu Ciobanu (Serbia), Cinzia Demi (Italia), Irina Lupu, Mircea Pospai, Salim Babullaoglu (Azerbaidjan), Larisa Caramavrov, Ionuț Adrian Pătularu, Dan Ionescu, Dan Lupescu și Ana Adriana Manea.

* La Biblioteca Județeană „Alexandru și Aristia Aman” s-a derulat „Săptămâna Zilei Culturii Naționale”, în cadrul căreia au fost organizate o serie de evenimente culturale ce au omagiat pe poetul, prozatorul, dramaturgul și jurnalistul Mihai Eminescu. Printre acestea s-au aflat: mai multe *expoziții de carte*, în holul central al bibliotecii, în secții și la filialele din cartierele Brazda lui Novac, Craiovița Nouă, Valea Roșie și Rovine, astfel încât de ele să se poată bucura cât mai mulți cititori; *lectură, interpretare, joc literar și recital de poezie*, în colaborare cu Școala Gimnazială „Mihai Eminescu”, urmate de vizionarea filmului „Un bulgăre de humă”; *dramatizare după poezia „Luceafărul”*, realizată în colaborare cu Școala Gimnazială „Alexandru Macedonski”; *vernisaajul expoziției de pictură, grafică și artă vizuală „Eminesciana”*, ediția a VIII-a, în colaborare cu Grupul de artă vizuală Art Amicis.

* O serie de evenimente culturale au avut loc la Muzeul Cărții și Exilului Românesc, instituție din ce în ce mai integrată vieții spirituale a orașului. Reținem câteva dintre ele: *Expoziția*

„Mihai Eminescu în colecțiile Muzeului Cărții și Exilului Românesc”; *expoziția de artă fotografică „Suflet, poezie, fotografie”*, în cadrul căreia au fost prezentate lucrări realizate de 31 de artiști fotografi din țară și din diaspora românească; *conferința „Eminescu publicistul”*, susținută de prof. univ. dr. habil. Sorin Liviu Damean; *întâlnirea sub genericul „Univers eminescian prin ochii copiilor”*, cu participanți de la Școala Gimnazială „Mihai Eminescu” din Craiova.

Moment omagial la Muzeul Cărții și Exilului
Românesc

*La Școala gimnazială „Mihai Eminescu” avut loc o întâlnire a mai multor scriitori din Filiala Craiova a Uniunii Scriitorilor cu elevii. Au participat scriitorii Dodo Niță, Geo Constantinescu și Dan Ionescu.

* Mitropolia Oltenia și Arhiepiscopia Craiovei au organizat o manifestare cultural-

artistică dedicată Zilei Culturii Naționale, în cadrul Facultății de Teologie Ortodoxă. Programul a cuprins: *un recital de poezie eminesciană*, susținut de actorul Adrian Andone, de la Teatrul Național „Marin Sorescu”; *interpretări instrumentale* ale artiștilor Geo Fabian, la vioară, și Dorinel Vasile, la pian, de la Filarmonica „Oltenia”; *momente vocal-artistice* susținute de lect. univ. dr. Victor Șapcă; *un recital al ansamblului vocal de cameră CORALIS – „The Sound of Clarity”*.

* Filiala Craiova a Uniunii Scriitorilor, reprezentată de traducătoarea Carmen Theo Făgețeanu, a organizat, la Liceul Teologic Adventist, evenimentul „Eminescu în actualitate”. S-au remarcat momentele artistice susținute de elevii liceului, coordonați de profesorii Claudia Botezat, Mioara Iana și Carmen Mihai. Programul a fost prezentat, în aceeași zi, și la Muzeul Cărții și Exilului Românesc.

* La Teatrul Național „Marin Sorescu”, actorul Emil Boroghină a prezentat spectacolul poetic extraordinar „Recitindu-l pe Eminescu... LA STEAUA CARE-A RĂSĂRIT”. Întâlnirea distinsului actor cu publicul craiovean a reprezentat un eveniment deosebit, caracterizat de organizatori drept „o seară de poezie, muzică și lumina culturală”.

* O seară încântătoare a fost oferită, la Filarmonica „Oltenia”, de Corala Academica, dirijată de Andrei Stănculescu și Mihail Ștefănescu, a prezentat un parcurs muzical inspirat de universul poeziei lui Eminescu. Prezența actorului Emil Boroghină a adăugat muzicii valoarea cuvântului, într-o rostire profundă.

Mihai Eminescu omagiat la Filarmonica Oltenia

* Biblioteca Județeană „Alexandru și Aristia Aman”, împreună cu Uniunea Armenilor din România, Sucursala Craiova, au organizat evenimentul „Eminescu și armenii”. A fost lansat volumul „Ritualul ca estetică narativă în filmul lui Parajanov”, semnat de Armine Vosgianian,

prezentat de Adriana Ciocănea. Autoarea volumului a oferit un recital de poezie eminesciană în variantă bilingvă. Manifestarea a fost completată de un moment muzical al violoncelistului Mircea Suchici.

*

Manifestări în cadrul „Anului Brâncuși”

La Centrul „Constantin Brâncuși”, de la Muzeul de Artă, a avut loc, pe 17 ianuarie, deschiderea manifestărilor. Violonistul francez Gilles Apap și cvartetul său, „Colors of Inventions”, au concertat sub semnul unei punți culturale simbolice între țara natală și țara unde s-a afirmat cu adevărat marele sculptor. Astfel, muzicienii Gilles Apap (vioară), Myriam Lafargue (acordeon), Philippe Noharet (contrabas) și Ludovit Kovac (țambal) au sugerat spiritul vibrant al atelierului lui Brâncuși, din “Impasse Ronsin”. În spectacol au fost incluse piese de Bach, Mozart, Enescu ori Satie.

* Pe data de 19 februarie, la Filarmonica Oltenia, cu implicarea [Bibliotecii Județene „Alexandru și Aristia Aman”](#), a fost vernisată o expoziție de lucrări realizate de elevii de la [Liceul de Arte „Marin Sorescu”](#).

* În Sala „Acad. Dinu C. Giurescu” a Bibliotecii Județene a fost organizată expoziția de carte și documente dedicată vieții și creației marelui sculptor. Aceasta a inclus volume de specialitate, albume, studii critice, printre care: *Brâncuși la Târgu-Jiu* – Ion Miclea; *Românul Brâncuși: Album* – Editura Thausib; *Brâncuși în România* – Barbu Brezianu; *Brâncuși: monografie* – Dan Grigorescu; *Brâncuși: Tatăl nostru* – Paul Rezeanu; *Miracolul Brâncuși* – Ion Șoldea, Dumitru Bunoiu; *Brâncușiana & Brâncușiada* – Ion Pogorilovschi; *Brâncuși* – D. Daba;

Brâncuși: Ansamblul sculptural de la Tîrgu-Jiu
(Documentar) – Ion Mocioi.

Aspect din Expoziția de carte dedicată lui Constantin Brâncuși, la Biblioteca Județeană

*

Dezbaterea **Unirea Principatelor Române, 24 ianuarie 1859**, a fost realizată, pe 23 ianuarie, de Institutul de Cercetări Socio-Umane „C. S. Nicolăescu-Plopșor” în colaborare cu [Biblioteca Județeană Alexandru și Aristia Aman](#), cu participarea elevilor de la școlile gimnaziale „Mircea Eliade” și „Gheorghe Bibescu”. Cercetători și specialiști în istorie au subliniat semnificația evenimentului și rolul Olteniei în afirmarea ideii de unitate națională.

*

O carte despre Elena Teodorini. Cartea *Elena Teodorini. Una diva europea tra Ottocento e Novecento. Il primo soprano romeno alla Scala* a fost lansată, pe data de 27 februarie, în foaierea Teatrului Național Marin Sorescu, în prezența autoarei Violeta Popescu, și a lui Florin Popențiu Vlădicescu, strănepotul artistei. Biografia a fost realizată de Centrul Cultural Italo-Român din Milano, cu sprijinul Arhivei Istorice Ricordi și al Operei Române Craiova.

*

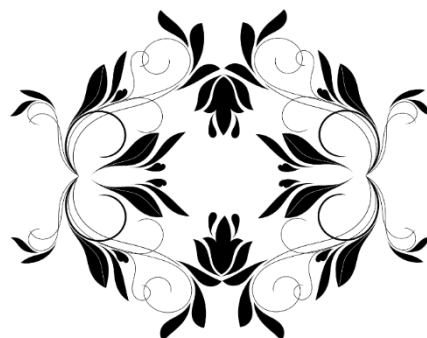
Manifestări dedicate împlinirii a 90 de ani de la nașterea lui Marin Sorescu. Biblioteca Județeană „Alexandru și Aristia Aman” a organizat o semnificativă expoziție de carte, în care au fost incluse volume începând cu cel de debut, *Singur printre poeți*, până la volumele din ciclul *La liliaci*, cărți de eseuri și de proză. Expoziția a fost deschisă pentru public în perioada 27 februarie – 7 martie. Tot în ziua deschiderii expoziției a avut loc și lansarea volumelor *Eu și Marin Sorescu*, de Beatrice Silvia Sorescu, *Frânturi de viață*, de Nicolae Bălașa și *Portative*, de Daniela Barbu. Au vorbit despre acestea Gabriela Păsărin (moderator), Teodor Nedelcea, Dan Lupescu, Mircea Pospai, Nicolae Marinescu, Cătălin Ghițuleasa și Radu Ionete. Elevi de la Liceul de Artă „Marin Sorescu” și de la Școala Gimnazială „Traian” au prezentat momente de muzică și poezie.

La omagierea lui Marin Sorescu.

Foto: Raluca Sandu

Notă: Informațiile și fotografiile incluse în prezentul material provin din prezență directă la evenimente, de la organizatori sau participanți, precum și din mediul online.

Iolanda Mănescu

**REGELE LEAR ȘI
SILVIU PURCĂRETE
LA CRAIOVA**

De când există critică și istorie literară, orice text a fost cercetat, analizat, aprofundat și disecat în toate detaliile. Ceea ce face Silviu Purcărete este să detecteze ce este teatral și profund uman în toate aceste detalii pe care le vede și le înțelege cu o sensibilitate aparte, creând astfel spectacole zguduitoare, greu de definit, adesea pline de mister și imposibil de pus în tipare.

Grație Teatrului Național Radu Stanca Sibiu și Festivalului Internațional de Teatru de la Sibiu s-a putut vedea, de toată lumea de aproape și de departe, spectacolul său Iona cu actorul japonez Kuranosuke Sasaki în rolul titular, un spectacol difuzat gratuit cu ocazia omagierii marelui scriitor Marin Sorescu dar și a Zilei Naționale a Japoniei - Ziua Împăratului. Cum se întâmplă mereu, privitorul trebuie să aibă o lectură proaspătă a textului pentru a pătrunde subtilitățile acestuia atunci când are de a face cu un spectacol Purcărete. Emoție, magie, activare a celor mai ascunse (voluntar sau involuntar) coarde ale sufletului, sunt toate bazate cu precizie pe cele mai fine nuanțe ale textului sorescian pus în scenă. Acesta este unul dintre motivele pentru care spectacolele lui Silviu Purcărete ating zone nebănuite, uimesc sau, uneori, contrariază.

Tot astfel, montarea piesei Regele Lear de William Shakespeare (în traducerea George Volceanov) la Teatrul Național Marin Sorescu, după o lungă absență a regizorului de pe scena craioveană, a dat naștere, încă de la premieră (februarie 2026), unor reacții ale publicului conforme cu propria sensibilitate a fiecăruia. Dacă unii dintre spectatori au încă de sondat în propria percepție, oamenii de teatru, cei implicați direct în producție, dar nu numai, l-au înconjurat cu dragoste, cu admirație și chiar cu venerație pe legendarul creator. Atât în rândul unor spectatori cât și în cel al unora dintre profesioniști, împătimiți de teatru, creațiile lui Silviu Purcărete au imprimat un altfel de mod de înțelegere a actului artistic. În interviurile acordate de colaboratorii lui Silviu Purcărete, compozitorul Vasile Șirli și scenograful Dragoș Buhagiar, aceștia

au subliniat încă o dată decizia de a transpune muzical și, respectiv, scenografic, viziunea regizorului, împreună cu apreciată echipă a teatrului de unde a fost lansată cariera internațională a spectacolelor Purcărete, văzute, admirate și premiate în întreaga lume, un aport special, ce nu trebuie uitat, fiind adus de directorul de atunci al Teatrului Național, Emil Boroghină. Regizorul, la rândul său, și-a exprimat atașamentul față de trupa în care a regăsit și găsit artiști pe care îi cunoștea și cu care lucrase deja: Claudiu Bleonț, Romanița Ionescu, Iulia Colan, Angel Rababoc, Sorin Leoveanu, George Albert Costea, Nicolae Poghirc, Minela Popa, dar și un suflu nou, deopotrivă valoros: Cătălin Vieru, Alex Calangiu, Costinela Ungureanu, Mircea Mogoșeanu, Adrian Tudor, Ovidiu Cârstea, Raluca Păun. Nu a fost ocolită nici echipa tehnică (Adrian Țircă, Sorin Gruia, Nicolae Guran, Constantin Ciucă, Nicolae Dumitrașcu, Costinel Nicu, Nicolita Răducanu, Cristina Birtu, Monica Dragomir, Mirela Ștefan, Lavinia Petec, Maria Ungureanu, Anca Rădulescu), distribuția cuprinzându-i de asemenea pe cei care au făcut, în timpul spectacolului, schimbările din scenă la vedere (o contribuție de semnalat fiind cea a Minelei Popa, menționată ca personaj, Minela Zamfir). Producția se desfășoară cu publicul așezat pe gradene în spațiul de joc, permițând astfel apropierea dintre actori și spectatori. Atmosfera magnetică, la care au contribuit din plin sunetul, luminile, elementele de decor, s-a datorat jocului dăruit al actorilor și astfel a fost creat, din nou, miracolul inconfundabil al spectacolelor Purcărete. Ospățul fabulos, costumele somptuoase și opulența imaginii unui regat clasic de la începutul spectacolului sunt întrerupte de apariția unui tort supradimensionat care, împărțit în trei de însuși regele, ne aduce încet la esența tragediei iar oamenii revin treptat la condiția lor primară și la sinceritatea nudă, dureroasă. Bătrânul rege (Claudiu Bleonț) își recapătă umanitatea pe măsură ce este dezgolit de atribuțiile convenționale iar fiicele sale își schimbă aproape pe nesimțite imaginea impecabilă de la început conform realității interioare, ceea ce, de altfel, se întâmplă cu toate celelalte personaje. Regele Lear, în interpretarea Purcărete este un spectacol al sincerității interioare, neînfrumusețate, al unei înțelegeri pure, neconvenționale, a unui text care a generat și poate genera în continuare abordări din cele mai diverse.

**JEAN DE SPONDE
(1557-1595)**

Traducător din Homer și Aristotel, poet de o aleasă originalitate, cultivă o creație cam în răspăr față de clasicismul care începuse deja să-și întindă flamura în literatura franceză atât în poezie cât și în dramaturgie. Creator de poezie cu formă fixă în care se simte influența lui Petrarca.

Este autorul volumului **Sonnets de l'Amour et de la Mort / Sonete de Dragoste și Moarte.**

**TOTUL MI-E ÎMPOTRIVĂ
(TOUT S'ENFLE CONTRE MOI)**

Totul mi-e împotriva, mă cere, mă refuză:
Lumea, rebelul trup, Îngerul revoltat,
Valul, avântul, vraja apelului ciudat,
M-aruncă în hău, Doamne, și-mi sunt și călăuză.

Ce navă, ce ureche în stare să m-auză,
Să nu mă frâng pe marea furtunilor uitat,
Îmi vei trimite, Doamne, din cerul Tău înalt?
Poate mâna Ta? Glasul – răcoare frunții-spuză,

Balsam inimii mele?... O, dar de-o trebui
Să lupt chiar împotriva templului Tău, atunci

Lupta-voi în credință! În fond, fie ce-o fi!

Glasul Tău să mă-ndrume, mâna Ta să-mi ră-
mână
Sprijin, auz și navă; ca farmecele dulci
Să piară în celesta vârtoare de furtună.

**ȘI TOTUȘI MOARTEA...
(ET S'IL FAUT MOURIR...)**

Și totuși moartea vine iar viața orgolioasă
Care-o înfruntă-n mersul firesc al zilelor,
Va vedea-ntâi sub soare stingerea florilor,
Apoi timpul va sparge și lampa mincinoasă

Cu flacăra ei vie care fumul și-l lasă
Pe verdele de ceară topindu-se ușor
Până ce tot uleiul e lac multicolor
Cu unde înpumate ce pier în ceața joasă.

Eu le-am văzut pe toate prin fața mea trecând
Iar tunetul din ceruri pe care îl aud
Îmi spune că furtuna nu poate fi departe...

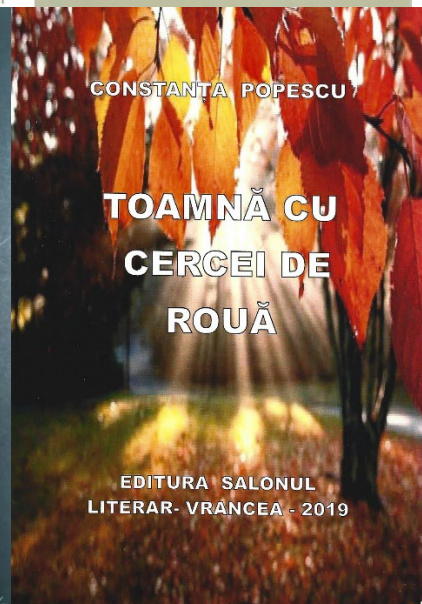
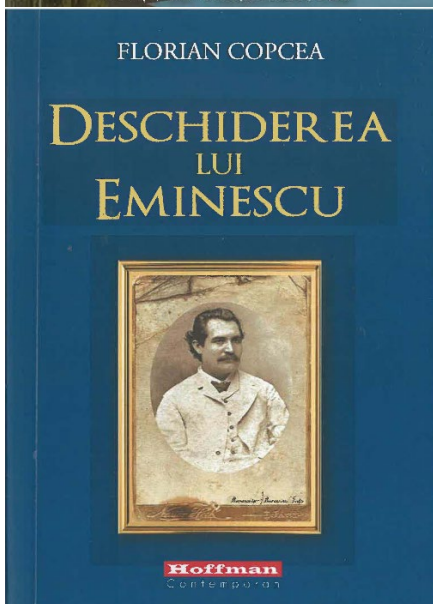
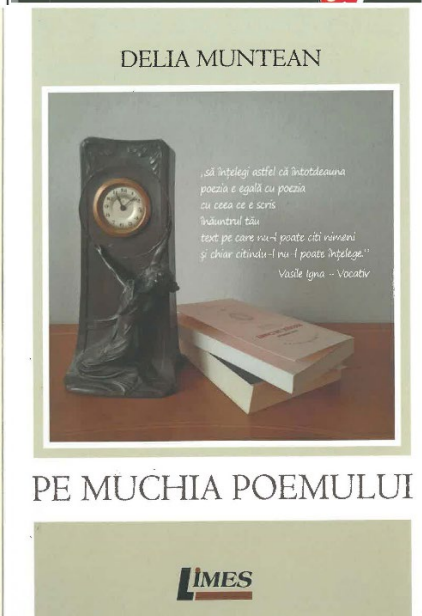
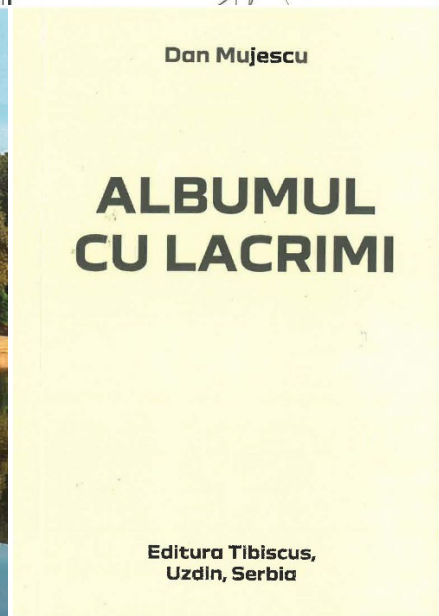
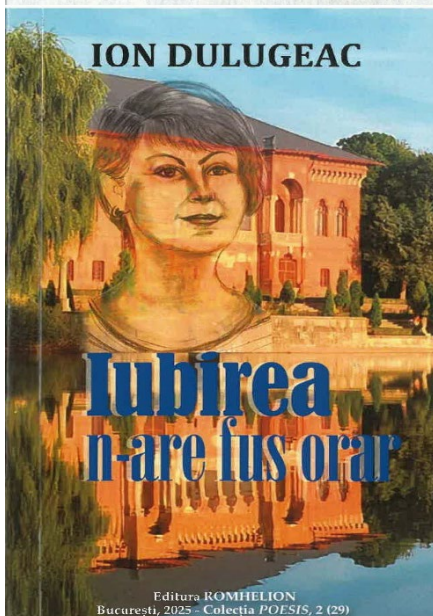
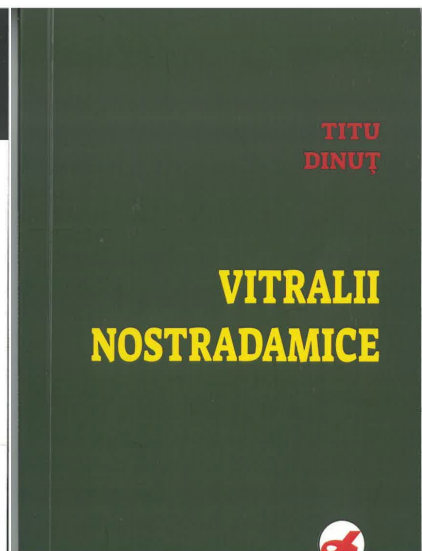
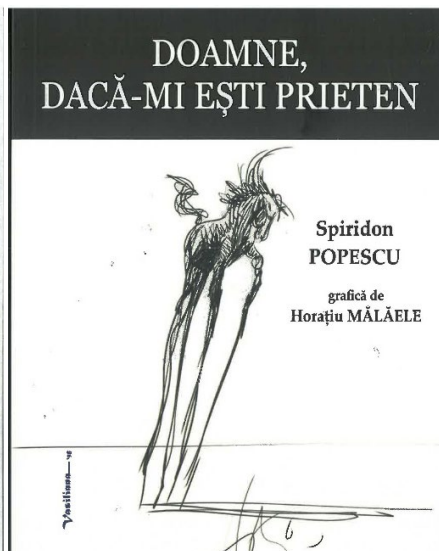
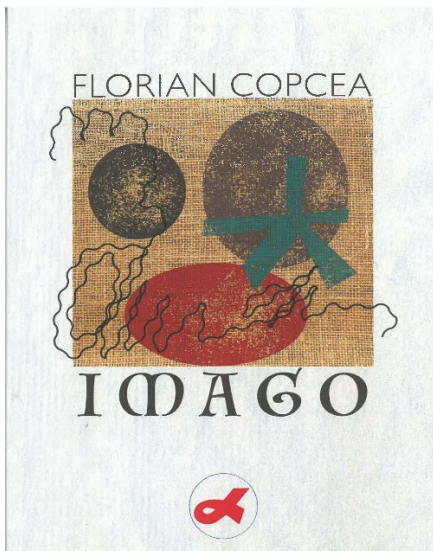
Am văzut cum sub soare zăpada se topește,
Am văzut lei puternici îngenuncheați de moarte:
Trăiți, oameni, chiar dacă știți că moartea pân-
dește!

Versiune în limba română de Paula Romanescu

**O POZĂ CÂT
O MIE DE CUVINTE**

*Adrian Alui Gheorghe
și Gabriel Chifu*

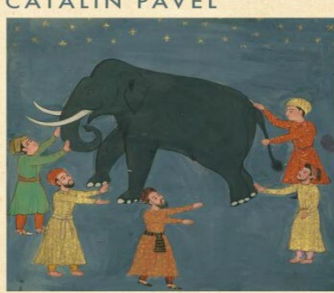
Marius Manole

**FERICIREA
E ÎN ACTUL
URMĂTOR**

BOOKZONE

CĂTĂLIN PAVEL

**Elefantul
lui
Carol cel Mare**
UN ANTI-MANUAL DE ISTORIE

ART

SERIE DE AUTOR
Florin Chirculescu

Caftul

Un roman de dragoste cu investive. În plin comunism.

Ediția **RAFET**

SALONUL DE CARTE

RAFET **ATENȚIE!
AM FOST OBIGAȚI
SĂ SCHIMBĂM LOCAȚIA.**

VINTILĂ HORIA ȘI RÂMNICU SĂRAT:
110 ani de la naștere

14 decembrie 2025 Moderator: Constantin Marafet

LANSARE DE CARTE ȘI REVISTA

prezentat de profesorul de Literatură
ANTILETHE

ANTILETHE

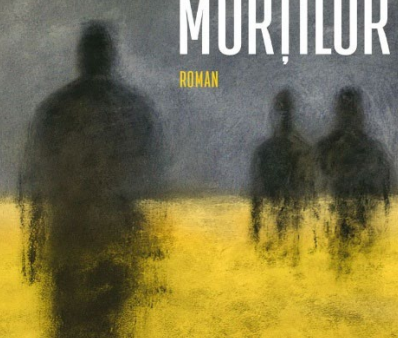
PREZINTĂ:
Prof. Răzvan Theo CHIRAC
Cristi RUSIN
istoric, doctorand al
Facultății de Istorie din București
Constantin MARAFET
scriitor, membru al Uniunii Scriitorilor din România
prof. univ. al Mihaela ALBU
scriitor, membru al Uniunii Scriitorilor din România

Vă așteptăm în data de 14 decembrie, ora 11.00, la Restaurantul Imperial din Râmnicu Sărat,
str. Ciângul Meului, nr.13.

DAN PERȘA

**REGENSĂMÂNTUL
MORȚILOR**

ROMAN

HUMANITAS

ION DEACONESCU

**GRAMATICA
ÎNȚIMPLĂRII
POEME**

TANGUL GĂRȚII

Viorel Pîrligras

**FANTASTICA
LUME A LUI
CRISTOBALD**

aius

**Clubul de carte
ParkLake**
Titluri Românești

Radu Paraschivescu
**Brățară
pe
glezna
ta!**

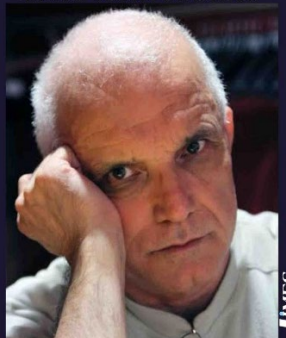
HUMANITAS

PARKLAKE

**GABRIELA BOTICI în dialog cu
LIVIU IOAN STOICIU**

**CARTEA DE
DINAINTE**

GABRIELA BOTICI
în dialog cu
LIVIU IOAN STOICIU

CARTEA DE DINAINTE
LIVIU IOAN STOICIU

IMES

CUPRINS

ESEU

Gelu Negrea

Irezistibila fascinație a tenebrelor / 3

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE /5

POESIS

Lidia Zadeh

Candelabre de cristal / 6

Anotimpul poeziei / 6

Ospățul / 6

Sevraj / 7

Laurențiu Drăgușin

Terapie șoc / 8

Un bolnav rătăcit / 8

Nevinovat / 8

Timp sălbatic / 8

Dor de câmpie / 8

Zamfir Urdăreanu

Mori / 9

Afișe de concerte / 9

Lut proaspăt / 9

Marin Rada

Poarta de fier / 10

Păsări / 10

Despre mine / 10

Poemul de noapte / 11

Temeri / 11

Teodor Preda

Fără hotar și vârstă / 11

Ce nu pricepem / 11

Țipăt eterat într-o iubire / 12

Un pat imens de frig / 12

Mi-aduce-aminte / 12

Valentin Talpalaru

Atâta doar... / 12

Rune / 13

Epistolă / 13

Dans galant / 13

Melanholie / 13

Marian Daniel

Chiar de sărbătorile nu mă mai însoțesc ușor / 14

Întotdeauna când dădeau zăpezile / 14

Și dacă / 14

Azi dimineață / 14

E timpul să fac bani / 14

Victoria Milescu

Cum să fii de folos / 15

Să-ți fie zborul lin / 15

Sângele meu strigă / 15

Cine îmi șoptește / 15

Poetul adevărat / 15

Constantin Pădureanu

A fugit de Sânziene / 16

George Geafir

Rață șchioapă. Laudă împiedicaților țării / 17

PROZĂ 17

Ion R. Popa

Voi credeți ? 18

Nicolae Tăculescu

Ududoiu / 20

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE / 24

Ion Dulugeac

Al-Farouh salvat de Rommel / 25

Ovidiu M. Curea

Colecționarul de ceasuri / 29

Mircea Perpelea

Suleyman de la bloc 31

Elena Dican

Potecă spre cer / 32

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE / 34

LECTOR

Emilia Dănescu

Povestea unui tărâm fabulos locuit de nemuritori / 35

Mircea Pospai

O carte pentru generațiile viitoare / 36

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE / 37

Aurora Dumitrescu

Două cărți de Mircea Pospai: Casa din altă viață și Despărțirea de Nadejda / 38

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE / 39

Mihai Antonescu

Popas în foșnetul unui gând... / 40

Radu Vida

Anaglif pentru gamofobia evropeană / 41

Eliza Roha

ION DULUGEAC, Un scriitor prolific / 42

Monica Grosu

Între confesiune și o pedagogie a reușitei / 44

Florian Copcea

Poeme „brodate cu respirații de îngeri” / 45

Camelia Zăbavă

C.S. Nicolăescu-Plopșor: scriitor / 48

Ion Haineș 50

Lidia Vianu, poeme foarte 123 50

Daniel Mariș 53

Liniștea și neliniștea unui înger întârziat / 53

Ana Ocoleanu

Eroine, regine, și sfinte. Christine de Pizan (1363-1430) și tipologia marilor femeilor virtuozose ale istoriei / 54

Rodica Pospai Păvălan

Din agenda culturală craioveană / 56

EVENIMENT TEATRAL ROMÂNESC

Iolanda Mănescu

Regele Lear și Silviu Purcărete la Craiova / 59

TRADUCERI LITERARE

Jean de SPONDE (1557-1595) / 60

Totul mi-e împotriva (Tout s'enfle contre moi) / 60

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE / 60

Revista apare trimestrial.
Contactați-ne pe adresele specificate.

În atenția colaboratorilor

Textele vor fi scrise cu Times New Roman, corp 12, după modelul celor din revistă (inclusiv cu scrierea semnelor diacritice specifice scrierii limbii române). Notele bibliografice se numerotează în continuare și se trec la sfârșitul textului. Este obligatorie utilizarea semnelor de punctuație, exceptând poezia în care se respectă grafia autorilor.

Pentru numărul următor, vă așteptăm materialele până la sfârșitul lunii mai 2026.